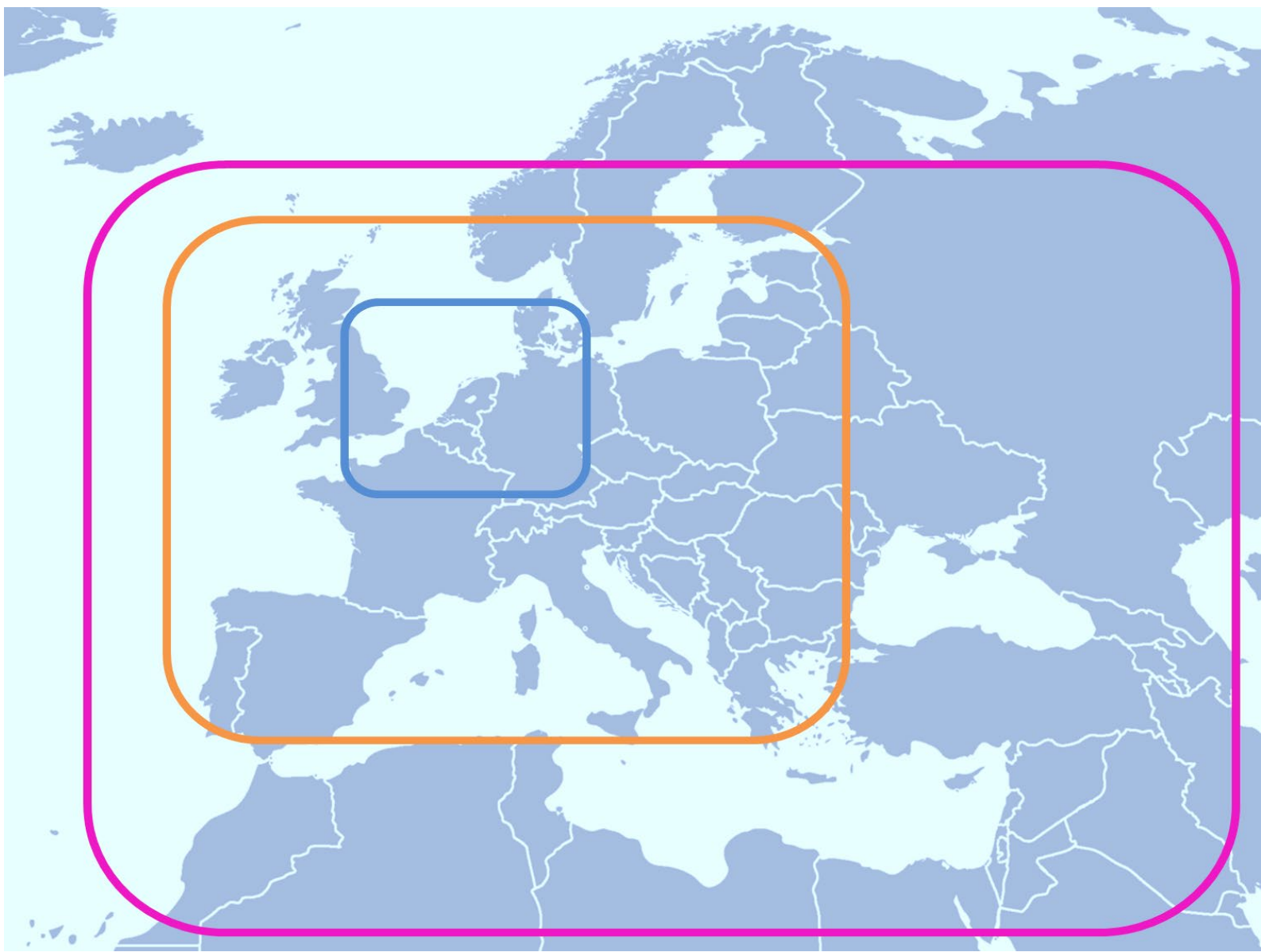

Migratieradar Asiel winter 2024

Ontwikkelingen september t/m december 2023 in asiel
gerelateerde migratie

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Colofon

titel	Migratieradar Asiel Winter 2024: Ontwikkelingen september t/m december 2023 in asiel gerelateerde migratie
status	openbaar ¹ ; definitief
auteurs en redactie	IND/SUA/O&A
co-auteurs	Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT) van de IND
contactgegevens	Migratieradarteam IND SUA Onderzoek & Analyse Ministerie van Justitie en Veiligheid Immigratie en Naturalisatiedienst Turfmarkt 147 2511 DP Den Haag Postbus 16275 2500 BG Den Haag migratieradar.oena@ind.nl

---

¹ Naast dit openbare rapport is er een departementaal vertrouwelijke versie, waarin vertrouwelijke gegevens van EUAA en Frontex zijn verwerkt. Daarnaast wordt daarin gebruik gemaakt van informatie uit vertrouwelijke overleggen en overige vertrouwelijke bronnen.

Inhoud

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING EN DOELEN	5
1.2	BRONNEN EN METHODEN	5
1.3	OPBOUW MIGRATIERADAR	5
2	RELEVANTE ONTWIKKELINGEN IN HERKOMST- EN TRANSITLANDEN	6
2.1	ZUID-AMERIKA	6
2.1.1	<i>Colombia</i>	6
2.1.2	<i>Venezuela</i>	6
2.2	SUB-SAHARA AFRIKA	7
2.2.1	<i>Ethiopië</i>	7
2.2.2	<i>Eritrea</i>	8
2.2.3	<i>Nigeria</i>	8
2.2.4	<i>Somalië</i>	8
2.3	NOORD-AFRIKA	9
2.3.4	<i>Algerije</i>	9
2.3.5	<i>Libië</i>	9
2.3.6	<i>Marokko</i>	10
2.3.7	<i>Soedan</i>	11
2.3.8	<i>Tunesië</i>	11
2.4	AZIË	12
2.4.4	<i>Afghanistan</i>	12
2.4.5	<i>China</i>	13
2.4.6	<i>Pakistan</i>	13
2.5	MIDDEN-OOSTEN	14
2.5.4	<i>Irak</i>	14
2.5.5	<i>Iran</i>	15
2.5.6	<i>Jemen</i>	15
2.5.7	<i>Syrië</i>	15
2.5.8	<i>Turkije</i>	17
2.6	EUROPA	18
2.6.4	<i>Oekraïne</i>	18
2.6.5	<i>Belarus</i>	18
2.6.6	<i>Rusland</i>	19
3	ONTWIKKELINGEN IN EUROPA	21
3.1	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN IN DE EU	21
3.1.1	<i>Migratiepact</i>	21
3.1.2	<i>Oekraïne</i>	21
3.1.3	<i>Grenscontroles</i>	21
3.1.4	<i>Overige</i>	22
3.2	BELEIDSONTWIKKELINGEN IN EUROPESE LANDEN	22
3.2.1	<i>Grenzen tussen diverse landen</i>	22
3.2.2	<i>Duitsland</i>	23
3.2.3	<i>Griekenland</i>	24

3.2.4	<i>Italië</i>	24
4	ONTWIKKELINGEN IN NEDERLAND	25
4.1	BELEIDSONTWIKKELINGEN IN NEDERLAND	25
4.1.1	<i>Aanpassingen landenbeleid</i>	25
4.1.2	<i>Herbeoordelingen veilige landen van herkomst</i>	25
4.1.3	<i>Besluit- en vertrekmoratoria</i>	25
4.1.4	<i>Richtlijn tijdelijke bescherming derdelanders Oekraïne</i>	26
4.1.5	<i>Overdrachten asielaanvragers weer mogelijk</i>	26
4.1.6	<i>Opvang en arbeid asielaanvragers</i>	26
4.1.7	<i>Asielbeleid en migratie naar Nederland</i>	26
4.2	EERSTE ASIELAANVRAGEN	27
4.2.1	<i>Nationaliteiten</i>	28
4.2.2	<i>Asielaanvragen van alleenstaande minderjarigen</i>	32
5	UITGELICHTE NATIONALITEITEN	37
5.1	ERITREEËRS	37
5.1.1	<i>Ontwikkelingen</i>	37
5.1.2	<i>(Delen van) Routes</i>	38
5.1.3	<i>Asielaanvragers in de EU en Nederland</i>	39
5.2	JEMENIETEN	42
5.2.1	<i>Ontwikkelingen</i>	42
5.2.2	<i>(Delen van) Routes</i>	43
5.2.3	<i>Asielaanvragers in de EU en Nederland</i>	44
5.3	CHINEZEN	47
5.3.1	<i>Ontwikkelingen</i>	47
5.3.2	<i>(Delen van) Routes</i>	48
5.3.3	<i>Asielaanvragers in de EU en Nederland</i>	48
5.4	PALESTIJNEN	52
5.4.1	<i>Ontwikkelingen</i>	52
5.4.2	<i>Asielaanvragers in de EU en Nederland</i>	54

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelen

Asielmigratie is een complex fenomeen. Politici, beleidsmedewerkers en uitvoeringsinstanties in de migratieketen hebben behoefte aan een zo goed mogelijk inzicht in deze migratievorm. Daarnaast bestaat de behoefte aan onderbouwde verwachtingen, waardoor uitvoeringsorganisaties in de asielketen zich mogelijk kunnen voorbereiden op wat er de komende periode kan gebeuren. Een aantal producten geeft reeds dergelijke inzichten en/of verwachtingen. Zo publiceert DG Migratie een prognose voor het aantal asielaanvragen dat Nederland de komende jaren kan verwachten en stelt deze tweemaal per jaar bij.² Ook publiceert de IND iedere maand het aantal asielaanvragen in Nederland van de voorgaande maand³ en publiceren de EUAA en Eurostat cijfers van de aantallen asielaanvragen in de EU(+). Frontex rapporteert over irreguliere migratie aan de Europese buitengrenzen, terwijl het Ministerie van Buitenlandse Zaken en TOELT rapporteren over de situatie in herkomst- en transitlanden van asielzoekers. Deze informatie wordt veelal afzonderlijk aangeboden. De Migratieradar Asiel brengt de diversiteit aan ontwikkelingen samen om de aantallen asielaanvragen van de afgelopen maanden te duiden en in perspectief te plaatsen.

In iedere editie van de Migratieradar Asiel worden ook enkele nationaliteiten uitgelicht.

1.2 Bronnen en methoden

Voor een helder beeld van de asielinstroom in Nederland zijn in de Migratieradar Asiel ontwikkelingen in diverse werelddelen en op diverse terreinen, zoals politiek, migratiebeleid, maatschappelijke impact en de recente asielinstroom, samengebracht. Kwalitatieve ontwikkelingen zijn verzameld uit politieke stukken, nieuwsbrieven, mediaberichten en bestaande rapportages. Kwantitatieve ontwikkelingen zijn gebaseerd op cijfers uit databases van de IND en Eurostat. Het gebruik van deze gegevens is primair bedoeld om trends weer te geven. Sinds de vorige editie van de Migratieradar proberen we waar mogelijk stap voor stap beter zicht te krijgen op de reisroutes van personen die in Nederland asiel aangevraagd hebben.⁴ Hiervoor worden verklaringen van asielaanvragers tijdens hun aanmeldgehoor verzameld en middels text mining geanalyseerd. Vooralsnog zijn de resultaten indicatief.

1.3 Opbouw Migratieradar

De hoofdstukken 2 tot en met 4 geven een overzicht van alle ontwikkelingen en zijn ingedeeld op geografische basis. Hoofdstuk 2 beschrijft relevante ontwikkelingen in een aantal belangrijke herkomst- en transitlanden buiten de EU. Hoofdstuk 3 schetst beleidsontwikkelingen in de EU en EU-lidstaten. Hoofdstuk 4 brengt de ontwikkelingen in Nederland wat betreft beleid en aantallen asielaanvragen in kaart. Vervolgens worden in hoofdstuk 5 enkele nationaliteiten uitgelicht.

---

² Ministerie van Justitie en Veiligheid, Meerjaren productie prognose (MPP).

³ IND, [Asieltrends](#).

⁴ Het Data Expertise Centrum (DEC) van de IND werkt aan het beter in beeld te brengen van de reisroutes van asielzoekers op basis van de eigen verklaringen van asielzoekers in hun aanmeldgehoor. Waar de verzamel- en analysemethode betrouwbaar genoeg zijn, rapporteren we enkele resultaten hiervan in deze Migratieradar.

2 Relevante ontwikkelingen in herkomst- en transitlanden

In dit hoofdstuk worden relevante ontwikkelingen uit met name de maanden september tot en met december van 2023 in een aantal herkomst- en transitlanden⁵ beschreven die van invloed zouden kunnen zijn op de asielinstroom naar Europa, dan wel naar Nederland. Ook al zullen niet alle ontwikkelingen op korte termijn impact hebben op de asielinstroom in Nederland, ze zijn wel van belang voor het actuele beeld. De landen zijn in alfabetische volgorde per regio gerangschikt. De regio's zijn achtereenvolgens Zuid-Amerika, Sub-Sahara Afrika, Noord-Afrika, Azië, het Midden-Oosten, en Europa.

2.1 Zuid-Amerika

2.1.1 Colombia⁶

De in **2022** door president Gustavo Petro **geïnitieerde vredesonderhandelingen** (Paz Total) met verschillende gewapende groeperingen, waaronder de guerrillabeweging ELN, hebben **vooral nog niet** geleid tot **minder slachtoffers** onder de **burgerbevolking**. Volgens ngo Indepaz werden er in 2023 bijna 200 leiders uit het sociale domein en mensenrechtenactivisten, en ruim 40 ex FARC-EP guerrilla's vermoord.⁷ In 2022 en 2021 waren dat ongeveer evenveel sociale leiders en mensenrechtenactivisten en ex FARC-EP guerrilla's.^{8,9} Er vonden in 2023 93 zogenaamde *masacres*¹⁰ plaats met 300 burgerslachtoffers tot gevolg. Dit is vergelijkbaar met 2022 en 2021.¹¹

Migranten in Colombia

In Colombia verblijven bijna 2,9 miljoen Venezolanen. Zie meer info hierover in paragraaf 2.1.2.

2.1.2 Venezuela

Op **22 oktober 2023** vonden er **voorverkiezingen** plaats om de **presidentskandidaat** voor de **oppositie** te kiezen. María Corina Machado werd met een (onverwacht) grote meerderheid (>90%) verkozen tot leider van de oppositie (la Plataforma [Unitaria de Venezuela]).¹² In juni 2023 werd zij nog door het regime Maduro uitgesloten van deelname aan de verkiezingen.¹³ Hoewel dit punt onderdeel is van besprekingen tussen Maduro en de oppositie, heeft Maduro aangegeven dat het opheffen van de ban op haar deelname aan de verkiezingen voor hem een rode lijn vormt.¹⁴ Het is op dit moment onduidelijk hoe dit gaat uitpakken.

De besprekingen tussen Maduro en de oppositie begonnen in 2021 en hadden als doel om de voorwaarden vast te stellen waaronder er eerlijke **verkiezingen** kunnen plaatsvinden in **2024**. De Verenigde Staten houden een belangrijke troef in handen: het onder voorwaarden opheffen van de door de VS ingestelde sancties, waardoor er miljarden aan bevroren tegoeden vrijkomen die onder

⁵ In grote lijnen is gekeken naar de 20 landen waar de grootste aantallen asielzoekers in Nederland vandaan komen.

⁶ Bron voor deze en andere vlaggen in dit rapport is de website Flagpedia, [url](#)

⁷ Indepaz, Líderes Sociales, Defensores de DD.HH y Firmantes de Acuerdo Asesinados en 2023, 20-12-2023, [url](#)

⁸ Indepaz, Líderes Sociales, Defensores de DD.HH y Firmantes de Acuerdo Asesinados en 2022, 31-12-2022, [url](#)

⁹ Indepaz, Líderes Sociales, Defensores de DD.HH y Firmantes de Acuerdo Asesinados en 2021, 14-11-2021, [url](#)

¹⁰ De term *masacre* wordt niet gebruikt binnen het (internationale) strafrecht. Men spreekt dan van homicidios. De geciteerde bron Indepaz definieert een *masacre* als: "the intentional collective homicide of 3 or more people protected by International Humanitarian Law (IHL), and in a state of defenselessness, in the same circumstances of time, manner and place." (Vertaling via Google Translate) Bron: DW, Colombia: ¿Qué es una *masacre*? 24-08-2020, [url](#)

¹¹ Indepaz, Masacres en Colombia durante el 2020, 2021, 2022 y 2023, 17-12-2023, [url](#)

¹² El País, María Corina Machado, líder de la oposición venezolana: "La opción de dar un paso a un lado y que se presente otro candidato no existe", 05-11-2023, [url](#)

¹³ Reuters, Venezuela bars leading opposition candidate Machado from holding office, 30-06-2023, [url](#)

¹⁴ El País, María Corina Machado, líder de la oposición venezolana: "La opción de dar un paso a un lado y que se presente otro candidato no existe", 05-11-2023, [url](#)

toezicht van de VN besteed mogen worden. Belangrijke voorwaarde is het opheffen van de ban op deelname aan de verkiezingen van María Corina Machado.¹⁵

Maduro lijkt toch wat ongerust met het oog op de komende verkiezingen. Op 3 december 2023 schreef hij een referendum uit over het annexeren van het betwiste en olierijke **gebied Essequibo in Guyana**. Volgens Maduro behoort dit olierijke gebied tot Venezuela. 95% van de stemmers stemde voor **annexatie**. Eén derde deel van de bevolking zou hebben gestemd, maar deze cijfers worden betwist.¹⁶ Enkele landen hebben al aangegeven aan de zijde van Guyana te staan (de VS en enkele landen in Europa).¹⁷ Het is nog onbekend hoe Rusland, dat Venezuela al heel lang ondersteunt met wapens, zich zal opstellen. Deze actie wordt echter gezien als een poging om nationalistische gevoelens aan te wakkeren bij de bevolking.¹⁸ De kans op een daadwerkelijk conflict wordt klein geacht¹⁹.

Venezolanen in Colombia en andere landen

De Colombiaanse Immigratiedienst maakte op 18 december jl. bekend dat er bijna 2,9 miljoen Venezolanen verblijven in Colombia. Er zouden inmiddels meer dan een half miljoen verblijfsvergunningen²⁰ zijn afgegeven aan deze groep migranten.²¹ Colombia heeft de meeste Venezolaanse migranten opgenomen. Daarna volgen Peru en de Verenigde Staten. Spanje staat bij de opvang van Venezolanen op de vijfde plaats.²²

2.2 Sub-Sahara Afrika

2.2.1 Ethiopië

Zoals in de vorige Migratieradar al werd gemeld, is het geweld in Ethiopië verschoven van de regio Tigray (na het vredesverdrag tussen de federale regering en het TPLF) naar de **regio's Oromia en vooral Amhara**, waar sprake is van **toenemend geweld en confrontaties** tussen het federale leger en etnische rebelligroepen. De *International Crisis Group* spreekt inmiddels zelfs van een **nieuwe oorlog** in Amhara.²³

In augustus slaagden de Amhaarse rebelligroepen (die bekendstaan als de *Fano*) er zelfs tijdelijk in om een aantal steden in Amhara in te nemen. Hoewel de federale troepen de macht daarna weer overnamen is de rust nog alles behalve teruggekeerd in deze regio met 60 miljoen inwoners.²⁴ De ICC noemt Ethiopië inmiddels als één van tien "**potentiële conflictzones voor 2024**". Buiten de al genoemde **binnenlandse conflicten** riskeert Ethiopië nu ook conflict-escalatie naar **internationaal niveau**, omdat de Ethiopische minister-president de afgelopen maanden maar bleef spreken over "toegang tot de zee" voor Ethiopië en inmiddels daarover een "*Memorandum of Understanding*" heeft gesloten met Somaliland (een niet erkend maar wel autonoom opererend deel van Somalië). Dit tot groot **ongenoegen van Somalië en andere buurlanden**.²⁵

¹⁵ Forbes, Venezuelan Government And Opposition Meet In Barbados, 18-10-2023, [url](#)

FP, Venezuela's Strongman Wonders Whether to Risk Free Elections for Sanctions Relief, 02-01-2024, [url](#)

¹⁶ De Standaard, 04-12-2023, 96 procent Venezolanen wil aanhechting van olierijk gebied uit buurland Guyana. Geraadpleegd op 25-01-2024. [url](#)

¹⁷ RTL Nieuws, 08-12-2023. Venezuela wil twee derde van Guyana inlijven: 'Kan wereldwijd conflict worden' Geraadpleegd op 25-01-2024. [url](#)

¹⁸ FP, Venezuela's Strongman Wonders Whether to Risk Free Elections for Sanctions Relief, 02-01-2024, [url](#)

¹⁹ Clingendael, 21-12-2023. Venezolaanse annexatie van Essequibo is bluf. Geraadpleegd op 29-01-2024. [url](#)

²⁰ Een verblijfsvergunning speciaal gecreëerd voor Venezolanen zodat zij illegaal verblijf kunnen reguleren. Met de vergunning mogen zij werken en krijgen zij toegang tot de arbeidsmarkt en de gezondheidszorg. De vergunning is geldig voor tien jaar. Binnen deze periode dienen zij een aanvraag voor een reguliere vergunning in te dienen.

Bron: GIFMM, R4V, Preguntas y Respuestas. Estatuto Temporal de Protección para Venezolanos (ETPV), 2021, [url](#)

²¹ Infobae, Más de 2,8 millones de venezolanos residen en Colombia, según el Gobierno, 18-12-2023, [url](#)

²² UNHCR, Venezuela Situation Fact Sheet, November 2023, [url](#)

²³ ICG, Ethiopia's Ominous New War in Amhara, 16 november 2023, [url](#)

²⁴ ICG, Ethiopia's Ominous New War in Amhara, 16 november 2023, [url](#)

²⁵ BNN, Ethiopia Named as Potential Conflict Zone for 2024: ICG Report, 01-01-2024, [url](#)

De OCHA **waarschuwt** intussen voor **humanitaire rampen** als gevolg van een combinatie van weersextremen door klimaatverandering, gewapende confrontaties, ziektes, economische problemen en ontoereikende voedselhulp.²⁶

2.2.2 Eritrea

De ontwikkelingen in Eritrea worden meer in detail beschreven in §5.1.1 (uitgelichte nationaliteit).

2.2.3 Nigeria

In oktober werd door de World Justice Project (WJP) de **nieuwe Rule of Law Index** gepubliceerd. Daarin **staat Nigeria 120ste van de in totaal 142 landen** (ter vergelijking: Denemarken staat eerste en Venezuela staat op de laatste plaats). Landen worden beoordeeld op basis van acht indicatoren, namelijk beperkingen van de overheidsbevoegdheden, afwezigheid van corruptie, open bestuur, fundamentele rechten, orde en veiligheid, handhaving van de regelgeving, burgerlijk recht en strafrecht. In 2022 stond Nigeria 118de van de in totaal 140 landen.²⁷

Een andere opvallende score die in oktober werd gepubliceerd, is dat Nigeria de op **een na laagste score heeft bij de opkomst van verkiezingen**. Van de 187 landen staat Nigeria 186ste.²⁸

2.2.4 Somalië

Waar Somalië de voorgaande jaren met de ergste droogte in veertig jaar werd geconfronteerd, werd het land in de laatste maanden van 2023 geteisterd door hevige regenval. Door **overstromingen** zouden volgens het VN-bureau OCHA meer dan 700.000 mensen getroffen zijn, waarvan er ruim 113.000 **ontheemd** raakten.²⁹

Verder is Somalië op 15 december 2023 **formeel lid geworden van de East African Community (EAC)**. De EAC is een handelsblok in Oost-Afrika welke de volgende landen omvat: Kenya, Uganda, Tanzania, Zuid-Sudan, Burundi, Rwanda en de Democratisch Republiek Congo. De officiële ondertekening kwam twee dagen nadat het Internationale Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank 4,5 miljard dollar aan schuldenwijtschelding voor Somalië hebben goedgekeurd, na jaren van financiële hervormingen in het kader van het Heavily Indebted Poor Countries Initiative (HIPC). Deze stap komt op het moment dat Mogadishu de **door oorlog geteisterde economie** van het land wil **stimuleren** door de vrijhandel in de hele regio uit te breiden.³⁰

Over die **oorlog** kan worden gemeld dat de **African Union Transition Mission in Somalia (ATMIS)** in december de uitvoering van het tweede deel van het plan heeft hervat om 3.000 manschappen uit Somalië terug te trekken en acht militaire basissen over te dragen aan de Somalische federale overheid. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat dit proces eind december 2023 zou zijn afgerond, maar het proces werd in september 2023 tijdelijk stopgezet.³¹ Dit alles maakt **onderdeel** uit van de **volledige terugtrekking** van ATMIS **eind 2024**.

²⁶ OCHA, Ethiopia Situation Report, 10-01-2024, [url](#)

²⁷ Premium Times, Rule of Law: Nigeria slips by two points, ranks 120th out of 142 countries — Report, 25 oktober 2023, [url](#), geraadpleegd op 11 januari 2023

²⁸ Premium Times, Voter Turnout: Nigeria ranks world's second worst nation — Report, 18 oktober 2023, [url](#), geraadpleegd 11-10-2024

²⁹ NRC, Somalië in een jaar tijd van „ergste droogte in veertig jaar” naar extreme overstromingen, 06-11-2023, [url](#), , geraadpleegd 11-01-2024

³⁰ VOA, Somalia Joins East Africa Trade Bloc, 16-12-2023, [url](#), , geraadpleegd 11-01-2024

³¹ ATMIS, ATMIS, FGS and UNSOS announce resumption of Second Phase of Troop Drawdown, 02-12-2023, geraadpleegd 11-01-2024, [url](#)

2.3 Noord-Afrika

2.3.4 Algerije

Politieke ontwikkelingen

In Algerije zijn de nodige mensen gearresteerd. Zo is activiste Amira Bouraoui veroordeeld tot tien jaar cel voor illegale uitreis. Personen die haar geholpen zouden hebben te vluchten werden ook veroordeeld tot verschillende celstraffen.³² Verder werden drie hooggeplaatste leden van de verboden partij Front Islamique du Salut (FIS) gearresteerd nadat zij kritiek gaven op de regering. Ook een Algerijnse activist uit Nieuw-Zeeland werd gearresteerd voor kritische opmerkingen over mensenrechtenschendingen.³³

In oktober zijn twee wetswijzigingen doorgevoerd die **stakingen verbieden in verschillende sectoren**. Dit betreft o.a. de rechtspraak, defensie en de douane. Werknemers uit deze sectoren mogen ook geen vakbonden oprichten.³⁴

Vluchtelingen en ontheemden

Er is geen betrouwbare bron die het aantal uitzettingen door Algerije nauwkeurig weergeeft. Volgens cijfers van het Alarme Phone Sahara-team in Assamaka, aan de grens tussen Niger en Algerije, **gingen de deportaties van migranten door Algerije naar Niger door** na de staatsgreep in Niger op 26 juli 2023. Minstens ongeveer 24.700 mensen van verschillende nationaliteiten, vooral Afrikanen, zijn tussen 1 januari en 18 oktober 2023 uit Algerije naar Niger gedeporteerd in omstandigheden van systematisch geweld en misbruik. IOM wijst erop dat, als gevolg van de reacties op de staatsgreep, verschillende grenzen van Niger met de buurlanden gesloten zijn. Bovendien betekent de huidige sluiting van het luchtruim van Niger, uitgevaardigd ter bescherming tegen de dreiging van militaire interventie door ECOWAS, dat het momenteel onmogelijk is om mensen die besluiten terug te keren naar hun land van herkomst, te evacueren met vliegtuigen.³⁵

2.3.5 Libië

Politieke en maatschappelijke ontwikkelingen

Libië verkeert **nog steeds** in een **politieke impasse** sinds de geannuleerde verkiezingen die gepland stonden in december 2021. De speciale VN-gezant voor Libië, Abdoulaye Bathily, maakte begin van 2023 het houden van verkiezingen tot zijn topprioriteit. Hij heeft dit in 2023 niet kunnen realiseren.³⁶ Volgens de VN-gezant is deze mislukking te wijten aan politieke rivaliteit en een gebrek aan vertrouwen tussen de verschillende stakeholders.^{37 38}

In het weekend van 10-11 september is het oosten van Libië getroffen door een **enorme overstroming** als gevolg van extreme regenval, veroorzaakt door storm Daniel. De stad Derna is het zwaarst getroffen als gevolg van twee doorgebroken dammen.³⁹ Door de ramp zijn meer dan 4.300 mensen omgekomen en 8.500 worden vermist. Het aantal mensen dat **intern ontheemd** is geraakt door deze natuurramp is opgelopen tot meer dan 44.862; **hieronder** waren 1.715 **migranten**.^{40 41 42} Eerder dit jaar werd nog gerapporteerd over een daling van het aantal intern

³² France24, French-Algerian activist sentenced in absentia for fleeing to France, 07-11-2023, [url](#)

³³ Middle East Eye, Algérie : trois membres de l'ex-Front islamique du salut arrêtés (média), 04-10-2023, [url](#)

³⁴ Algérie Eco, Algérie : la grève interdite dans plusieurs secteurs, 23-10-2023, [url](#)

³⁵ Alarmephone, Assamaka, Septembre et Octobre 2023 : Les expulsions régulières et massives d'Algérie au Niger continuent. Personnes expulsées piégées dans la misère, 18-10-2023, [url](#)

³⁶ LibyaHerald, On 24th December Independence Day Anniversary, UNSMIL bemoans failure to hold Libyan elections for second successive year – failure by Libya, UN or international community?, 25-12-2023, [url](#)

³⁷ LibyaHerald, "One group of unwilling officials clinging to their seats must not be allowed to fail the people of Libya and put the region at the risk of further chaos", Bathily to UNSC 19-1-2023, [url](#)

³⁸ UN News, UN envoy to Libyan leaders: Resolve impasse, do not fail the people, 18-12-2023, [url](#)

³⁹ OCHA, News/Libya Survivors Derna floods face trauma uncertainty, 21-09-2023, [url](#)

⁴⁰ OCHA, Libya: Flood Response Humanitarian Update (As of 10 October 2023), 11-10-2023, [url](#)

⁴¹ LibyaHerald, Derna: One month on, humanitarian response, early recovery and reconstruction continue, 11-10-2023, [url](#)

⁴² IOM Displacement Tracking Matrix, Libya Impact of Storm Daniel: Displacement and Needs Key Findings Report (November2023), [url](#)

ontheemden door een verbetering van de veiligheidssituatie dankzij de wapenstilstand van oktober 2020.⁴³

Migratie

Libië is een herkomst-, bestemmings-, alsook transitland voor vluchtelingen, asielzoekers en andere migranten. De UNHCR meldt dat per 1 oktober 2023 het aantal geregistreerde asielzoekers en vluchtelingen in Libië bijna 51.000 bedroeg.⁴⁴ Daarnaast zijn er vanaf januari t/m halverwege november 2023 bijna 15.000 migranten op zee onderschept en teruggebracht naar Libië.⁴⁵ Libië vormt een belangrijk vertrekland op de Centraal Mediterrane route. In de maand oktober 2023 bereikten 10.300 migranten Italië, waarvan 68% vanuit Libië was vertrokken.⁴⁶

2.3.6 Marokko

Marokko als herkomstland

Op 8 september werd Marokko getroffen door een **aardbeving** met een kracht van 6,8, waarvan het epicentrum in de provincie Al Haouz lag. Hierdoor raakten meer dan een **half miljoen mensen ontheemd**. De ontheemden verblijven veelal in uitgedeelde tenten in de buurt van hun oude woningen, waardoor het voor de hulpdiensten moeilijk is om mensen in afgelegen gebieden te bereiken.⁴⁷ De wederopbouw neemt tijd in beslag en inmiddels klinken er beschuldigingen van corruptie. Een groot deel van de ontheemden weet niet hoe het door de Marokkaanse koning beloofde geld voor gezinnen om hun huizen te herstellen aangevraagd kan worden, terwijl anderen dit geld al ontvangen hebben.⁴⁸

Sinds het begin van de oorlog in de Gazastrook op 7 oktober klinkt er in **toenemende** mate **kritiek** op de **normalisatie-overeenkomst tussen Marokko en Israël**. Duizenden Marokkanen hebben de laatste maanden gedemonstreerd onder leiding van islamistische, pan-Arabische en linkse groeperingen en roepen op om de toenadering tot Israël stop te zetten. Marokko en Israël hebben nog geen ambassades in elkaars landen geopend, maar hebben wel een defensiesamenwerkingsovereenkomst gesloten.⁴⁹

Op 18 december tekenden de Marokkaanse en de Nederlandse (demissionair) minister van Justitie een uitleveringsverdrag waardoor de overdracht van verdachten of veroordeelden tussen de landen wordt vergemakkelijkt.⁵⁰

Marokko als transitland

Uit cijfers van de UNHCR blijkt dat Marokko eind augustus 2023 10.225 vluchtelingen en 8.908 asielzoekers telde, waarvan het grootste aantal Syrisch is (5.685).⁵¹ In de nacht van 31 december op 1 januari hebben de Marokkaanse autoriteiten 1.110 **migranten gearresteerd** die de Spaanse enclaves Ceuta en Melilla wilden bereiken.⁵² In 2023 kwam er een recordaantal migranten met de boot vanuit Marokko, de Westelijke Sahara, Mauritanië, Gambia en Senegal naar de Canarische Eilanden.⁵³

⁴³ Terwijl in augustus 2022 nog 134.000 Libiërs intern ontheemd waren, was dit aantal in april 2023 gedaald naar bijna 126.000. (IOM Displacement Tracking Matrix, Libya Humanitarian Overview 2023 (December2022)_url; IOM Displacement Tracking Matrix, Libya, [url](#), geraadpleegd 12-01-2024)

⁴⁴ UNHCR, UNHCR Update Libya (October 2023), [url](#)

⁴⁵ IOM UN Migration Libya, Libya Maritime update 18-11-2023, [url](#)

⁴⁶ UNHCR, UNHCR Europe situations: Data and trends - Arrivals and displaced populations (October 2023) [url](#)

⁴⁷ International Medical Corps, Morocco Earthquake: Situation Report #5, 14-11-2023, [url](#)

⁴⁸ Middle East Eye, Morocco earthquake: Victims say King Mohammed VI failed them, 3-12-2023, [url](#)

⁴⁹ Reuters, Moroccans, angry at attacks on Gaza, demand halt to ties with Israel, 10-12-2023, [url](#)

⁵⁰ NOS, Nederland en Marokko tekenen uitleveringsverdrag, 18-12-2023, [url](#)

⁵¹ UNHCR, Morocco Factsheet September 2023, [url](#)

⁵² The New Arab, Morocco intercepts over 1,100 migrants near Spanish exclaves, 01-01-2024, [url](#)

⁵³ RFI, Migrant arrivals to Spain nearly doubled in 2023, 04-01-2024, [url](#)

2.3.7 Soedan

Al **bijna negen maanden** wordt er in Soedan **hevig gevochten** tussen het regeringsleger (Sudanese Armed Forces/SAF) onder leiding van Abdel Fattah al-Burhan en het paramilitaire leger (Rapid Support Forces/RSF) van Mohamed Hamdan Dagalo (Hemedeti). Verschillende **pogingen** om een tijdelijk dan wel permanent **staakt-het-vuren** te bereiken zijn **mislukt**.^{54,55,56} Het hoofd van de UNCHR waarschuwt dat Europa een verhoogde asielinstroom van Soedanezen zou kunnen gaan zien als er niet spoedig een staakt-het-vuren en meer hulpverlening komt.⁵⁷ De **RSF** boekt inmiddels **steeds meer terreinwinst** in Darfur. Begin november zijn Zuid-, West- en Centraal- Darfur ingenomen en met de val van de stad Wad Madani op 18 december heeft de RSF de gehele provincie El Gezira veroverd.^{58 59 60} **Gewapende groeperingen** die eerder het Juba Vredesakkoord van september 2020 hebben ondertekend, beginnen partij te kiezen in het conflict. Zo hebben Minni Minawi (leider van Sudan Liberation Movement-Minni Arko Minawi en gouverneur van Darfur) en Jibril Ibrahim (leider van Justice and Equality Movement) aangekondigd hun **neutraliteit** in het huidige gewapende conflict **op te geven** en niet te aarzelen om deel te nemen aan militaire operaties aan de kant van de **SAF**.⁶¹

Volgens de update van ACLED van 1 december 2023, zijn er sinds het begin van het gewapende conflict meer dan 12.190 **mensen om het leven gekomen**. De meeste gevechten vonden plaats in Khartoum en Darfur. In de periode 28 oktober tot en met 24 november zijn meer dan 1.690 doden gemeld waarvan de meeste, ongeveer 860, in West-Darfur.⁶² Uit verschillende mediaberichten blijkt verder dat milities van de RSF het gemunt hebben op Sudanese van Afrikaanse afkomst, met name de Masalit. De RSF heeft zich op grote schaal schuldig gemaakt aan etnische zuiveringen.⁶³ Bij de aanval op de wijk Ardamata in El Geneina (West-Darfur) begin november zijn mogelijk meer dan 1.000 burgers om het leven gekomen.^{64 65} Sinds het begin van het gewapende conflict op 15 april jl. zijn volgens Displacement Tracking Matrix Sudan (DTM) 5,9 miljoen burgers (bijna 1,2 miljoen gezinnen) **onthoemd geraakt** in Sudan en hebben ruim 1,5 miljoen burgers de **grens overgestoken** naar Egypte, Libië, Tsjaad, de Centraal Afrikaanse Republiek, Zuid-Sudan en Ethiopië.⁶⁶

2.3.8 Tunesië

Politieke ontwikkelingen

Op 24 december vonden er **lokale verkiezingen** plaats om vertegenwoordigers uit de eigen wijk te kiezen om via een bottom-up systeem burgers directe invloed te laten uitoefenen in een soort landelijke Eerste Kamer. De **tweede ronde** zal in **februari** plaatsvinden. De opkomst was met 11% laag.⁶⁷

Daarnaast zijn in Tunesië **diverse personen met kritiek op de regering gearresteerd of veroordeeld**. Anderen worden om deze reden gezocht. Zo heeft Tunesië een internationaal arrestatiebevel uitgevaardigd voor twaalf kritische ex-ministers en ambtenaren (waaronder de vorige premier Chahed) op grond van anti-corruptiewetgeving.⁶⁸ Ook is een aantal kritische journalisten gearresteerd, zoals Zied el Heni⁶⁹ en Samir Sassi. Momenteel zouden er meer dan

⁵⁴ Sudan Tribune, Sudanese belligerents fail to reach ceasefire agreement: mediators, 07-11-2023, [url](#)

⁵⁵ Aljazeera, Why are Sudan's warring factions meeting in Jeddah?, 31-10-2023, [url](#)

⁵⁶ Aljazeera, Sudan's feared paramilitary leader signals ambition to rule the country, 02-01-2024, [url](#)

⁵⁷ AP, About 13 children die each day at a camp in Sudan for displaced people, medical charity MSF says, 05-02-2024, [url](#)

⁵⁸ Aljazeera, Sudan's RSF closes in on capturing all of Darfur, 08-11-2023, [url](#)

⁵⁹ NOS, Opleving van etnisch geweld in Darfur, waar milities terrein winnen, 09-11-2023, [url](#)

⁶⁰ Dabanga, Sudan RSF 'in full control' of El Gezira, appoints former army officer as commander, 20-12-2023, [url](#)

⁶¹ Dabanga, Darfur armed movement renounce neutrality in Sudan war, 17-11-2023, [url](#)

⁶² ACLED, Sudan Situation Update: December 2023 | Unraveling the Conflict Dynamics in Darfur, 01-12-2023, [url](#)

⁶³ Trouw, VN-onderzoekers: RSF maakt zich in Soedan op grote schaal schuldig aan etnische zuiveringen, 23-01-2024, [url](#)

⁶⁴ Dabanga, EU: 'We cannot turn a blind eye' to Darfur atrocities, 14-11-2023, [url](#)

⁶⁵ Middle East Eye, Sudan: 'At least 1,300' killed in new massacre in West Darfur's el-Geneina, 12-11-2023, [url](#)

⁶⁶ IOM, DTM Sudan - Monthly Displacement Overview (04), 21-12-2023, [url](#)

⁶⁷ Jeune Afrique, Élections locales en Tunisie : les premiers enseignements, 04-01-2024, [url](#) ; MiddleEasternInstitute, Tunisia's

2023 local elections: How the "bottom-up structure" will strengthen Kais Saied's one-man rule, 14-11-2023, [url](#)

⁶⁸ AlSharq al-Awsat, Tunisia Issues International Arrest Warrants for Prominent Political Figures, 14-09-2023, [url](#)

⁶⁹ CPJ, Tunisian journalist Zied el-Heni arrested after criticizing commerce minister, 02-02-2024, [url](#)

twintig journalisten en activisten zijn aangeklaagd onder decreet Wet 54, die als doel heeft nepnieuws te bestrijden, maar wordt gebuikt om dissidenten het zwijgen op te leggen.⁷⁰ Een regionale voorzitter van de vakbond UGTT en drie leden zijn gearresteerd. De UGTT heeft regelmatig kritiek op de koers van president Said.⁷¹ In oktober is oppositieleider Abir Moussi van de Parti Destourien Libre (PDL) opgepakt op verdenking van 'poging om de regering te wijzigen'.⁷² In december is activist Chaima Issa veroordeeld via een militaire rechtbank, nadat zij eerder was vrijgelaten.⁷³ In beroep is de leider van oppositiepartij Ennahda, Rachid Ghannouchi, veroordeeld tot een zwaardere straf.⁷⁴

Migranten in Tunesië

Opvang en bescherming van **migranten** lag in handen van het Rode Kruis, maar **sinds 1 september** is de **hulp gestopt**. In een grootschalige politieoperatie werden honderden migranten vanuit Sfax naar onbekende locaties gebracht, ook werden tientallen mensensmokkelaars opgepakt. Hierbij raakten op 24 november drie agenten van de nationale garde gewond en stierven drie migranten. Een **grote groep** migranten werd **uitgezet naar Algerije en Libië**.⁷⁵

In september weigerde Tunesië om een delegatie van het Europees Parlement te ontvangen, vanwege kritiek door enkele delegatieleden op de mensenrechtensituatie in Tunesië.⁷⁶ Een eerste betaling door de EU op grond van de migratiedeal is overgemaakt aan Tunesië, maar president Said heeft het geld geweigerd omdat het bedrag te laag zou zijn.⁷⁷ Wel is de Tunesische kustwacht vanaf halverwege september meer gaan patrouilleren, wat leidde tot een daling van het oversteken van Tunesië naar Italië.⁷⁸ ⁷⁹ Ook keren **meer derdelanders in Tunesië** vrijwillig **terug naar hun landen van herkomst**, zoals onderdeel was van een eerder overeengekomen Memorandum of Understanding.⁸⁰

2.4 Azië

2.4.4 Afghanistan

De Taliban zijn sinds half augustus 2021 in het hele land aan de macht. Een aantal landen en internationale organisaties, waaronder de VN, zijn actief in Afghanistan. De Taliban hebben vertegenwoordigingen in een aantal landen en sommige landen hebben een vertegenwoordiging in Afghanistan, maar officiële erkenning van de Taliban regering blijft uit.⁸¹ De **Taliban** hebben hun **positie, politiek en economisch, verder geconsolideerd**. Er bestaat nog steeds **gewapende oppositie** tegen de Taliban maar die lijkt te zijn **afgenomen** en vormt geen bedreiging voor de machtspositie van de Taliban. ISKP, Islamic State in Afghanistan, pleegt **nog steeds aanslagen**.⁸²

⁷⁰ Al Jazeera, Al Jazeera journalist Samir Sassi released in Tunis two days after arrest, 05-01-2024, [url](#)

⁷¹ Africanews: Tunisia: trade unionists protest over 4 members' arrest, 23 november 23, [url](#); El-Watan-dz: Lutte contre la corruption en Tunisie: Le président Saïed rejette la notion de ligne rouge, 22-22-2023, [url](#)

⁷² AlSharq al-Awsat, Tunisian Opposition Leader Abeer Moussi Faces Serious Charges, 05-10-2023 [url](#)

⁷³ APnews, A military court convicts Tunisian opposition activist Chaima Issa of undermining security, 13-12-2023, [url](#)

⁷⁴ France24, Extended jail term for Tunisian opposition chief Ghannouchi, 31-10-2023, [url](#)

⁷⁵ AlJazeera, Near Sfax, refugees scramble after violent clashes with Tunisia police, 03-12-2023, [url](#) ; ArabNews, Tunisia intercepts 2,500 migrants, arrests dozens of smugglers in 4 days, 20-09-2023, [url](#) ; Refugees International, Abuse, Corruption, and Accountability: Time to Reassess EU & U.S. Migration Cooperation with Tunisia, 16-11-2023, [url](#)

⁷⁶ AlJazeera, EU condemns Tunisia ban on delegation entering country, 14-09-2023, [url](#); Politico, Tunisia denies entry to EU lawmakers on official visit, 14-09-2023, [url](#)

⁷⁷ France24, Tunisia's Saïed rejects EU financial aid, casting doubt on immigration deal, 03-10-2023, [url](#) ; Politico, Tunisia hands back €60M of EU funding as migrant deal tensions soar, 11-10-2023, [url](#)

⁷⁸ Africanews, EU: drop in migrant departures from Tunisia, 29-11-2023, [url](#)

⁷⁹ MixedMigrationCenter, A damaging deal: abuses, departures from Tunisia continue following EU agreement, 15-09-2023, [url](#)

⁸⁰ Africanews, EU: drop in migrant departures from Tunisia, 29-11-2023, [url](#)

⁸¹ VOA News, 10 december 2023. What Will It Take for Taliban to Gain Recognition From China, Others? [url](#); VOA, 14-11-2023. UN-Mandated Assessment Links Taliban's Legitimacy to Afghan Women's Freedom. [url](#); UN, 26-09-2023. Induce Taliban to End 'Gender Apartheid' in Afghanistan through All Available Means, Speakers Urge Security Council, Alarmed by Growing Oppression of Women, Girls. [url](#)

⁸² VN General Assembly Security Council, A/78/628-S/2023/941. Report of the Secretary General. The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. P. 1-4, 01-12-2023, [url](#)

Mensenrechten in zijn algemeenheid en vrouwenrechten in het bijzonder worden **nog steeds ernstig geschonden**. Ook in de laatste maanden van 2023 werden reeds eerder ingevoerde en nieuwe beperkende maatregelen t.a.v. vrouwen streng gehandhaafd. Eveneens werden door de Taliban publiekelijk lijfstraffen ten uitvoer gelegd die waren opgelegd door gerechtelijke instanties.⁸³

De **algemene economische en humanitaire situatie blijft zeer slecht**.⁸⁴ Op 7 oktober 2023 vond er een **grote aardbeving** plaats in de westelijke provincie Herat, waarna nog een aantal **andere bevingen** volgde. In totaal waren er circa 1.500 doden, 2.000 gewonden, honderden getroffen dorpen en duizenden beschadigde of verloren gegane huizen en meer dan 100.000 mensen die acuut humanitaire hulp nodig hadden.⁸⁵

Afghanen in Pakistan

Er verblijven nog steeds **miljoenen Afghanen in** buurland **Pakistan** (zie ook §2.4.6). In de afgelopen maanden is Pakistan begonnen met een **grote campagne** die Afghanen ertoe moet bewegen **terug** te gaan naar Afghanistan. Afghanen die nog nooit in Afghanistan zijn geweest worden gedeporteerd en gezinnen bestaande uit Afghanen en Pakistanen worden uit elkaar gehaald en de Afghaanse gezinsleden worden gedeporteerd.⁸⁶ De Pakistaanse autoriteiten hebben daarbij op grote schaal rechten van Afghanen geschonden. Zo vonden er onder meer massaal arrestaties plaats, voerde de Pakistaanse politie nachtelijke invallen uit om Afghanen te arresteren, werden Afghanen mishandeld en bedreigd, werd eigendom van Afghanen vernietigd of afgepakt en werden identiteitsdocumenten van Afghanen vernietigd.⁸⁷ Zelfs Afghanen die legaal verblijf hebben als vluchteling in Pakistan zouden het slachtoffer zijn. Tussen half september en 23 december 2023 zijn ruim 483.000 Afghanen vanuit Pakistan naar Afghanistan teruggekeerd, de meesten uit angst om gearresteerd te worden. Circa 29 duizend Afghanen zijn gedeporteerd naar Afghanistan, van wie 94% ongedocumenteerd was en 6% beschikte over een *Proof of Registration Card*.⁸⁸ Het is onduidelijk of er ook Afghanen uit Pakistan opteren om naar Europa te migreren in plaats van terug naar Afghanistan te gaan.

2.4.5 China

Zie §5.3.1 (uitgelichte nationaliteit).

2.4.6 Pakistan

Op **8 februari 2024** zullen er in Pakistan **verkiezingen** plaatsvinden. Begin december heeft de Pakistan Tehreek-e-Insaf partij (PTI) een nieuwe voorzitter gekozen, omdat oud-premier Imran Khan momenteel gevangen zit.^{89,90} De Pakistaanse **overheid** lijkt nog steeds de **PTI** het **zwijgen** te willen **opleggen**, maar de PTI wil nog steeds meedoen aan de verkiezingen.⁹¹ De **economie** in Pakistan staat er **slecht** voor en de inflatie liep afgelopen september op naar ruim 31%.⁹²

⁸³ VN General Assembly Security Council, A/78/628-S/2023/941. Report of the Secretary General. The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. P. 1, 7, 8, 01-12-2023, [url](#)

⁸⁴ VN General Assembly Security Council, A/78/628-S/2023/941. Report of the Secretary General. The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. P. 8-11, 01-12-2023, [url](#)

⁸⁵ Afghanistan Analysts Network, Nature's Fury: The Herat earthquakes of 2023, 10-11-2023, [url](#)

⁸⁶ The Guardian, 'We're so fearful': Pakistan rounds up Afghan refugees for deportation, 14-10-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024; The New York Times, As Pakistan Expels Afghan Migrants, Families Are Ripped Apart, 23-11-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

⁸⁷ Human Rights Watch, Pakistan: Widespread Abuses Force Afghans to Leave, 28-11-2023, [url](#); The Guardian, 'We're so fearful': Pakistan rounds up Afghan refugees for deportation, 14-10-2023, [url](#); The New York Times, As Pakistan Expels Afghan Migrants, Families Are Ripped Apart, 23-11-2023, [url](#)

⁸⁸ UNHCR, UNHCR-IOM FLASH UPDATE #11, 23-12-2023, [url](#)

⁸⁹ Al Jazeera, Jailed ex-Pakistan PM Imran Khan's party elects new head before election, 2 december 2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

⁹⁰ Dawn, Imran, Fawad indicted for contempt in jail, 04-01-2024, [url](#), geraadpleegd 04-01-2024; AFP, Pakistan supreme court clears last hurdle for ex-PM Sharif's re-run, 08-01-2024, geraadpleegd via Factiva 11-01-2024

⁹¹ Tribune, PTI faces fresh wave of arrests, 20-12-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024;

The Indian Express, Crackdown on Imran Khan's party continues as Pak police seals Central Punjab office, 05-12-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

⁹² Deutsche Welle, Why many Pakistanis are indifferent to upcoming polls, 26-12-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

Daarnaast zijn er ook zorgen omtrent de **stijging** van 67% van het aantal **geweldsincidenten** in 2023, ten opzichte van 2022. Deze geweldsincidenten vonden vooral (93%) plaats in de twee westelijke provincies van Pakistan (grenzend aan Afghanistan): Khyber Pakhtunkhwa en Balochistan.⁹³ Pakistan stelt zich op het standpunt dat de stijging in het aantal geweldsincidenten te wijten is aan de Afghaanse migranten en het feit dat de Taliban-regering in Afghanistan een veilige haven zou bieden aan gewapende groeperingen zodat deze vanuit Afghanistan Pakistan aan kunnen vallen. De Afghaanse regering spreekt dit tegen. Om deze redenen zou Pakistan begonnen zijn met het uitzetten van ongedocumenteerde Afghanen die in Pakistan verblijven (zie verder §2.4.4).⁹⁴

2.5 Midden-Oosten

2.5.4 Irak

Politieke ontwikkelingen

Op 28 december werd de definitieve uitslag van de op 18 december gehouden provinciale verkiezingen bekend gemaakt. De verkiezingen in de drie provincies van de Koerdische autonome regio zullen afzonderlijk worden gehouden. **Pro-Iraanse partijen** behoorden tot de **verkiezingswinnaars** en behaalden 101 van de 285 zetels.⁹⁵ Verschillende **aan Iran-gelieerde milities** hebben sinds de oorlog in Gaza **gewapende aanvallen** uitgevoerd op Amerikaanse en westerse militaire doelen in Irak.⁹⁶ De VS heeft **vergeldingsaanvallen** uitgevoerd met meerdere dodelijke slachtoffers tot gevolg.⁹⁷ Een Amerikaanse aanval op 22 november is sterk veroordeeld door zowel de Iraakse autoriteiten, de bevolking als verschillende militieleden.⁹⁸

In december zijn in Sulaymaniyah een aantal kampen gesloten voor binnenlandse ontheemden.⁹⁹ In september vonden demonstraties plaats in de KAR vanwege onbetaalde salarissen van ambtenaren.¹⁰⁰

Vluchtelingen in Irak

Nadat de **PKK** op 19 oktober meldde dat zij zich had **teruggetrokken uit** het **Makhmour vluchtelingenkamp** met Koerdische vluchtelingen uit Turkije, vonden er **gevechten** plaats tussen het Iraakse leger en de peshmerga (de strijdkrachten van Iraaks Koerdistan). Er vielen doden aan beide zijden. Makhmour ligt in de zogenaamde betwiste gebieden tussen Koerdistan en de rest van Irak. Op 3 november werd besloten dat de peshmerga en het Iraakse leger de **controle** over de **checkpoints** rond het vluchtelingenkamp zullen **delen**.¹⁰¹

⁹³ Al Jazeera, What explains the dramatic rise in armed attacks in Pakistan?, 21-12-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

⁹⁴ Al Jazeera, As Pakistan deports refugees, tense Afghanistan ties come in sharp focus, 07-11-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024; Al Jazeera, 'Kill me here, but I am not going back': An Afghan refugee in Pakistan, 06-11-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

⁹⁵ AlJazeera, Iraq's governing Shia alliance strengthened in provincial elections, 20-12-2023, [url](#) ; The New Arab, IHEC reveals preliminary results of Iraq's provincial elections, Iran-backed parties emerge victorious MENA, 20-12-2023, [url](#) ; Rudaw, Final electoral results from Iraq's provincial council elections announced, 28-12-2023, [url](#)

⁹⁶ Aljazeera: Rockets fired towards US embassy in Iraqi capital's Green Zone, 08-12-2023, [url](#) , Rudaw: Sudani says committed to protect diplomatic missions from 'terrorist' attacks, 09-12-2023, [url](#) Rudaw: Militia vows to continue attacks until all US troops leave Iraq, 10-12-2023, Rudaw: Several drones target Erbil airport, 09-12-2023, Rudaw: Suicide drone hits residential building in Erbil, 08-12-2023, Al Arabiya: Western troops in Iraq targeted in drone attack claimed by pro-Iran group, 06-12-2023.

⁹⁷ NOS, VS voert vergeldingsacties uit in Irak na droneaanval op militairen, 26-12-2023, [url](#)

⁹⁸ Reuters, Iraq condemns US strikes that killed Iran-aligned fighters, 22-11-2023, [url](#) ; The Associated Press: Major Iranian-backed militant group vows to expand conflict if U.S. airstrikes continue, 22-11-2023, [url](#) ; Shafaq: U.S. drone strikes hit Iraqi PMF base, casualties Reported, 22-11-2023, [url](#); France24: US strikes kill eight pro-Iran fighters in Iraq, angering Baghdad, 22-11-2023, [url](#)

⁹⁹ Rudaw: Lack of funds forces merger of Sulaimani IDP camps, 15-12-2023, [url](#) . ; Shafaq: Iraqi government closes another displacement camp in Sulaymaniyah, 14-12-2023, [url](#)

¹⁰⁰ AlMonitor, Iraqi Kurds protest unpaid salaries from Baghdad, 05-09-2023, [url](#)

¹⁰¹ Rudaw, Peshmerga, Iraqi army to share control of Makhmour military posts, 04-11-2023, [url](#)

2.5.5 Iran

Op 20 september heeft het parlement de nieuwe "Hijab wet" aangenomen, met daarin **zwaardere straffen** op het **overtreden** van de **kledingvoorschriften**. De wet is vervolgens naar de Guardians Council (Raad van de Hoeders – die als soort van senaat fungeert) gestuurd voor een beoordeling. De Guardians Council heeft de wet eind oktober terugverwezen naar het parlement en het parlement heeft de wet begin december na aanpassingen opnieuw naar de Guardians Council gestuurd.¹⁰² Op het moment van schrijven lijkt de wet **nog niet van kracht**.

Grootschalige protesten naar aanleiding van de dood van Mahsa Amini in september 2022 **lijken er niet meer te zijn**. Protesten zijn er nog wel, bijvoorbeeld bij de herdenking in september 2023 van haar dood en bij de herdenking in september van het bloedig neerslaan van een protest in Baluchistan een jaar eerder. De vraag is wat de protesten van 2022-2023 hebben opgeleverd.¹⁰³

Vanwege de **slechte economische** situatie hebben veel Iraniërs de **intentie het land te verlaten**. Van oudsher zijn bestemmingen als de VS, Canada, Australië en Europa populair bij Iraanse migranten. Recent zijn daar landen als de VAE, Qatar, Oman en Turkije bijgekomen.¹⁰⁴ Ondanks kleine economische successen lijken de economische problemen voor Iran nog lang niet voorbij (inflatie, zwakke koers rial, medische infrastructuur kraakt).¹⁰⁵ Ook hoger opgeleide vrouwen willen het land verlaten.¹⁰⁶ Om emigratie tegen te gaan hebben de staatsuniversiteiten de kosten voor het verkrijgen van afstudeerdocumenten met meer dan een factor dertig verhoogd (voor een bachelor nu minimaal 5.000 dollar; gemiddeld maandinkomen 100-300 dollar). Tussen 2010 en 2020 zouden jaarlijks ongeveer 500.000 Iraniërs het land permanent hebben verlaten.¹⁰⁷

In september is een nieuw algemeen ambtsbericht Iran gepubliceerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken.¹⁰⁸

2.5.6 Jemen

De ontwikkelingen in Eritrea worden meer in detail beschreven in §5.2.1 (uitgelichte nationaliteit).

2.5.7 Syrië

In het najaar van 2023 vonden in Syrië **diverse aanvallen en beschietingen** plaats. Zo werd op 5 oktober 2023 Idlib in het noordwesten van Syrië getroffen door een reeks luchtaanvallen en granaataanvallen, waarbij 80 mensen zijn omgekomen.¹⁰⁹ Op 9 december kwamen bij beschietingen in woonwijken van Idlib en de stad Sarmin minstens zeven burgers om het leven en raakten er 42 gewond.¹¹⁰ Tussen 5 oktober en 12 december werden er in het noordwesten van Syrië tenminste 92 burgers gedood.¹¹¹

Opnieuw oplaaiende gevechten **kunnen ervoor zorgen** dat de **Syrische regering** hard gaat **optreden tegen hulpverlening aan burgers in door de rebellen gecontroleerde gebieden**. In 2023 hadden 15,3 miljoen mensen humanitaire hulp nodig. Volgens de *UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs* (UNOCHA) zullen lokale vijandelijkheden, de economische crisis, de watercrisis en noodsituaties op het gebied van de volksgezondheid, waaronder cholera en

¹⁰² Iran Wire, Iran's Parliament Returns Hijab Bill To Guardians Council, 08-12-2023, [url](#) [geraadpleegd 28-12-2023]

¹⁰³ CNN, Protests erupt in Iran, one year after Mahsa Amini's death, 17-09-2023, [url](#); Al-Jazeera, Protesters confront security forces as Iran marks anniversary of crackdown, 29-09-2023, [url](#); Reuters, What has changed in Iran one year since Mahsa Amini protests erupted?, 12-09-2023, [url](#); Iran Wire, Missing a Party: Why Did the 2022-2023 Protests Fail in Iran?, 13-10-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹⁰⁴ RFE/RL, As 'Misery' Rises In Iran, So Does People's Determination To Move Abroad, 20-09-2023, [url](#); Iran International, Iran Faces Mass Emigration Amid Economic Challenges, 21-11-2023, [url](#); Iran News Wire, The Escalating Wave of Migration from Iran in 2023: Impact on Intellectuals, Healthcare, and Society, 06-10-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹⁰⁵ GIS, Separating propaganda from reality in Iran's economy, 07-11-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹⁰⁶ DW, Iran: Crackdown on women's rights fuels female brain drain, 27-09-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹⁰⁷ Iran International, Surging Costs Of Releasing Academic Degrees Sparks Outcry In Iran, 02-01-2024, [url](#), geraadpleegd 04-01-2024

¹⁰⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Iran, september 2023, [url](#)

¹⁰⁹ Al Jazeera, Syria updates: 80 killed in military college drone attack – state media, 05-10-2023, [url](#)

¹¹⁰ Rudaw, Assad regime strikes kill seven in rebel-held Idlib: Monitor, 10-12-2023, [url](#)

¹¹¹ OCHA, Today's top news: Occupied Palestinian Territory, Syria, 12-12-2023, [url](#)

klimaat gerelateerde situaties, naar verwachting de belangrijkste veroorzakers van de **humanitaire nood** blijven.¹¹²

Onlangs heeft World Food Program (WFP) gezegd dat ze het **algemene voedselhulpprogramma voor heel Syrië begin 2024** zal **stopzetten** vanwege financieringstekorten. De vermindering van de humanitaire hulp tot nu toe heeft tot prijsstijgingen geleid. De opschorting van de steun van de Verenigde Naties aan de inwoners van de regio zal de koopkracht verder verzwakken, waardoor leveranciers en investeerders worden gedwongen hun productie en investeringen te verminderen, wat zal leiden tot een afname van de handel, een toename van de werkloosheid en een stijgende armoede.¹¹³ Zonder de mogelijkheid om te werken, hebben Syriërs en vluchtelingen in Syrië, waaronder ook Palestijnen (zie §5.4.1), **moeite om in hun levensonderhoud te voorzien**. Het gebrek aan mogelijkheden voor levensonderhoud of toegang tot de formele arbeidsmarkt is vaak een probleem.

Syriërs in Jordanië

Op 30 november 2023 telde de UNHCR ruim 651.000 geregistreerde Syriërs in Jordanië. Van hen wonen er ongeveer 136.500 in een kamp en bijna 515.000 personen daarbuiten.¹¹⁴ Het werkelijke aantal Syrische vluchtelingen in Jordanië wordt al sinds jaar en dag geschat op ongeveer 1,2 miljoen personen.¹¹⁵

Jordanië beschouwt het verblijf van de Syriërs als tijdelijk, maar ziet in dat de Syriërs waarschijnlijk niet teruggaan naar Syrië. Jordanië heeft in 2023 **niet op grote schaal Syriërs uitgezet** naar Syrië. Structureel probleem voor Jordanië is het gebrek aan geld van donoren om de Syriërs te kunnen blijven ondersteunen bij onder andere gezondheidszorg en onderwijs. Syrische ngo's mogen niet actief zijn in Jordanië en dit verhindert het ontstaan van een Syrische *civil society* in Jordanië en zorgt ervoor dat VN-organisaties er moeilijk in contact kunnen komen met de Syrische gemeenschap.¹¹⁶ Het is onbekend in hoeverre Syriërs in Jordanië blijven of eventueel doorreizen naar de EU- of andere landen.

Syriërs in Libanon

Op 30 september 2023 telde de UNHCR bijna 790.000 geregistreerde Syriërs in Libanon. Sinds mei 2015 waren er geen nieuwe registraties meer op last van de Libanese autoriteiten.¹¹⁷ Het aantal Syriërs in Libanon wordt geschat op 1,5 miljoen.¹¹⁸ Er zijn **geen berichten over grootschalige uitzettingen** naar Syrië in het derde tertaal van 2023.

De meeste Syriërs in Libanon hebben geen toegang tot humanitaire hulp en de helft van de Syrische kinderen volgt geen onderwijs. De meeste Syriërs hebben geen werkvergunning en werken noodgedwongen in de informele sector, met een hoog risico op uitbuiting. Mede als gevolg van de slechte politieke en economische situatie leeft 90% van de Syriërs in Libanon onder de armoedegrens. Syrische en internationale **ngo's** zijn vaak de enige organisaties die **hulp** bieden aan Syriërs op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs. Afnemende steun van donoren, druk van de autoriteiten op ngo's en juridische beperkingen voor Syrische vluchtelingen zorgen ervoor dat ngo's steeds **minder goed hun werk kunnen doen**.

Een deel van de politici in Libanon geeft de schuld van de situatie in het land aan de Syriërs, wat zorgt voor **oplopende spanningen met lokale gemeenschappen en meer steun voor hardere maatregelen tegen Syriërs**, waaronder detentie en deportatie. Een Libanese minister heeft verklaard dat de Syrische vluchtelingen in Libanon 'have become a threat to Lebanon's demographics

¹¹² UNOCHA, Syrian Arab Republic, Overview of the humanitarian response in the Syrian Arab Republic, [geen datum], [url](#)

¹¹³ Al Jazeera, World Food Programme to end general assistance in northwest Syria, 07-12-2023, [url](#)

¹¹⁴ UNHCR, Syria Regional Refugee Response – Jordan, 30-11-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹¹⁵ Refugees International, By Land or By Sea: Syrian Refugees Weigh Their Futures, 13-10-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹¹⁶ Refugees International, By Land or By Sea: Syrian Refugees Weigh Their Futures, 13-10-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹¹⁷ UNHCR, Syria Regional Refugee Response – Lebanon, 30-09-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹¹⁸ Refugees International, By Land or By Sea: Syrian Refugees Weigh Their Futures, 13-10-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

and identity'. De Libanese autoriteiten willen informatie van de UNHCR om daarmee de vluchtelingenstatus in te trekken van Syriërs die naar Syrië terugkeren. De internationale gemeenschap moet volgens deze minister met een plan komen voor de terugkeer van de Syriërs naar Syrië.¹¹⁹

Libanon is steeds meer vertrekpunt geworden voor onder andere **Syriërs** (en Palestijnen en Libanezen zelf) naar Cyprus, Griekenland en Italië.¹²⁰

Syriërs in Turkije

Volgens de UNHCR verblijven ruim 3,3 miljoen **Syrische vluchtelingen** in Turkije.¹²¹ Volgens officiële cijfers van het Turkse Presidium voor Migratie Management (DGMM) zou het aantal Syrische vluchtelingen dat in Turkije verblijft in 2023 gedaald zijn met 313.000 personen tot ruim 3,2 miljoen. Echter, volgens de Minister van Binnenlandse Zaken zouden er in 2023 604.277 Syriërs 'vrijwillig' zijn teruggekeerd naar Syrië. De Turkse regering geeft geen verklaring voor het **verschil** in deze **cijfers**. De Turkse overheid zou opzettelijk registraties ongedaan maken van Syriërs die het Turkse grondgebied verlaten.¹²²

2.5.8 Turkije

Politieke situatie

Nog steeds **dreigt** er een **verbod** op de **pro-Koerdische partij HDP** op grond van terrorisme aanklachten. Deze zaak is nog steeds aanhangig bij het Constitutioneel Hof. Ook zijn er **zaken** aangespannen **tegen 451 HDP-leden** om hen uit te sluiten van het politieke leven.¹²³ Om een verbod op de partij voor te zijn heeft zij bij de Turkse parlementsverkiezingen onder de naam Yeşil Sol Partisi (YSP -Groen Links Partij) deelgenomen. Deze partij heet inmiddels DEM.^{124,125}

Erdoğan kondigde op 8 januari 2024 aan dat AKP-lid Murat Kurum kandidaat is voor de burgemeestersfunctie in Istanbul in aanloop naar de lokale verkiezingen op 31 maart 2024. Murat Kurum was Minister voor Milieu, Verstedelijking en Klimaatverandering van 2018-2023 en was in opspraak geraakt wegens wanbeleid na de aardbevingen van februari 2023.¹²⁶

Syriërs in Turkije

Volgens de cijfers van de UNHCR, bedraagt het totaal aantal vluchtelingen en ontheemden in Turkije 3,6 miljoen. Dit zijn bijna allemaal **Syrische vluchtelingen** (zie verder §2.5.7).¹²⁷ In de nasleep van de aardbevingen hebben Syriërs in het rampgebied in Turkije te maken met toenemend racisme en discriminatie. Tijdens de verkiezingen werd het anti-Syriërs sentiment ingezet als onderwerp in de verkiezingscampagne. Turkse slachtoffers van de aardbevingen zouden eerder noodhulp hebben gekregen dan Syrische vluchtelingen in het rampgebied. In de nasleep van aardbevingen werden steeds meer anti-Syriërs leuzen op gebouwen geschreven zoals "Zet Syriërs het land uit", "Arabieren het land uit".¹²⁸

¹¹⁹ Asharq al-Awsat, Interior Minister: Syrian Refugees Are a Threat to Lebanon's Demographics, Identity, 01-10-2023, [url](#), geraadpleegd 29 december 2023

¹²⁰ Refugees International, By Land or By Sea: Syrian Refugees Weigh Their Futures, 13-10-2023, [url](#), geraadpleegd 28-12-2023

¹²¹ UNHCR, Türkiye Factsheet, September 2023, [url](#)

¹²² Enab Baladi, How Syrian refugees in Turkey spent 2023, 27-12-2023, [url](#)

¹²³ European Commission, *Commission Staff Working Document Türkiye 2023 Report, 2.1. Functioning Of Democratic Institutions And Public Administration Reform Democracy*, p.15, [url](#)

¹²⁴ BBC News Türkçe, *YSP ismini HEDEP olarak değiştirdi, partinin eş başkanları Tülay Hatimoğulları Oruç ve Tuncer Bakırhan*, 15-10-2023, [url](#)

¹²⁵ Duvar English, *Turkey's pro-Kurdish HEDEP changes abbreviation upon top court's demand*, 11-12-2023, [url](#)

¹²⁶ Balkan Insight, *Turkey's Erdogan Nominates Ex-Minister to Re-Take Istanbul from Opposition*, 08-01-2024, [url](#)

¹²⁷ UNHCR, Türkiye Factsheet, 09-2023, [url](#)

¹²⁸ Target, Human Rights Watch exposes the treatment of Syrian refugees in Turkey involving torture and animosity, 23-01-2024, [url](#); InfoMigrants, *Refugees in Turkey plan caravan to reach EU*, 12-09-2022, [url](#); InfoMigrants, *Anti-Syrian sentiment grows in Turkey following earthquake*, 15-02-2023, [url](#); Syria Direct, *Anti-Syrian discrimination mars Turkey's earthquake response*, 01-05-2023, [url](#); Al Jazeera, *Turkey's Syrian refugee youth worry about their post-quake future*, 05-03-2023, [url](#); The New Humanitarian, *'It's because we are Syrians': Two months on, earthquakes leave refugees in Türkiye exposed and fearful*, 06-04-2023, [url](#)

2.6 Europa

2.6.4 Oekraïne

In Oekraïne **duurt de oorlog voort**. De frontlijn is nauwelijks verschoven in de laatste vier maanden van 2023. Gevechten concentreerden zich rond de plaats Avdiivka in de Donetsk regio.¹²⁹ Beschietingen van verschillende doelen, waaronder burgerdoelen en infrastructuur voor energievoorziening, gingen onverminderd door. Eind december voerde Rusland grootschalige raketaanvallen uit op onder andere Kyiv en Kharkiv, waarbij 41 doden vielen.¹³⁰ Deels zou dit een vergelding zijn geweest voor een **Oekraïense aanval op de Krim en op het Russische Belgorod**, waarbij 25 doden zouden zijn gevallen.¹³¹ In het afgelopen tertaal werden scheurtjes in de eenheid van de Oekraïense top, met name tussen de bevelhebber van de Oekraïense strijdkrachten generaal Zaluzhny en president Zelensky, zichtbaar.¹³²

In december werd bekend dat rond 500 duizend nieuwe rekruten nodig zijn, onder andere om de huidige militairen af te lossen en verwachte verliezen te compenseren. Ook werd een **wetsvoorstel** ingediend waarmee **mobilisatieregels** werden **aangescherpt**. Als het voorstel wordt aangenomen, dan wordt de leeftijd waarop men gemobiliseerd kan worden voor de oorlog, lager (25 in plaats van 27 jaar), het wordt mogelijk online oproepen te versturen, en op het ontduiken van mobilisatie komen sancties te staan als het beperken van mogelijkheden tot transacties met vastgoed, autorijden en naar het buitenland te reizen. De wijze waarop het wetsvoorstel tot stand kwam, droeg bij aan het beeld van tweespalt in de leiding van het land.¹³³

Ondertussen werd de materiele steun aan Oekraïne vanuit de VS en Europa minder vanzelfsprekend. In de VS kwam een toezegging voor steun niet door het congres, in de EU blokkeerde de Hongaarse premier Orbán een nieuw steunpakket.¹³⁴ Tegelijk besloot de EU medio december wél dat begonnen kon worden met onderhandelingen met Oekraïne over toetreding tot de EU.¹³⁵

2.6.5 Belarus

Tot op heden neemt Belarus voor zover bekend niet direct deel aan de oorlog in Oekraïne, maar heeft het land sinds het uitbreken ervan Rusland op verschillende manieren gefaciliteerd. In december 2023 maakte president Lukashenko bekend dat deze verplaatsing in oktober was voltooid.¹³⁶ De Russische Wagnertroepen, die na de mislukte opstand in juni tegen de Russische legerleiding in Belarus waren neergestreken, zijn volgens berichtgeving in de zomer grotendeels vertrokken. Een deel, tussen 500 en 1.000 huurlingen, zou zijn achtergebleven, en traint nu met de troepen van het Belarussische ministerie van Binnenlandse Zaken.¹³⁷

Net als in Rusland is in Belarus de **repressie verder toegenomen** sinds het begin van de oorlog in Oekraïne. Dit raakt onder anderen journalisten, oppositiepolitici, advocaten, demonstranten, en

¹²⁹ The Moscow Times, Russia Opening New Fronts in Avdiivka Battle – Ukraine, 04-12-2023, [url](#) ; The Moscow Times, Russia Intensely Attacking Avdiivka, Robotyne, Says Ukraine, 27-11-2023, [url](#) ; The Economist, Ukraine's commander-in-chief on the breakthrough he needs to beat Russia, 01-11-2023, [url](#)

¹³⁰ The Guardian, Wave of Russian strikes on Kharkiv after Ukrainian attack on Belgorod, 31-12-2023, [url](#); Aljazeera, Ukraine says at least 30 killed in massive Russian air assault, 29-12-2023, [url](#)

¹³¹ The Guardian, Wave of Russian strikes on Kharkiv after Ukrainian attack on Belgorod, 31-12-2023, [url](#); BBC, Ukraine war: Missiles fired at Russian city Belgorod and occupied Crimea, 03-01-2024, [url](#)

¹³² Carnegie endowment for international peace, Are Ukraine's President and Chief Commander Really at War?, 06-12-2023, [url](#)

¹³³ Radio Free Europe/ Radio Liberty, 'Hot Potato': Ukrainian Mobilization Bill Driving A Wedge Between President And Armed Forces, 03-01-2024, [url](#); Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.; Reuters, Explainer: Ukraine considers changing mobilisation rules as war with Russia drags on, 05-01-2024, [url](#)

¹³⁴ BBC, Ukraine war: US releases last military aid for Kyiv for now, 27-12-2023, [url](#) ; BBC, Hungary blocks €50bn of EU funding for Ukraine, 15-12-2023, [url](#)

¹³⁵ BBC, EU to open membership talks with Ukraine and Moldova, 14-12-2023, [url](#)

¹³⁶ The Independent, Russian nuclear weapons shipments to Belarus completed, says president Lukashenko, 26-12-2023, [url](#)

¹³⁷ Belarus in Focus, Wagner is not leaving Belarus, 4/10-12-2023, [url](#)

critici van de oorlog.¹³⁸ Volgens mensenrechtenorganisatie Vyasna telde Belarus op 5 januari 2024 1.427 **politieke gevangenen**.¹³⁹

Migratie via Belarus

Daarnaast lijkt er opnieuw sprake te zijn van een **toename van het aantal migranten**, voornamelijk uit het Midden-Oosten en Afrika, dat **vanuit Belarus** de grens met de **EU** probeert over te steken. In 2023 zouden in totaal 26.000 migranten uit voornamelijk het Midden-Oosten en Afrika geprobeerd hebben illegaal de grens met Polen over te steken vanuit Belarus, ongeveer 10.000 meer dan in 2022.¹⁴⁰ Ook naar Letland nam het aantal pogingen tot irreguliere grensoverschrijding toe, terwijl het aantal richting Litouwen juist afnam. Hoeveel migranten het daadwerkelijk lukt om binnen te komen is onbekend. Een onderzoek dat de periode 1 januari – 17 september 2023 beslaat, laat zien dat van de bijna 23.000 migranten die in Duitsland werden aangehouden bij de Poolse grens, er bijna 13.000 de EU waren ingereisd via Belarus of Rusland.¹⁴¹

2.6.6 Rusland

De aanval op Oekraïne bleef in de afgelopen maanden doorgaan (zie §2.6.1). Tijdens zijn jaarlijkse vraag-antwoordsessie met het publiek op 14 december, benoemde president Poetin dat de doelen in Oekraïne nog steeds hetzelfde zijn, namelijk denazificatie en demilitarisatie van Oekraïne en dat er geen vrede zal zijn voordat deze doelen behaald zijn. Hij gaf aan dat zich tot dan toe 486.000 nieuwe soldaten hadden gemeld om op contractbasis te dienen in Oekraïne, dat de stroom geïnteresseerden niet afneemt, en dat een nieuwe mobilisatieronde niet nodig is.¹⁴² Dat er **niet gemobiliseerd** wordt, wordt bevestigd in andere bronnen.¹⁴³ Ondertussen wordt moeite gedaan om **contractsoldaten** te werven, ook in het buitenland, onder andere in Cuba en Nepal.¹⁴⁴ Een presidentieel decreet van 4 januari 2024 geeft buitenlanders die op contractbasis aan Russische zijde hebben gevochten, het recht op Russisch staatsburgerschap voor henzelf en hun familie.¹⁴⁵

Het conflict in het Midden-Oosten komt Rusland goed uit, onder andere omdat de westerse aandacht voor Oekraïne hierdoor minder is geworden en het wantrouwen van de *global south* jegens het westen groter is geworden. Het conflict heeft echter ook een binnenlands effect. In de noordelijke Kaukasus triggerde het een aantal **antisemitische gebeurtenissen**, onder andere toen een woedende menigte op het vliegveld van de Dagestaanse plaats Makhachkala een vliegtuig uit Tel Aviv belaagde. De veiligheidsdiensten traden nauwelijks op.¹⁴⁶

De afgelopen maanden ging de **repressie**, die **sinds** het **begin** van de **oorlog sterker** werd, **door**. Dit raakte en raakt journalisten, vreedzame demonstranten, politieke oppositie, politieke gevangenen, mensenrechtenactivisten, LHBTI-ers, gevangenen en vele anderen. Sinds het begin van de oorlog vonden bijna 20.000 arrestaties plaats, en werden ongeveer 850 strafzaken aangespannen wegens anti-oorlogsactiviteiten, waarin ook jarenlange gevangenisstraffen werden opgelegd.¹⁴⁷ Op 30 november verklaarde het Russische Hooggerechtshof de 'internationale LHBT-gemeenschap' tot extremistische organisatie.¹⁴⁸

¹³⁸ Vyasna Human Rights Center, Human Rights Situation in Belarus: December 2023, 04-01-2024, [url](#)

¹³⁹ Vyasna Human Rights center, [url](#)

¹⁴⁰ Statista, Number of attempts to illegally cross the Polish-Belarusian border in Poland from August 2021 to December 2023, 02-01-2024, [url](#)

¹⁴¹ Notes from Poland, Polish border guard report shows scale of migrant pressure from Belarus, 02-01-2024, [url](#)

¹⁴² Reuters, Putin vows to fight on in Ukraine until Russia achieves its goals, 14-12-2023, [url](#) ; Aljazeera, Putin: Russia's goals in Ukraine unchanged, no peace until they're achieved, 14-12-2023, [url](#)

¹⁴³ EUAA, Major developments in the Russian Federation in relation to military service, 03-10-2023, [url](#) , pagina 11-13

¹⁴⁴ Radio Free Europe/Radio Liberty, Nepal Halts Work Permits For Russia, Ukraine After Soldiers Killed, 05-01-2024, [url](#) ; Time, How Russia is Recruiting Cubans to fight in Ukraine, 18-09-2023, [url](#) ; The Moscow Times, How Russian Officials Plan to Recruit 400K New Contract Soldiers in 2024, 22-12-2023, [url](#)

¹⁴⁵ The New York Times, To Bolster Russia's Army, Putin Eases Citizenship Path for Foreign Fighters, 05-01-2024, [url](#)

¹⁴⁶ Carnegie Endowment for international peace, The Gaza War Has Convinced Russia It Was Right All Along, 07-12-2023, [url](#) ; Carnegie endowment for international peace, Why the Russian Authorities Failed to Stop Pogroms in the Caucasus, 31-12-2023, [url](#) ; Carnegie endowment for international peace, Why Russia and Hamas Are Growing Closer, 25-10-2023, [url](#)

¹⁴⁷ OVD-Info, [url](#) . ; OVD-Info, Repressions Report. November 2023, 22-12-2023, [url](#)

¹⁴⁸ Human Rights Watch, Russia: Supreme Court bans "LGBT movement" as "extremist", 30-11-2023, [url](#)

Migratie via Rusland

Wegens een plotseling hoge instroom van asielzoekers uit derde landen vanuit Rusland in Finland, heeft Finland in november een aantal grensposten op de Fins-Russische grens gesloten. Finland stelt dat Rusland op deze manier wraak neemt voor de Finse toetreding tot de NAVO. Later sloot Finland de gehele grens met Rusland.¹⁴⁹

---

¹⁴⁹ Politico, Finland shuts Russia border again hours after reopening, 14-12-2023, [url](#)

3 Ontwikkelingen in Europa

In dit hoofdstuk worden ontwikkelingen in Europa op het gebied van beleid, maatschappij, politiek en aantallen asielaanvragen beschreven. De focus ligt op ontwikkelingen die in het derde tertaal van 2023 ingevoerd of gebeurd zijn en die van invloed zouden kunnen zijn op de asielinstroom naar Europa dan wel naar Nederland. Ook al zullen de meeste ontwikkelingen niet op korte termijn een merkbare impact hebben op de asielinstroom in Nederland, ze zijn wel van belang om in de gaten te blijven houden.

3.1 (Beleids)ontwikkelingen in de EU

3.1.1 Migratiepact

De Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement hebben eind december 2023 een in beginsel overeenstemming bereikt over de voorstellen die in 2016 en 2020 zijn gedaan over nieuwe, Europese regels voor asiel en migratie. Het Migratiepact omvat vijf EU-wetten, die verschillende onderdelen van de asielmigratie regelen. Hierbij worden onder meer een aantal huidige richtlijnen aangepast en omgezet in verordeningen met rechtstreekse werking.¹⁵⁰ Belangrijke onderdelen zijn:

- screening van personen met een niet-EU nationaliteit bij binnenkomst in Schengengebied;
- het verder ontwikkelen van een gedeelde Eurodac-database;
- effectievere asiel-, terugkeer- en grensprocedures;
- een nieuw mechanisme om asielaanvragen tussen lidstaten beter te verdelen en onderlinge solidariteit toe te laten nemen; en
- maatregelen voor situaties van crisis en overmacht.¹⁵¹

Verschillende onderdelen kunnen – op termijn – verschillende impact hebben op de asielinstroom in Nederland en de rest van de EU.

3.1.2 Oekraïne

De Raad van de Europese Unie heeft de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor Oekraïense ontheemden eind september 2023 verlengd tot 4 maart 2025.¹⁵² Tot die tijd moet de richtlijn de druk op de Europese asielsystemen voorkomen. Oekraïense ontheemden met tijdelijke bescherming hebben recht op verblijf, toegang tot de arbeidsmarkt en huisvesting, medische hulp, sociale zekerheid en onderwijs voor kinderen.

3.1.3 Grenscontroles

Intra-EU

EU-landen **Bulgarije** en **Roemenië** treden vanaf 31 maart 2024 toe tot het Schengengebied. Vanaf dan zullen er **geen controles meer** plaatsvinden op de **lucht- en zeegrenzen** tussen deze en **andere Schengenlanden**.¹⁵³ Over het stoppen van controles langs de landsgrenzen wordt nog gesproken. Het eventueel stoppen van grenscontroles zou reisbewegingen van asielmigranten binnen de EU kunnen vergemakkelijken.

Ondanks dat er binnen Schengengebied vrij gereisd kan worden, vinden er op een aantal **interne grenzen controles** plaats. Eind november 2023 heeft de Europese Commissie **alternatieven** hiervoor **aangeraden**, evenals meer samenwerking wanneer zulke controles toch (opnieuw)

¹⁵⁰ European Council, The Council and the European Parliament reach breakthrough in reform of EU asylum and migration system, 20-12-2023, [url](#), geraadpleegd 23-01-2024

¹⁵¹ Raad van de Europese Unie, 04-10-2023. Migration policy: Council agrees mandate on EU law dealing with crisis situations. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁵² Raad van de Europese Unie, 28-09-2023. Ukrainian refugees: EU member states agree to extend temporary protection. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁵³ Council of the European Union, 30-12-2023. Schengen area: Council agrees to lift air and maritime internal border controls with Bulgaria and Romania. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

geïntroduceerd worden.¹⁵⁴ Deze aanbevelingen hebben onder andere betrekking op gezamenlijke actie tegen mensensmokkel en het verminderen van illegale reisbewegingen.

EU-buitengrenzen

Er is sprake van diverse (voorgenomen) uitbreidingen van de inzet van **Frontex** om de asielinstroom te beperken:

- In **Moldavië**, bij Palanca, assisteert Frontex Moldavische collega's op de grens met Oekraïne sinds halverwege oktober 2023. Dit is de eerste keer dat Frontex assisteert bij een grens buiten de EU.¹⁵⁵
- In **Finland** helpt Frontex de EU-buitengrens te bewaken met extra personeel en middelen.¹⁵⁶
- De Raad van de Europese Unie heeft besloten een overeenkomst te sluiten met **Albanië** over zowel gemeenschappelijke activiteiten van Albanië en Frontex, als van Frontex zelf.¹⁵⁷
- Financiële steun en de inzet van Frontex op de EU-buitengrenzen in Bulgarije en Roemenië wordt voortgezet.¹⁵⁸

3.1.4 Overige

De Europese Commissie heeft een werkdocument¹⁵⁹ gepubliceerd om illegale reisbewegingen te voorkomen en samenwerking tussen lidstaten te stimuleren. Het gaat over de *best practices* van lidstaten wat betreft de toepassing van Dublin III.¹⁶⁰

3.2 Beleidsontwikkelingen in Europese landen¹⁶¹

3.2.1 Grenzen tussen diverse landen

EU-buitengrenzen

- *Griekenland-Turkije*: De Griekse Veiligheidsraad heeft besloten meer personeel en middelen in te zetten aan de grens uit angst voor een grotere migratiestroom ten gevolgen van het conflict in Gaza.¹⁶²
- *Finland-Rusland*¹⁶³: Eind november 2023 heeft Finland in drie fases alle acht grensposten gesloten. Inmiddels is besloten dat ze tot 11 februari 2024 gesloten zullen zijn. Twee grensposten zijn tijdelijk weer open geweest om de effecten daarvan te monitoren. De geïntegraliseerde toegang ging echter door en dus is besloten de posten weer te sluiten.

Intra-EU

Binnen de EU hebben diverse lidstaten tijdelijke controles ingesteld en deels al verlengd op grenzen met andere EU-lidstaten.¹⁶⁴ Eén van de redenen voor de controles is het tegengaan van immigratie.¹⁶⁵ Zie voor meer informatie over de specifieke lidstaten, grenzen en geldigheid van de controles onderstaande tabel.

¹⁵⁴ European Commission, 23-11-2023. Commission calls on Member States to step up Schengen cooperation. Geraadpleegd op 23-01-2024. [Commission calls on Member States to step up cooperation \(europa.eu\)](https://europa.eu)

¹⁵⁵ Frontex, 17-10-2023. Frontex initiates first-line border checks outside EU. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁵⁶ Frontex, 23-11-2023. Frontex to provide additional support to bolster Finland's borders. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁵⁷ Raad van de Europese Unie, 08-09-2023. Council will sign agreement with Albania on Frontex cooperation. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁵⁸ The Sofia Globe, 31-12-2023. EC welcomes decision to admit Bulgaria, Romania, to Schengen, starting with air and sea ports. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁵⁹ Europese Commissie, 23-11-2023, The Dublin Roadmap in action. Enhancing the effectiveness of the Dublin III Regulation: identifying good practices in the Member States. [url](#)

¹⁶⁰ European Commission, 23-11-2023. Commission calls on Member States to step up Schengen cooperation. Geraadpleegd op 23-01-2024. [Commission calls on Member States to step up cooperation \(europa.eu\)](https://europa.eu)

¹⁶¹ Exclusief Nederland. Zie §5.1 voor (beleids)ontwikkelingen in Nederland

¹⁶² Liaison Athene, mail 13-10-2023.

¹⁶³ Finnish Government, 11-01-2024. Situation at Finland's eastern border. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁶⁴ Europese Commissie, s.a. Temporary Reintroduction of Border Control. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁶⁵ Europese Commissie, s.a. Temporary Reintroduction of Border Control. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

Tabel 3.1 Grenscontroles binnen de EU met geldigheidsduur (gerangschikt van meest tot minst recent ingesteld)

lidstaat en grens (land dat de controles heeft ingevoerd cursief gedrukt)	van	tot
<i>Italië</i> – Slovenië	19-01-2024	18-06-2024
<i>Tsjechië</i> – Slowakije	04-01-2024	02-02-2024
<i>Polen</i> – Slowakije	03-01-2024	01-02-2024
<i>Slovenië</i> – Kroatië	22-12-2023	21-06-2024
<i>Slovenië</i> – Hongarije	idem	idem
<i>Duitsland</i> – Polen	16-12-2023	15-03-2024
<i>Duitsland</i> – Tsjechië	idem	idem
<i>Duitsland</i> – Zwitserland	idem	idem
<i>Duitsland</i> – Oostenrijk	12-11-2023	11-05-2024
<i>Oostenrijk</i> – Tsjechië	17-12-2023	16-02-2024
<i>Oostenrijk</i> – Slowakije	03-12-2023	03-02-2024
<i>Oostenrijk</i> – Slovenië	12-11-2023	11-05-2024
<i>Oostenrijk</i> – Hongarije	idem	idem
<i>Denemarken</i> – met name Duitsland, mogelijk alle grenzen	12-11-2023	11-05-2024
<i>Noorwegen</i> – alle bootconnecties	12-11-2023	11-05-2024
<i>Zweden</i> – alle/n.t.b.	12-11-2023	11-05-2024
<i>Frankrijk</i> – alle	01-11-2023	30-04-2024

3.2.2 Duitsland

In het najaar van 2023 heeft Duitsland **nieuwe strenge maatregelen** genomen om asielmigratie mogelijk te beperken. Deze maatregelen betreffen:

- dat asielzoekers ten minste een deel van hun uitkering als tegoed op een **betaalkaart** krijgen **in plaats van contant**;¹⁶⁶
- het bespoedigen van terugkeer van personen zonder verblijfsrecht in Duitsland¹⁶⁷; en
- grenscontroles met diverse omringende landen (zie §3.2.1).

Daarentegen is Duitsland ook van plan om asielzoekers, zowel asielaanvragers als 'Geduldete', **na zes in plaats van negen maanden** de mogelijkheid te geven om te **werken**. Asielzoekers uit veilige landen van herkomst of zonder identiteitsverklaring kunnen niet van deze versoepelde regeling gebruik maken.¹⁶⁸

Verder beschouwt Duitsland sinds 23 december 2023 **Moldavië en Georgië als veilige landen van herkomst**.¹⁶⁹

Bovendien zet Duitsland in op het **versnellen** van **asielprocedures**. De federale overheid gaf ook aan te onderzoeken of asielprocedures buiten de EU mogelijk zijn.¹⁷⁰ Ook zal Duitsland **financiële steun** aan **deelstaten** geven per asielzoeker in plaats van een jaarlijks vast bedrag om de asielinstroom beter het hoofd te kunnen bieden.¹⁷¹

¹⁶⁶ TPO, 07-1-2023. Nieuwe strenge maatregelen tegen migratie in Duitsland. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁶⁷ Bundesministerium des Innern und für Heimat, 25-10-2023. Neue Regelungen für mehr und schnellere Rückführungen. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁶⁸ BR, 01-11-2023. Bundesregierung lockert Arbeitsverbot für Geflüchtete. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁶⁹ Die Bundesregierung, 27-12-2023. Republik Moldau und Georgien sind sichere Herkunftsstaaten. Geraadpleegd op 24-01-2023. [url](#)

¹⁷⁰ TPO, 07-1-2023. Nieuwe strenge maatregelen tegen migratie in Duitsland. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁷¹ TPO, 07-1-2023. Nieuwe strenge maatregelen tegen migratie in Duitsland. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

3.2.3 Griekenland

Griekenland en **Turkije** zijn hun relatie aan het verbeteren. Begin september 2023 troffen beide ministers van Buitenlandse Zaken elkaar.¹⁷² Drie maanden later tekenden beide landen een **gezamenlijke verklaring** ter bevordering van **goede onderlinge relaties als buurlanden**. Daarnaast zijn er vijftien **akkoorden** over uiteenlopende onderwerpen gesloten.^{173,174} Onderdeel hiervan is een **visumprogramma** van twaalf maanden waarmee Turkse toeristen het gehele jaar zonder toestemming de Griekse eilanden kunnen bezoeken.¹⁷⁵ Turken zijn een belangrijke groep onder asielaanvragers in Nederland (zie §4.2.1). Het is niet onmogelijk dat het visumprogramma van Turkije en Griekenland meer asielaanvragen van Turken met zich meebrengt. Verder is het voorstel gedaan om een Griekse officier aan de Turkse kust te plaatsen en een Turkse aan de Griekse kust.¹⁷⁶ Volgens de Griekse minister van Migratie verliep de samenwerking tussen de kustwachten van beide landen in het najaar van 2023 soepel.¹⁷⁷

3.2.4 Italië

Italië scherpste in het najaar van 2023 het asielmigratiebeleid op diverse terreinen aan, of deed hier pogingen toe:

- Op basis van een decreet plaatste Italië asielaanvragers uit zogenoemde veilige landen van herkomst in **detentie**, tenzij ze €5.000 konden en wilden betalen om detentie te voorkomen. Een rechtbank oordeelde dat dit in strijd is met EU-recht en niet in lijn met grondwettelijke principes.^{178,179}
- Als er door een hoge instroom van alleenstaande minderjarige asielaanvragers te weinig aangepaste opvang beschikbaar is en ook andere, tijdelijke, extra structuren onvoldoende opvangplaatsen bieden, dan mag Italië **alleenstaande minderjarigen** van 16 jaar en ouder maximaal 90 dagen **opvangen** op een plaats die niet specifiek op alleenstaande minderjarigen gericht is.¹⁸⁰ In principe zou dit bij opvangcentra voor volwassenen (eventueel met kinderen) kunnen zijn. Dit is eerder veroordeeld bij het Europese van Hof van de Mensenrechten.¹⁸¹
- Italië en **Albanië** zijn begin november 2023 een Memorandum of Understanding overeengekomen over het overbrengen van asielzoekers die op zee zijn gered door schepen van de Italiaanse kustwacht naar Albanië (dat geen deel uitmaakt van de Europese Unie en daarom niet verplicht is om de EU-mensenrechtencriteria te respecteren).¹⁸² Het is nog onduidelijk hoe deze overeenkomst zich verhoudt tot nationaal, Europees en internationaal recht. In Albanië is een rechtszaak gestart over de wettelijke basis van deze overeenkomst.¹⁸³

¹⁷² AlJazeera, 05-09-2023. Ministerial meeting heralds warmer relations between Greece and Turkey. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁷³ O.a. educatie, export en agricultuur. Bron: The New York Times, 07-12-2023. Greece and Turkey, Long at Odds, Vow to Work Together Peacefully. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁷⁴ The Guardian, 07-12-2023. Greece and Turkey sign 15 deals during 'groundbreaking' Erdoğan visit to Athens – as it happened. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁷⁵ The Guardian, 07-12-2023. Greece and Turkey sign 15 deals during 'groundbreaking' Erdoğan visit to Athens – as it happened. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁷⁶ AlJazeera, 07-12-2023. Turkey's Erdogan visits Greece to forge 'new era' after years of friction. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁷⁷ AlJazeera, 07-12-2023. Turkey's Erdogan visits Greece to forge 'new era' after years of friction. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁷⁸ InfoMigrants, 03-10-2023. Italian politicians clash with judge over migrant decree ruling. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁷⁹ CanestriniLex, 29-09-2023. Italian bail for asylum seekers to avoid detention violates EU law (Catania Court, 29/9/23) . Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁸⁰ Europese Commissie, 06-10-2023. Italy: New law on unaccompanied minors. Geraadpleegd op 24-01-2024. [url](#)

¹⁸¹ Ibid.

¹⁸² OCHA, 09-11-2023. The Italy-Albania agreement: Yet another attack on the right to seek asylum. Geraadpleegd op 25-01-2024. [url](#)

¹⁸³ The Guardian, 18-01-2024, Albanian court to rule on migration deal with Italian government. Geraadpleegd op 24-01-2023. [url](#)

4 Ontwikkelingen in Nederland

In dit hoofdstuk worden ontwikkelingen in Nederland op het gebied van beleid, maatschappij, politiek en aantallen asielaanvragen beschreven. De focus ligt op ontwikkelingen in het derde tertaal van 2023 (en eventueel begin 2024) die van invloed zouden kunnen zijn op de asielinstroom in Nederland. Ook al zullen de meeste ontwikkelingen niet op korte termijn een impact hebben op de asielinstroom, ze zijn wel van belang om in de gaten te blijven houden.

4.1 Beleidsontwikkelingen in Nederland

Na de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 22 november 2023 is er tijdens het schrijven van deze Migratieradar nog geen kabinet geformeerd.¹⁸⁴ Omdat er ongeveer een halfjaar een demissionair kabinet is, is het aantal besluiten (ten aanzien van asielmigratie) beperkt.

4.1.1 Aanpassingen landenbeleid

Voor veel herkomstlanden van asielzoekers formuleert de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid specifiek beleid. Nadat de Tweede Kamer hierover is geïnformeerd, wordt dit beleid opgenomen in de Vreemdelingencirculaire. Wijzigingen in dit beleid zouden zowel een remmende als aanzuigende werking kunnen hebben op de komst van asielzoekers.

Het landenbeleid voor **Turkije** is **op twee punten aangescherpt**¹⁸⁵:

- Voor **Gülenisten** is het gebruikelijke kader voor risicogroepen gaan gelden, waarbij asielaanvragers hun vrees op basis van individuele omstandigheden aannemelijk dienen te maken. Hiermee vervalt de beoordelingswijze dat er zonder geringe indicaties ook uitgegaan wordt van aannemelijke vrees voor vervolging.
- De risicogroep onder **HDP**¹⁸⁶-ers is verkleind. HDP-leden en –activisten behoren nog tot de risicogroep, HDP-medewerkers en –sympathisanten niet meer.

4.1.2 Herbeoordelingen veilige landen van herkomst¹⁸⁷

Begin oktober 2023 zijn **Bosnië en Herzegovina, Brazilië, Jamaica, Kosovo, Mongolië** en **Servië** herbeoordeeld als veilig land van herkomst. De eerdere aanwijzing van deze landen als **veilige landen van herkomst blijft** gelden. Voor Mongolië geldt geen uitzondering meer voor 'personen die te maken kregen met (strafrechtelijke) vervolging en voor LHBTI en mensenrechtenactivisten die problemen hadden ondervonden en daarvoor de bescherming van de autoriteiten moesten inroepen'.¹⁸⁸

4.1.3 Besluit- en vertrekmoratoria

Sinds halverwege december 2023 geldt er een **besluit- en vertrekmoratorium voor (staatloze) Palestijnse asielzoekers uit de Palestijnse Gebieden** voor de duur van zes maanden. Dit houdt in dat Nederland tijdens deze periode in beginsel geen beslissingen op hun asielaanvragen neemt en geen personen naar deze gebieden terugstuurt.¹⁸⁹

¹⁸⁴ NOS, Formerende partijen spreken morgen verder, nog geen zicht op resultaat. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁸⁵ Brief van de Staatssecretaris van Justie & Veiligheid, 28-11-2023, nr. 3177.

¹⁸⁶ Halkların Demokratik Partisi (Democratische Partij van de Volkeren)

¹⁸⁷ Volgens een uitspraak van de RvS moet de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid veilige landen van herkomst elke twee jaar opnieuw beoordelen. Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, 26-4-2022, nr. 2885

¹⁸⁸ In de vorige herbeoordeling gold voor deze personen 'verhoogde aandacht'. Sinds 5 april 2022 is dit begrip vervangen door het al bestaande begrip 'uitzonderingsgroepen'. De nieuwe herbeoordeling is de eerste inhoudelijke beoordeling sinds dat moment.

¹⁸⁹ Bron, inclusief verdere info over uitzonderingen: Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, 19-12-2023, nr. 3181.

4.1.4 Richtlijn tijdelijke bescherming derdelanders Oekraïne

Op **4 maart 2024** eindigt de **Richtlijn tijdelijke bescherming** voor **derdelanders** met een **tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne**, zo oordeelde de Raad van State. De Richtlijn blijft een jaar langer gelden voor Oekraïners, staatlozen en derdelanders met een asiel- of permanente verblijfsvergunning in Oekraïne.¹⁹⁰ Voor derdelanders van wie het recht op tijdelijke bescherming vervalt, houdt dit in dat zij Nederland uiterlijk vier weken na 4 maart moeten verlaten als ze geen verblijfsvergunning of aanvraag voor een verblijfsvergunning hebben (lopen).¹⁹¹ Mogelijk zullen zij een aanvraag doen voor een asiel- of reguliere verblijfsvergunning (voor zover ze dit nog niet gedaan hebben).

4.1.5 Overdrachten asielaanvragers weer mogelijk

Nederland mag **Kroatië** weer verzoeken asielaanvragers terug te nemen op grond van de Dublinverordening.¹⁹² Ook het overdragen van Syrische asielaanvragers aan **Denemarken** is weer mogelijk.¹⁹³

4.1.6 Opvang en arbeid asielaanvragers

Eind november 2023 heeft de Raad van State geoordeeld dat de zogenoemde '24-weken-eis' in strijd was met de Europese Opvangrichtlijn.¹⁹⁴ Tot de uitspraak mochten asielzoekers in Nederland maximaal 24 weken werken in een periode van 52 weken. Sinds de uitspraak mogen asielzoekers van wie de asielaanvraag minimaal zes maanden in behandeling is, **langer dan 24 weken werken** als aan de werkgever een tewerkstellingsvergunning (twv) afgegeven is – maximaal tot de einddatum van het 'Vreemdelingen Identiteitsbewijs'.¹⁹⁵ Een verbetering van werkmogelijkheden zou een aantrekkelijke werking kunnen hebben op asielmigranten en hun integratie (alvast) bevorderen.

Eind januari 2024 heeft de Eerste Kamer de Spreidingswet aangenomen. Deze moet op termijn zorgen voor **meer structurele opvangplekken** voor asielzoekers en een **betere verdeling** van hen over Nederland. Nog niet alle regelgeving is klaar. Iedere provincie krijgt een 'opvangopgave' en er zal een indicatieve verdeling per gemeente komen.¹⁹⁶ Opvangvoorzieningen hebben niet tot nauwelijks invloed op de keuze voor een bepaald bestemmingsland, zo blijkt uit onderzoek.¹⁹⁷

4.1.7 Asielbeleid en migratie naar Nederland

Het Verwey-Jonker Instituut heeft in opdracht van het WODC onderzocht of er wetenschappelijke onderbouwing is voor de veronderstelling dat asielbeleid een rol speelt bij de keuze van asielmigranten om in Nederland of elders asiel aanvragen.¹⁹⁸ In de rapportage staat onder meer dat uit meerdere onderzoeken blijkt dat de belangrijkste **redenen** voor **asielmigranten** om voor **Nederland** te 'kiezen' een **sociaal netwerk** en de mogelijkheid om zich te herenigen met familie en/of vrienden zijn. Deze afwegingen gaan pas een rol spelen als iemand al in de EU is aangekomen. Eerder zijn redenen om het land van herkomst of een opvangland te verlaten prominent, zoals oorlog, geweld, politieke onveiligheid, natuurrampen en onvoldoende hoop op een beter leven. Daarnaast bepalen de volgende zaken, zodra asielmigranten al in de EU zijn, **in mindere mate** de aantrekkelijkheid van Nederland: de algemene veiligheidssituatie, welvaart en economische situatie en **mogelijk onderdelen van het asielbeleid**, zoals criteria voor het toekennen van asiel of regels

¹⁹⁰ Raad van State, Tijdelijke bescherming 'derdelander' uit Oekraïne eindigt op 4 maart 2023. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁹¹ Rijksoverheid, Dordelanders: tijdelijke bescherming stopt per 4 maart oordeelt de Raad van State. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

Rijksoverheid, Rechten derdelanders Oekraïne na stoppen tijdelijke bescherming. Geraadpleegd op 30-01-2024. [url](#)

¹⁹² Raad van State, 13-09-2023. Nederland mag vreemdelingen weer overdragen aan Kroatië. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁹³ Raad van State, 06-09-2023. Nederland mag Syrische vreemdelingen weer overdragen aan Denemarken. Geraadpleegd op 23-01-2024. [url](#)

¹⁹⁴ Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, 29 november 2023, ECLI:NL:RVS:2023:4341

¹⁹⁵ Brief van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 29-11-2023.

¹⁹⁶ COA, 24-01-2023. Spreidingswet. [url](#)

¹⁹⁷ Verwey-Jonker Instituut, 2023. Invloed van asielbeleid op migratie naar Nederland.

¹⁹⁸ Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, 17-10-2023, nr. 3170.

Verwey-Jonker Instituut, 2023. Invloed van asielbeleid op migratie naar Nederland.

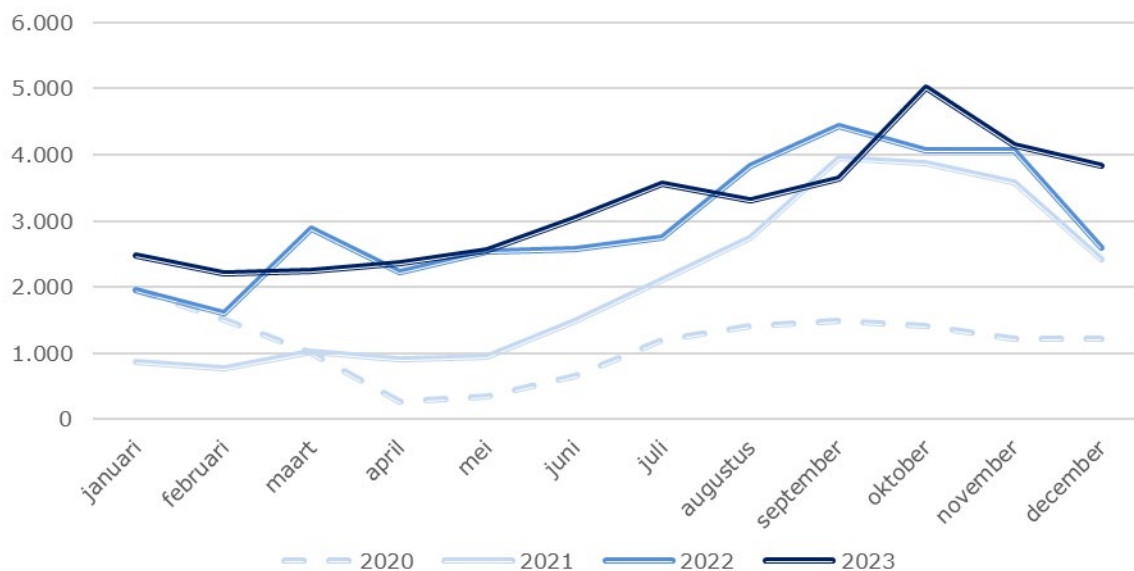
voor gezinshereniging. De hoeveelheid kennis die asielmigranten hebben over het asielbeleid in verschillende landen varieert. Uit literatuuronderzoek blijkt dat sommige studies wijzen op een verband tussen aantallen asielaanvragen enerzijds en anderzijds kansen op toekenning van een asielaanvraag en mogelijkheden tot gezinshereniging; andere onderzoeken tonen dergelijke verbanden niet.

4.2 Eerste asielaanvragen¹⁹⁹

In deze paragraaf staan de ontwikkelingen van asielaanvragen van de meest voorkomende en meest opvallende nationaliteiten in Nederland (tot en met december 2023). De grafieken gaan meerdere maanden en soms jaren terug. De toelichtingen focussen zich grotendeels op de laatste vier maanden van 2023.

Figuur 4.1 – Aantallen eerste asielaanvragen per maand van januari 2020 tot en met december 2023²⁰⁰

➔ **Figuur 4.1:** Het aantal geregistreerde, eerste asielaanvragen in Nederland per maand bereikte in oktober 2023 het hoogste aantal dit jaar en van de afgelopen drie jaren (ruim 5.000). In de laatste drie maanden kwamen er gemiddeld aanzienlijk meer aanvragen dan gemiddeld in de drie maanden ervoor (ruim 4.300 in plaats van ongeveer 3.500). Het totale aantal eerste asielaanvragen lag in 2023 acht procent hoger dan in 2022.²⁰¹ Op hoofdlijnen was het verloop van de instroom vergelijkbaar met 2022.

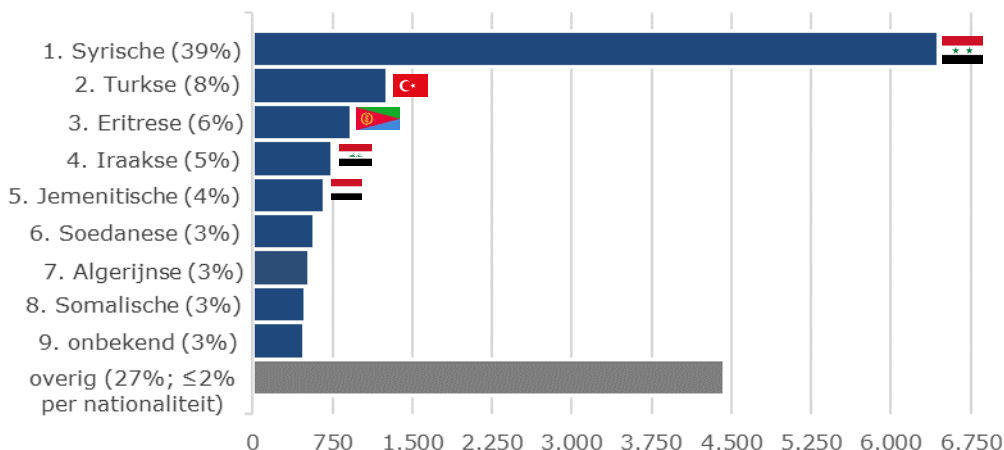
¹⁹⁹ Vanaf begin juni 2023 zijn er werkvoorraden bij het registreren van asielaanvragen. Hierdoor zit er enige vertraging tussen het verzoek om een aanvraag in te dienen en de daadwerkelijke aanvraag. Soms wordt er een inhaalslag gemaakt, soms lopen de voorraden weer op. Dit brengt met zich mee dat asielaanvragen deels later geregistreerd worden dan wanneer iemand zich voor het eerst meldt om asiel aan te vragen. Hierdoor kunnen de maandcijfers van de aantallen asielaanvragen wat afwijken van de daadwerkelijke asielinstroom. Ook voor eerdere periodes met eventuele achterstanden geldt deze kanttekening.

²⁰⁰ Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2023. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbeperkende maatregelen van kracht in verband met covid-19.

²⁰¹ De aantallen zijn zeker ook hoger ten opzichte van de twee jaren daarvoor, maar toen was er grotendeels sprake van reisbeperkende maatregelen in verband met covid-19.

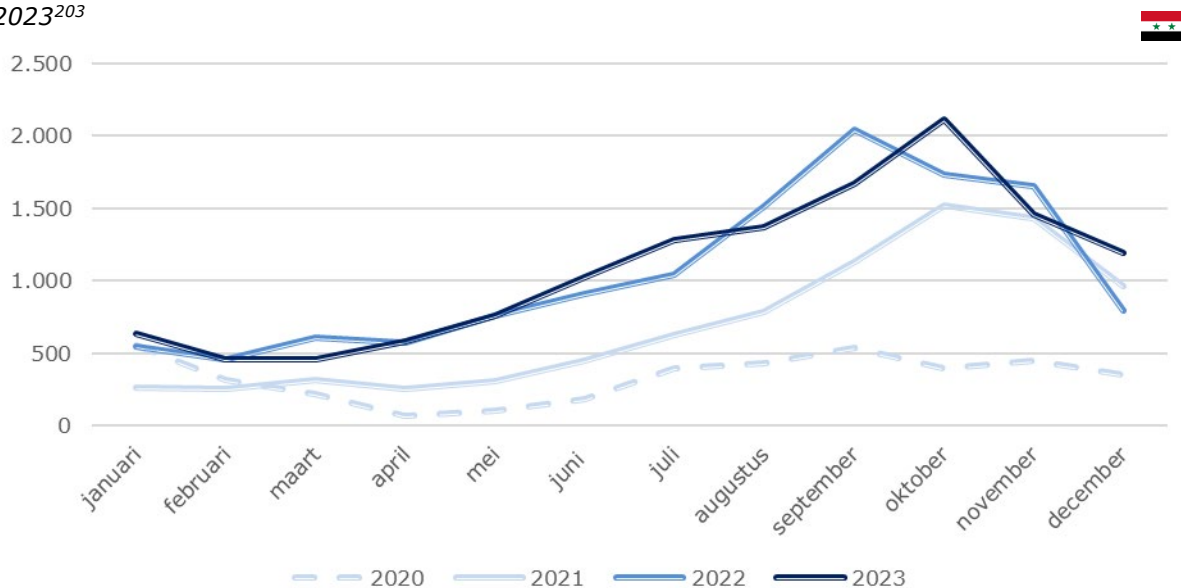
4.2.1 Nationaliteiten

Figuur 4.2 – Meest voorkomende en overige nationaliteiten onder asielaanvragers in Nederland van september tot en met december 2023 (totaal aantal aanvragers = 16.605).²⁰²

➔ **Figuur 4.2: Syriërs** waren in het derde tertaal van 2023 wederom bij uitstek de meest voorkomende nationaliteit onder asielaanvragers in Nederland (bijna 6.500; 39% van alle aanvragen).

Figuur 4.3 – Aantal eerste asielaanvragen door Syriërs van januari 2020 tot en met december 2023²⁰³

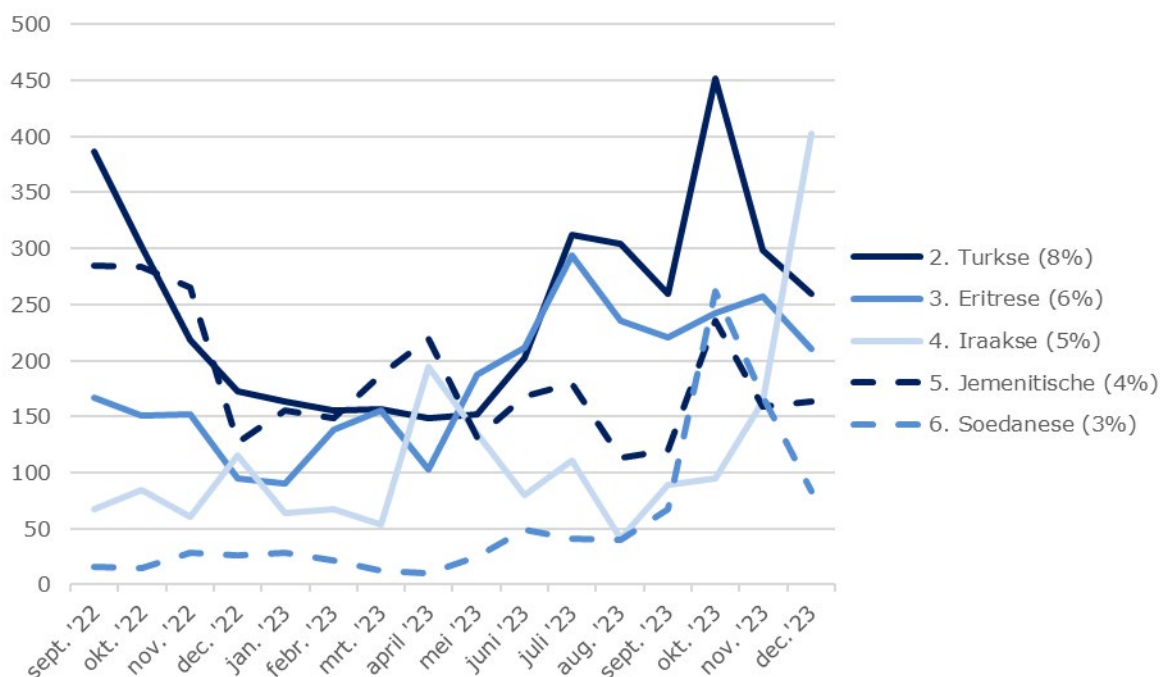

➔ **Figuur 4.3:** In Nederland was de afgelopen jaren het verloop van het aantal asielaanvragen door **Syriërs** in grote lijnen vergelijkbaar met het verloop van het totale aantal asielaanvragen zoals weergegeven in en beschreven bij *Figuur 5.1*. Net als voor het totale aantal asielaanvragen in Nederland, was het aantal door Syriërs in 2023 ingediende aanvragen iets hoger dan in 2022. **Het verschil met 2022 was echter minder groot dan voor de totale asielinstroom (+3% ten opzichte van +8%)**. De stijging van het totale aantal asielaanvragen in 2023 komt dus met name door een toename aan aanvragen van personen met andere nationaliteiten.

²⁰² Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2023.

²⁰³ Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbeperkende maatregelen van kracht in verband met covid-19.

Figuur 4.4 – Aantal eerste asielaanvragen door meest voorkomende nationaliteiten excl. Syriërs (1)*, van september 2022 tot en met december 2023.²⁰⁴

* De meest voorkomende nationaliteiten zijn gebaseerd op de aantallen aanvragen van september tot en met december 2023.

→ *Figuur 4.4:* Er valt onder andere op dat het aantal asielaanvragen in oktober 2023 (zie *Figuur 4.1*), net als bij de Syrische nationaliteit, onder nog drie andere nationaliteiten (zie *Figuur 4.3*) hoog was: onder Turken, Jemenieten en Soedanezen. Met name onder **Soedanezen** is het verloop opvallend: in alle maanden behalve oktober en november waren er minder dan 100 en vaak minder dan 50 aanvragen (gemiddeld 38 per maand), terwijl er in oktober en november gemiddeld 215 aanvragen per maand werden gedaan. Dit hogere aantal aanvragen heeft vermoedelijk te maken met het conflict dat sinds halverwege april 2023 in Soedan gaande is (zie §2.3.7).

Iets anders dat opvalt, is de sterke stijging van het aantal asielaanvragen door **Irakezen** in december 2023. In deze maand ontving Nederland ongeveer viermaal zo veel asielaanvragen van Irakezen (ruim 400) als gemiddeld in alle andere maanden van het jaar (ongeveer 100 per maand). Ook in april 2023 en in mindere mate december 2022 was er een piek in het aantal Irakezen dat in Nederland asiel aanvroeg, maar de eerdere pieken waren beduidend lager dan die in december 2023.

Onder zowel **Eritreeërs** als **Turken** is het aantal asielaanvragen vanaf resp. mei en juni hoger dan in eerdere maanden dit jaar. Mogelijk is dit een seizoeneffect dat verband houdt met de weersomstandigheden. Het zou tevens kunnen dat Turken de uitslag van de verkiezingen in Turkije in mei 2023 hebben afgewacht in de hoop op verandering in de politieke omstandigheden.

4.2.1.1 Asielaanvragen van personen afkomstig uit 'veilige landen van herkomst'

De algemene situatie in een aantal herkomstlanden van asielaanvragers wordt als veilig beschouwd.²⁰⁵ Dit gaat om alle landen in de EU en landen die op een specifieke lijst van 'veilige landen van herkomst (asielzoekers)' staan. De situatie van landen op deze lijst wordt om het jaar opnieuw beoordeeld. In totaal ontving Nederland van september tot en met december 2023 bijna **675 aanvragen van personen uit 'veilige landen'**. Dit is **vier procent van de totale**

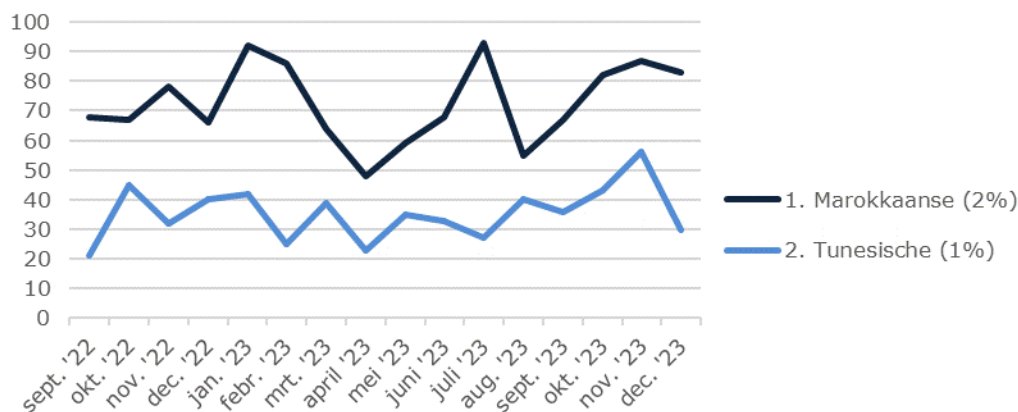
²⁰⁴ Bron: IND, 2024, METIS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024.

²⁰⁵ Welke landen staan op de lijst van veilige landen van herkomst (asielzoekers)? | Rijksoverheid.nl. Geraadpleegd op 16-01-2024.

asielinstroom in Nederland. Na een stijging begin 2023 is dit aandeel, net als in het tweede tertaal van 2023,²⁰⁶ licht gedaald.

Deze aanvragen werden vooral ingediend door personen met de **Marokkaanse** (2% van de totale eerste asielinstroom in Nederland) en **Tunesische** (1%) nationaliteit. Er vroegen weinig burgers uit andere 'veilige landen' asiel aan in Nederland ($\leq 0,2\%$ van de totale instroom per nationaliteit). Eerder in 2023 vroegen er ook nog de nodige **burgers uit Georgië en India** asiel aan in Nederland. In de laatste vier maanden van het jaar waren dit echter relatief weinig (in slechts één maand meer dan tien per maand). Het afgenomen aantal asielaanvragen door Indiërs zou te maken kunnen hebben met genomen maatregelen op het gebied van inreisverboden en terugkeerbesluiten.²⁰⁷

Figuur 4.5 – Aantal eerste asielaanvragen door twee meest voorkomende nationaliteiten bij 'veilige landen', van september 2022 tot en met december 2023.²⁰⁸

→ Figuur 4.5: Het aantal asielaanvragen door **Marokkanen in Nederland**, fluctueerde in 2023 tussen de plusminus vijftig en negentig aanvragen per maand. Van oktober tot en met december was het aantal relatief hoog (gemiddeld 84 aanvragen per maand).

Het aantal aanvragen door **Tunesiërs** varieerde de afgelopen zestien maanden tussen de plusminus 25 en 40 aanvragen per maand. In november 2023 was het aantal relatief hoog (56).

4.2.1.2 Asielaanvragen en tijdelijke bescherming van personen van visumvrije nationaliteiten

Van een aantal (al dan niet als veilig gedefinieerde) herkomstlanden mogen onderdanen zonder visum (visumvrij) het Schengengebied en dus Nederland inreizen.²⁰⁹ Sommigen doen hierna een asielaanvraag in Nederland. Van september tot en met december 2023 gold dit voor **vier procent van alle eerste asielaanvragen** (716). Dit gebeurde vooral door **Oekraïners, Moldaviërs en Colombianen** (ieder 1% van het totale aantal asielaanvragen in Nederland). Alle overige visumvrije nationaliteiten volgen op afstand ($< 0,4\%$).

Figuur 4.6 – Aantal eerste asielaanvragen door drie meest voorkomende visumvrije nationaliteiten, van september 2022 tot en met december 2023.²¹⁰

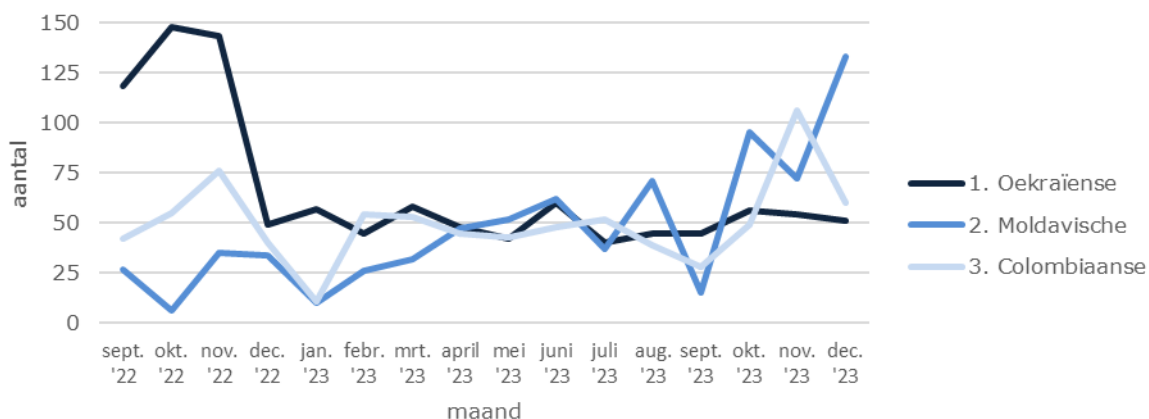
²⁰⁶ IND, 2023, Migratieradar najaar 2023.

²⁰⁷ KMar, mail 15-02-2024.

²⁰⁸ Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024. De top twee is gebaseerd op de aantallen aanvragen van september t/m december 2023.

²⁰⁹ Lijst met niet-visumplichtige nationaliteiten - Schengenvisum.info. Geraadpleegd op 16-01-2024.

²¹⁰ Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024. De top vier is gebaseerd op de aantallen aanvragen van september t/m december 2023.

→ *Figuur 4.6:* Het aantal asielaanvragen door **Moldaviërs** heeft vanaf februari 2023 een stijgende trend. In januari vroegen er tien Moldaviërs asiel aan, in december ruim dertien maal zoveel (133). Mogelijk heeft het hoge aantal in december te maken met dat Duitsland sinds eind december Moldavië als veilig land van herkomst beschouwt. Het zou kunnen dat de eerdere stijging samenhangt met plannen om deze wijziging door te voeren.

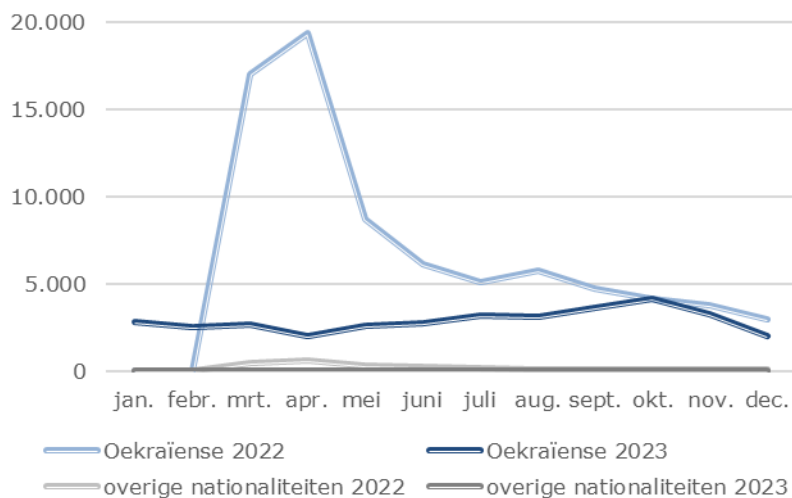
Het aantal asielaanvragen door **Colombianen** fluctueerde de afgelopen zestien maanden, met een wat stabielere periode in de eerste helft van 2023. In november 2022 en november 2023 was er een piek, waarbij de piek in 2023 iets hoger was dan in 2022.

Het aantal asielaanvragen door **Oekraïners**²¹¹ schommelde vanaf december 2022 rond de 50 per maand en was daarmee bijna twee derde lager dan in de periode ervoor (van mei t/m november 2022 vrij constant met gemiddeld 135 per maand). Van juli tot en met september 2023 lag het net onder de 50 per maand, van oktober tot en met december lag het er net boven. In ieder geval komen Oekraïners, als zij aan de voorwaarden voldoen, tot en met 4 maart 2025 in aanmerking voor 'tijdelijke bescherming'.²¹²

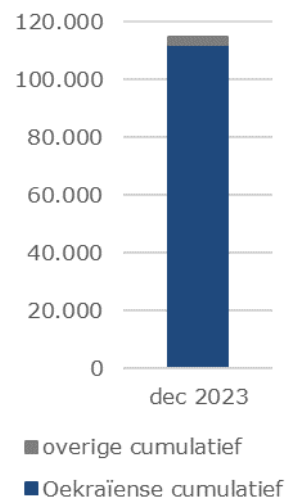
²¹¹ Dit kunnen Oekraïners zijn die ondanks dat ze van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) gebruik kunnen maken, asiel aanvragen, en Oekraïners die niet onder de RTB vallen (zie meer info: IND, 26-01-2024, [Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne](#). Geraadpleegd op 21-02-2024).

²¹² IND, 12-01-2022. [Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne](#). Geraadpleegd op 16-01-2024.

Figuur 4.7 – Aantal registraties per maand voor tijdelijke beschermingsstatus voor personen met de Oekraïense en overige nationaliteiten, van februari 2022 t/m december 2023.²¹³

Figuur 4.8 – Aantal geregistreerden eind december 2023.²¹⁴

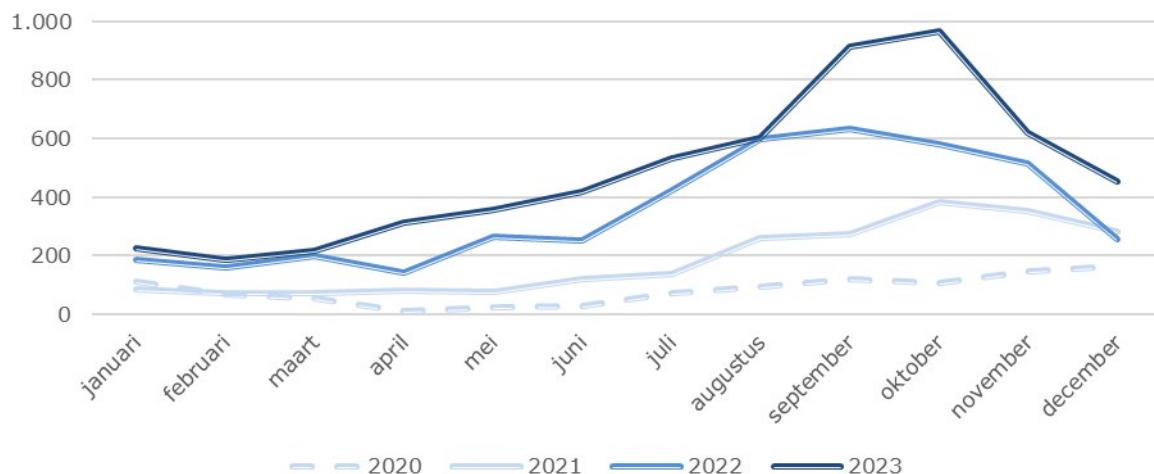

- ➔ **Figuur 4.7:** Tussen mei en oktober 2023 verdubbelde het aantal registraties voor tijdelijke bescherming geleidelijk. In de twee opvolgende maanden halveerde het aantal opnieuw.
- ➔ **Figuur 4.8:** In december 2023 waren er bijna 115.000 personen in Nederland die geregistreerd stonden onder de tijdelijke beschermingsrichtlijn: voornamelijk Oekraïners (98%).

4.2.2 Asielaanvragen van alleenstaande minderjarigen

Een specifieke groep binnen de asielinstroom is die van minderjarigen die zonder ouder of andere wettelijk vertegenwoordiger asiel aanvragen.

Figuur 4.9 – Aantal eerste asielaanvragen door alleenstaande minderjagen in Nederland per maand, van januari 2020 tot en met december 2023.²¹⁵

²¹³ Bron: IND. In eerdere edities van de Migratieradar was de informatie gebaseerd op de gegevens direct uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA). De huidige gegevens maken gebruik van de gegevens uit het primaire systeem INDiGO. De gegevens kunnen afwijken door het vertragend effect van de verwerking van de gegevens uit het GBA in INDiGO.

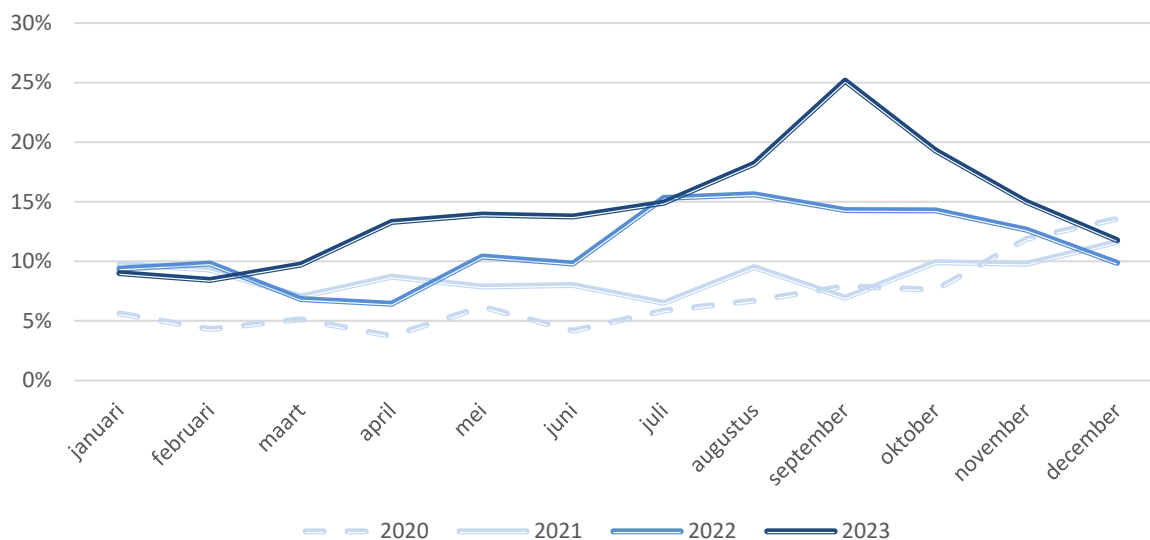
²¹⁴ Zowel de inschrijvingen als de uitschrijvingen zijn meegenomen in dit aantal.

²¹⁵ Bron: IND, 2024, METIS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024.

- ➔ *Figuur 4.9:* Het aantal alleenstaande minderjarigen in de asielinstroom in Nederland was in de laatste vier maanden van 2023 zichtbaar hoger dan in 2022, net als in veel van de eerdere maanden van 2023 (gemiddeld ongeveer 40% meer). Bij de totale asielinstroom was de stijging aanzienlijk kleiner (8%; zie *Figuur 4.1*). Redenen waarom alleenstaande minderjarigen in Nederland asiel aanvragen lopen uiteen, gelden deels ook voor andere asielaanvragers, en zijn complex, zowel binnen als tussen verschillende nationaliteiten.²¹⁶ In *Figuur 4.14* en *Figuur 4.15* is te zien onder welke nationaliteiten deze stijging (vooral) voorkwam.

*Figuur 4.10 – Aandeel eerste asielaanvragen door alleenstaande minderjarigen in Nederland per maand, ten opzichte van totaalinstroom, van januari 2020 tot en met december 2023.*²¹⁷

- ➔ *Figuur 4.10:* Het aandeel alleenstaande minderjarigen ten opzichte van de totaalinstroom is bijna iedere maand van 2023 **hoger** geweest **dan in eerdere jaren**. Met name in september is er een piek te zien. Van oktober tot en met december 2023 daalde het aandeel weer naar waarden vergelijkbaar met het voorjaar en de hogere waarden van 2022.

*Figuur 4.11 – Leeftijden van alleenstaande, minderjarige asielaanvragers in Nederland van september tot en met december 2023 (totaal aantal aanvragers = 2.953).*²¹⁸

- ➔ *Figuur 4.11: Vier op de vijf* alleenstaande minderjarigen die in september tot en met december 2023 asiel aanvroegen was **15 jaar of ouder**. Een klein deel was, net als van mei tot en met augustus, negen jaar of jonger (2%) of zelfs vier jaar of jonger ($N < 10$). Voor deze periode zijn op het moment van schrijven geen EU-cijfers over de leeftijdsverdeling van amv beschikbaar waardoor een vergelijking hiermee niet mogelijk is. Voor de periode januari-september 2023 geldt dat de leeftijdsverdeling in Nederland uit *Figuur 4.11*

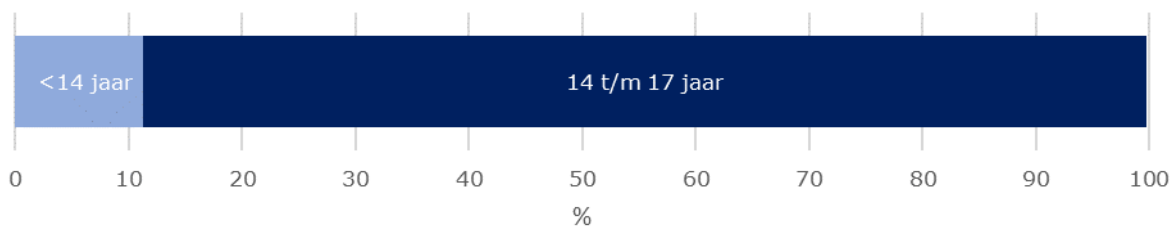
²¹⁶ WODC, 2023, Alleenstaande minderjarige vreemdelingen naar Nederland: Het verhaal achter de cijfers.

²¹⁷ Bron: IND, 2024, METIS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024.

²¹⁸ Bron: IND, 2024, METIS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024. De leeftijds categorie '15 tot en met 17 jaar' is in de originele gegevens '15 tot en met 19 jaar'. Het ligt voor de hand dat deze voor minderjarigen in de praktijk '15 tot en met 17 jaar' betreft.

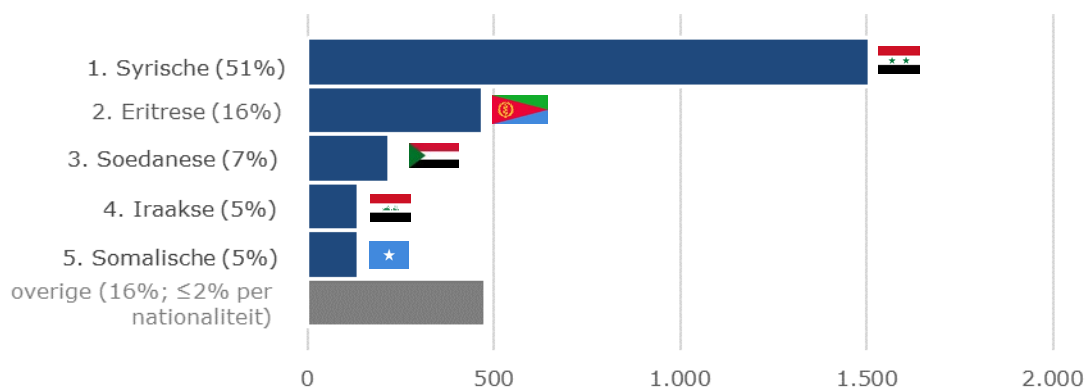
vergelijkbaar is met die in de EU: ongeveer één op de tien jonger dan veertien jaar en de rest veertien tot en met zeventien jaar (zie *Figuur 4.12*).

Figuur 4.12 – Leeftijden van alleenstaande minderjarige asielaanvragers²¹⁹ in de EU+ van januari tot en met september 2023 (totaal aantal amv's = 32.015).²²⁰

➔ Ruim één op de tien alleenstaande minderjarigen die van januari tot en met september 2023 asiel aanvraag in de EU+ was jonger dan veertien jaar. Dit aandeel was vrij stabiel gedurende de afzonderlijke maanden (minimum 10%, maximum 13%).

Figuur 4.13 – Aantal eerste asielaanvragen door meest voorkomende en overige nationaliteiten onder alleenstaande, minderjarige asielaanvragers in Nederland van september tot en met december 2023 (totaal aantal aanvragers = 2.953).²²¹

* Het aandeel (%) is ten opzichte van de totale instroom van alleenstaande asielaanvragers in Nederland

➔ *Figuur 4.13*: Ongeveer de helft van de alleenstaande minderjarigen die van september tot en met december 2023 asiel aanvroegen waren **Syriërs**, op afstand gevolgd door Eritreeërs en op verdere afstand door Soedanezen, Irakezen en Somaliërs. Het aandeel **Eritreeërs** en **Soedanezen** is onder alleenstaande minderjarigen meer dan tweemaal zo hoog als onder het totaal van de asielaanvragers (resp. tien en vier procent meer; zie ook *Fig. 4.8*). Onder Turken (nr. 2 in de totaalinstroom) komen naar verhouding weinig alleenstaande minderjarigen voor. Voor Syriërs is Nederland vaak de beoogde bestemming bij vertrek.²²² Bij hen en Irakezen spelen de wens tot gezinshereniging vaker een rol dan bij bijvoorbeeld alleenstaande minderjarigen uit Afrikaanse landen.²²³

²¹⁹ Bestaande uit eerste aanvragen

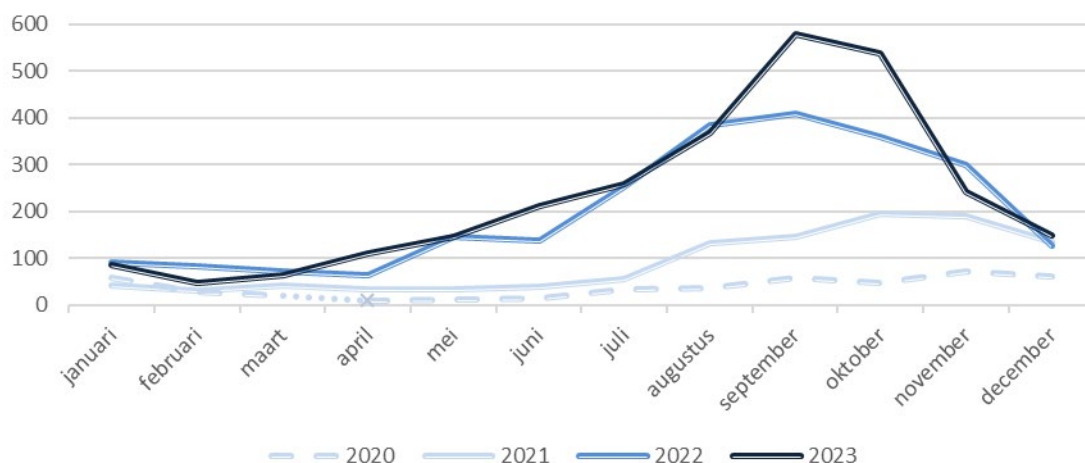
²²⁰ Bron: Eurostat, 21-12-2023, [Unaccompanied minor asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - monthly data](#). Geraadpleegd op 4 januari 2024.

²²¹ Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024.

²²² WODC, 2023. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen naar Nederland: Het verhaal achter de cijfers.

²²³ WODC, 2023. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen naar Nederland: Het verhaal achter de cijfers.

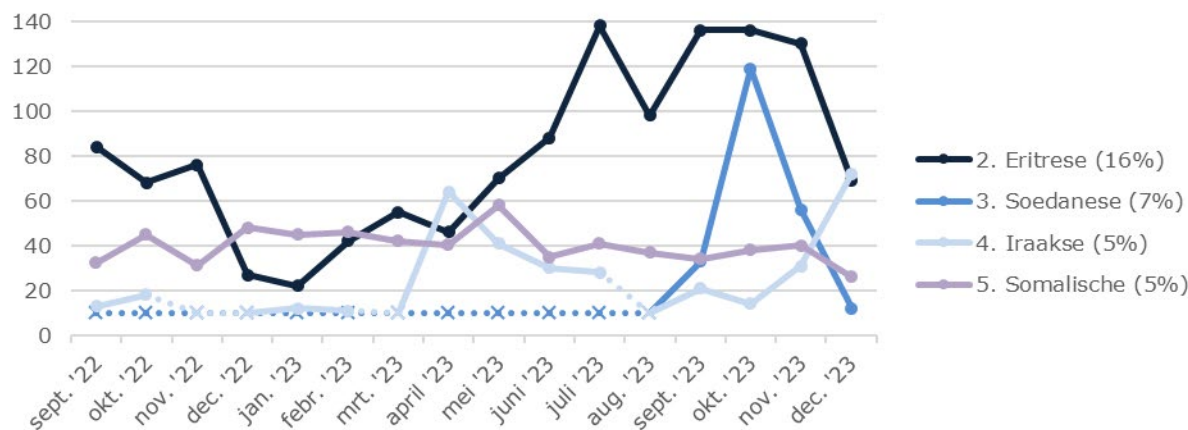
Figuur 4.14 – Aantal eerste asielaanvragen door Syrische alleenstaande minderjarigen van januari 2020 tot en met december 2023²²⁴

* Aantallen kleiner dan 10 weergegeven als '•••X'

➔ *Figuur 4.14:* Het aantal Syrische alleenstaande, minderjarige aanvragers van asiel was in september en oktober 2023 aanzienlijk hoger dan in 2022, terwijl het voor de overige maanden en voor de totaalinstroom aan Syrische asielaanvragers (zie Fig. 4.3) in 2023 vergelijkbaar was met een jaar eerder.

Figuur 4.15 – Aantal eerste asielaanvragen door top-4 nationaliteiten bij alleenstaande minderjarigen excl. Syriërs (1), van september 2022 tot en met december 2023²²⁵.

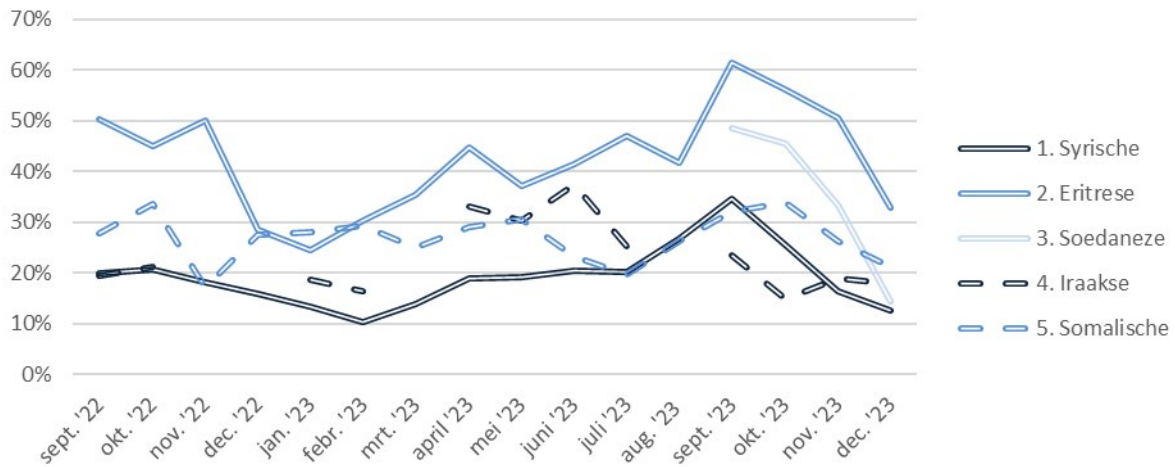
* Aantallen kleiner dan 10 weergegeven als '•••X'

➔ *Figuur 4.15:* Het valt op dat er van september tot en met november 2023 aanzienlijk meer **Soedanese alleenstaande minderjarigen** asiel aanvroegen dan in de eerdere maanden van 2023, net als voor het totaal aan Soedanese asielaanvragers (zie §4.2.1). Ook vroegen er in dezelfde periode aanzienlijk meer **Eritrese alleenstaande minderjarigen** asiel aan dan in dezelfde maanden in 2022 en dan in de eerste vijf maanden van 2023. Het aantal Somalische alleenstaande minderjarige asielaanvragers bleef vrij constant, terwijl het aantal Iraakse asielaanvragers fluctueerde met pieken in met name april en december 2023.

²²⁴ Bron: IND, 2024, METIS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024.

²²⁵ Bron: IND, 2024, METIS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024. De top 4 is gebaseerd op de aantallen aanvragen van september t/m december 2023.

Figuur 4.16 – Aandeel eerste asielaanvragen door alleenstaande minderjarigen voor de vier meest voorkomende nationaliteiten onder alleenstaande minderjarigen in Nederland per maand, ten opzichte van totale asielinstream, van september 2022 tot en met december 2023.²²⁶

* percentages die aantallen <10 herleidbaar maken zijn niet weergegeven.

➔ **Figuur 4.16:** Onder Eritrese asielaanvragers waren relatief veel alleenstaande minderjarigen ten opzichte van de andere meest voorkomende asielnationaliteiten. Dit hangt waarschijnlijk samen met de Eritrese dienstplicht²²⁷ die een deel van de Eritrese minderjarigen wil ontlopen door Eritrea te verlaten voordat zij meerderjarig (en dus dienstplichtig²²⁸) worden. In met name september 2023 was het aandeel alleenstaande minderjarigen relatief hoog onder zowel Eritreeërs, Soedanezen als Syriërs. Onder Iraakse asielaanvragers was het aandeel alleenstaande minderjarigen de laatste drie maanden van 2023 duidelijk lager dan in de voorgaande maanden.

²²⁶ Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024.

²²⁷ Zie voor meer info over de dienstplicht in Eritrea en de gevolgen die dit ook voor minderjarigen heeft dan wel kan hebben: Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2022, Algemeen Ambtsbericht Eritrea.

²²⁸ NIDOS & ARQ, 2018. 2. Wat zou ik moeten weten over de nationale dienstplicht in Eritrea?

5 Uitgelichte nationaliteiten

In dit hoofdstuk zijn asielaanvragen voor drie nationaliteiten – Eritreeërs, Jemenieten en Chinezen – en Palestijnen uitgelicht.²²⁹ Eerst is er aandacht voor ontwikkelingen in de landen van herkomst, inclusief opvang in de regio. Daarna wordt voor deze groepen ingegaan op onder andere de aantallen aanvragen in de EU en Nederland²³⁰ en kenmerken van de aanvragers en afdoeningswijzen in Nederland.

5.1 Eritreeërs

Eritreeërs zijn al meerdere jaren één van de meest voorkomende nationaliteiten onder asielaanvragers in Nederland, zowel onder de totale asieliinstroom als specifiek onder alleenstaande minderjarige asielaanvragers. In de EU+ als geheel is het aandeel Eritreeërs beduidend lager. Om meer inzicht te geven in deze groep aanvragers is deze groep uitgelicht.

5.1.1 Ontwikkelingen

Sinds de vorige Migratieradar is er weinig veranderd in de binnenlandse politieke situatie in Eritrea. Daarom blijven de **belangrijkste redenen** waarom mensen het **land ontvluchten onverminderd van kracht**. Het bewind van president Isaias Afewerki wordt algemeen als autoritair gekwalificeerd. Zijn partij PFDJ is de enige politieke partij in het land. Na 1993 zijn er geen verkiezingen meer geweest. Het land kent geen grondwet en het leger en de veiligheidsdienst hebben aanzienlijke politieke macht. De bewegingsvrijheid van burgers binnen Eritrea is beperkt. Legale uitreis uit het land is moeilijk. De toepassing van bestaande wetten is willekeurig en het is slecht gesteld met de mensenrechten: het socio-economische en politieke leven in Eritrea wordt sterk door de overheid gecontroleerd. Officieel geldt voor alle (meerderjarige) Eritreeërs een militaire of civiele dienstplicht van achttien maanden, maar in de praktijk is de dienstplicht van onbepaalde duur. Bij dienstweigering of desertie zijn er repercussies voor familieleden. Het rechtssysteem in Eritrea is niet onafhankelijk en toegang tot informatie wordt sterk gereguleerd door de overheid. De Eritrese overheid bemoeit zich ook met Eritreeërs in de diaspora: zij worden onder meer benaderd om belasting te betalen aan de Eritrese overheid; bij weigering heeft dat gevolgen voor henzelf en hun familie. Deels worden fondsen door de Eritrese overheid geworven via festivals, die in meerdere gevallen uitliepen op gevechten tussen voor- en tegenstanders van het Eritrese regime. Ook op ander manieren worden Eritreeërs in het buitenland door de Eritrese overheid geïntimideerd.²³¹

In vorige edities van de Migratieradar is de rol van Eritrea in het conflict in Tigray besproken. Een EU parlementariër heeft Eritrea opgeroepen om de nog steeds aanwezige troepen uit het grensgebied in Tigray terug te trekken. Voor zover bekend is hier geen gehoor aan gegeven.²³² Verder wordt Eritrea ervan verdacht de Ethiopische Fano milities te bewapenen en te trainen.²³³ De Ethiopische autoriteiten willen deze paramilitaire milities integreren in bestaande veiligheidsstructuren en/of opheffen, maar dit stuit op verzet en heeft tot nieuwe conflicten in de Ethiopische regionale staat Amhara geleid. De relatie tussen Eritrea en Ethiopië is in de verslagperiode bekoeld.²³⁴

²²⁹ De selectie van deze nationaliteiten is gemaakt in samenspraak met de klankbordgroep van de Migratieradar.

²³⁰ Net als in hoofdstuk 5 zijn de aantallen voor Nederland gebaseerd op IND-data en die voor de EU+ op EUAA-data. De disclaimers die hierbij in hoofdstuk 5 gemaakt zijn, gelden ook voor dit hoofdstuk.

²³¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Eritrea, december 2023, [url](#), geraadpleegd 22-02-2024

²³² BBC, Eritrea rejects EU call for army pullout from Ethiopia's Tigray, 20-01-2023, [url](#).

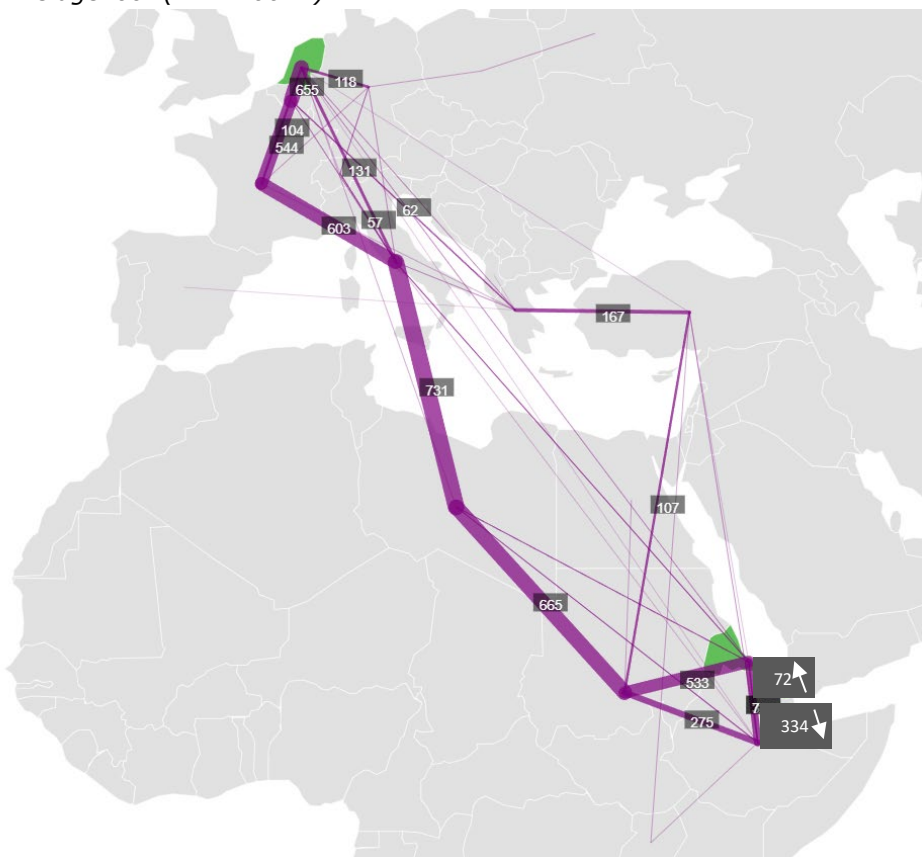
²³³ NRC, Nieuw etnisch conflict in Ethiopië, 09-08-2023; CE Noticias Financieras, [url](#); Ethiopia and Eritrea: A new conflict on the horizon?, 21-19-2023, [url](#).

²³⁴ Zie vorige Migratieradar.

Verder waren er berichten van deportaties van Eritreeërs uit Addis Abeba (Ethiopië).²³⁵ Ook wordt Colombia door Eritreeërs en andere Afrikanen gebruikt als tussenstation om met name toegang te krijgen tot de Verenigde Staten.²³⁶

5.1.2 (Delen van) Routes²³⁷

Figuur 5.1 Reisroutedelen van Eritreeërs die in 2023 (met name tot en met augustus) asiel aanvragen in Nederland o.b.v. verklaringen van asielmigranten bij het aanmeldgehoor (N=1.166²³⁸)²³⁹*

* Opmerking: exclusief routestappen tussen twee landen waarover minder dan tien keer werd verklaard. Er staan alleen aantallen bij lijnen wanneer het betreffende routedeel door minimaal 50 gehoorde asielaanvragers genoemd is. Begin- en eindpunten van routedelen zijn in het midden van de betreffende landen weergegeven.

- ➔ **Figuur 5.1:** Onder Eritrese asielaanvragers in Nederland zijn er een aantal routedelen die relatief vaak voorkomen en goed één gehele reisroute zouden kunnen vormen voor een substantieel deel van deze aanvragers. Het gaat om de route **Eritrea – (soms Ethiopië -) Soedan – Libië – Italië – Frankrijk (- meestal België) – Nederland**. Bijna **twee derde** van de gehoorde aanvragers verklaarde **van Libië naar Italië** gereisd te zijn. Een aanzienlijk kleiner deel gaf aan van Turkije naar Griekenland gereisd te zijn (14%). Eritreeërs verklaren binnen de EU niet alleen via Frankrijk en België gereisd te zijn; ook reisroutes via Zwitserland of Duitsland komen – in mindere mate – voor.

²³⁵ BBCMNf, Ethiopian rights body decries arrest of Eritreans in country, 27-12-2023, [url](#).

²³⁶ CE Noticias Financieras, Irregular migration from Africa to Colombia increased ninefold, 27-12-2023, [url](#).

²³⁷ Alle aantallen en percentages in deze paragraaf zijn indicatief. De methode is nog verder in ontwikkeling.

²³⁸ Dit betreft de helft van het totale aantal eerste aanvragen door Eritreeërs in 2023. Aanmeldgehoren waarin niet letterlijk gevraagd is naar de reisroute zijn vanwege een lagere betrouwbaarheid niet geanalyseerd. Bovendien hebben er, zeker bij relatief recente aanvragen, nog niet altijd aanmeldgehoren plaatsgevonden. Van de aanvragen t/m juli is ongeveer driekwart geanalyseerd, vanaf augustus t/m december aflopend van ruim de helft naar bijna tien procent.

²³⁹ Bron: IND|DEC, peildatum 12-01-2024.

5.1.3 Asielaanvragers in de EU en Nederland

Figuren 5.2 tot en met 5.8 geven een beeld van de aantallen Eritreeërs die in de EU+ en Nederland asiel aanvroegen de afgelopen jaren, en informatie over de kenmerken van de aanvragers en beslissingen op aanvragen in Nederland in 2023.

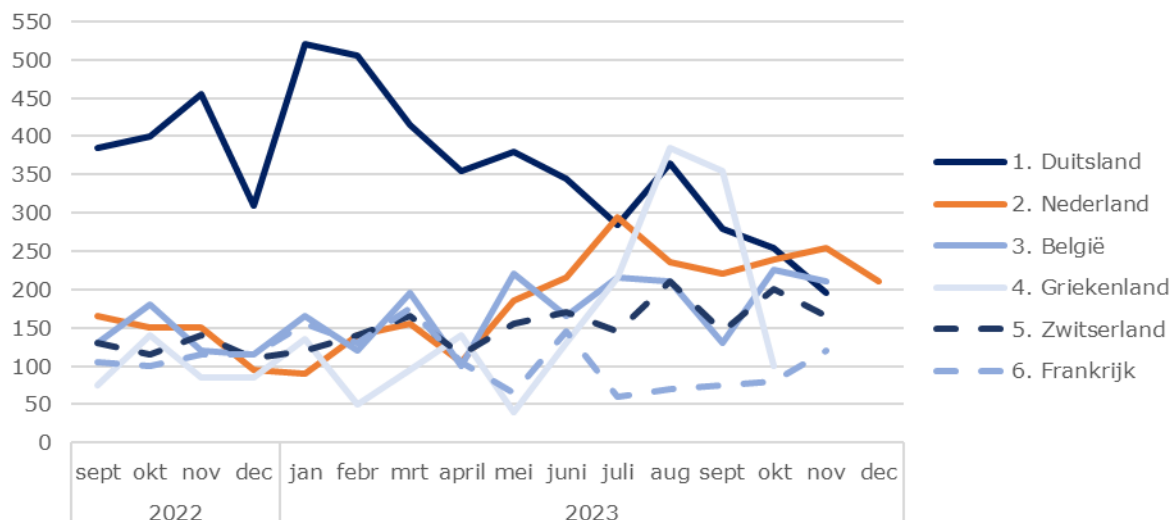
Figuur 5.2 – Aantal eerste asielaanvragen per maand door Eritreeërs in de EU van januari 2020 tot en met september 2023²⁴⁰

➔ **Figuur 5.2: Van januari tot en met september 2023 deden meer Eritreeërs** een eerste asielaanvraag in de **EU** dan in dezelfde maanden de jaren ervoor. In 2022 ging het gemiddeld om ruim 850 aanvragen per maand en in 2023 om ruim 1.100. Dit betreft een stijging van ongeveer één derde. Verder is het verloop in beide jaren vergelijkbaar.

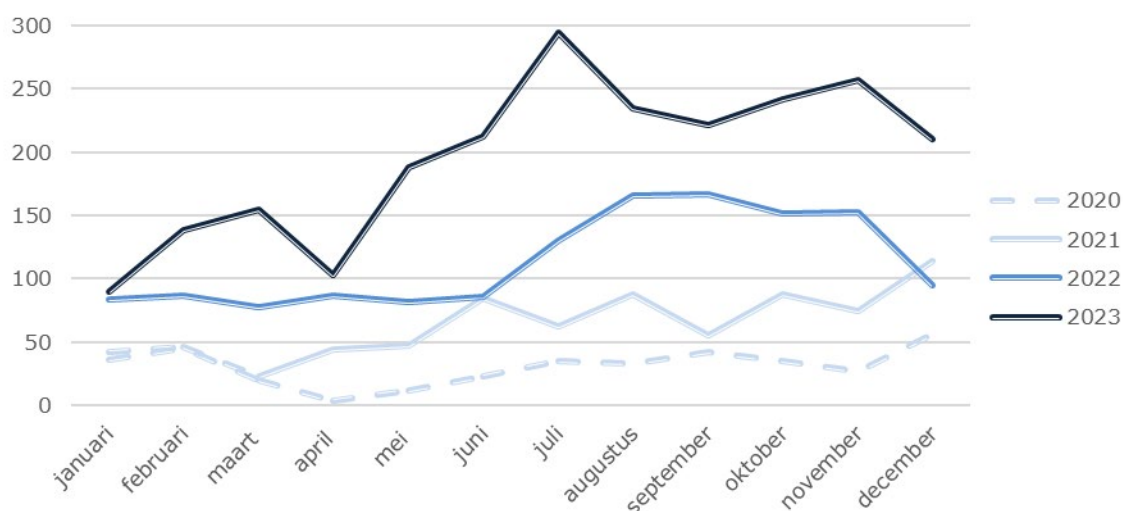
²⁴⁰ Bron: Eurostat. [Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - monthly data](#). Geraadpleegd op 15-01-2024. De cijfers vanaf oktober 2023 waren op het moment van schrijven niet beschikbaar. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbeperkende maatregelen van kracht in verband met covid-19.

Figuur 5.3 – Aantal asielaanvragen per maand door Eritreeërs in de meest ontvangende EU-landen in jan. tot en met okt. 2023 van september 2022 tot en met december 2023²⁴¹

→ *Figuur 5.3:* van september 2022 tot en met april 2023 vroeg verreweg het grootste deel van de Eritrese asielaanvragers in de EU+ asiel aan in **Duitsland**. Vanaf mei 2023 nam het aantal Eritrese asielaanvragers in **Nederland** toe, terwijl in Duitsland een al ingezette daling zich voortzette. Van juli tot en met november 2023 ontvingen beide landen een meer vergelijkbaar aantal asielaanvragen van Eritreeërs. In juli en november 2023 ontving Nederland er zelfs (net) iets meer. **België, Zwitserland** en eerder ook **Frankrijk** volgden kort achter Duitsland en Nederland. In **augustus en september** ontving **Griekenland** de meeste asielaanvragen van Eritrese in de EU.

Figuur 5.4 – Aantal eerste asielaanvragen door Eritreeërs in Nederland van januari 2020 tot en met december 2023²⁴²

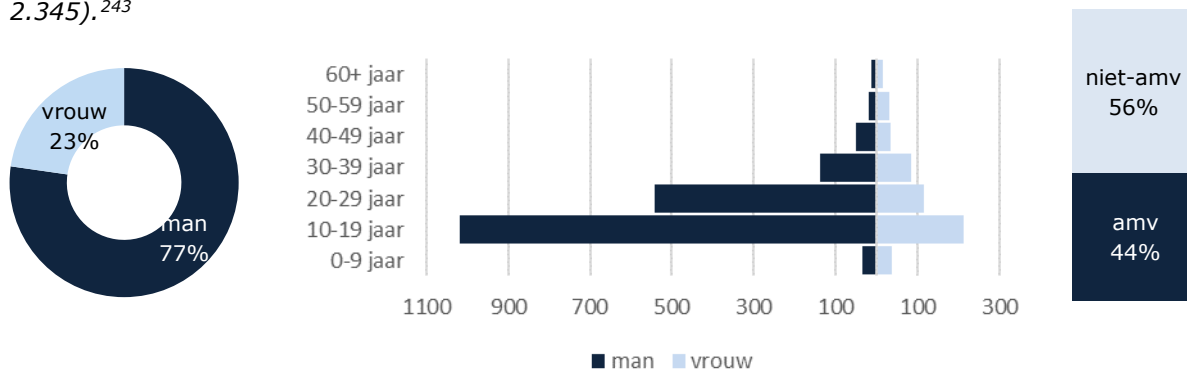
²⁴¹ Bron: Eurostat. *Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - monthly data*. Geraadpleegd op 17-01-2024.

²⁴² Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbeperkende maatregelen van kracht in verband met covid-19.

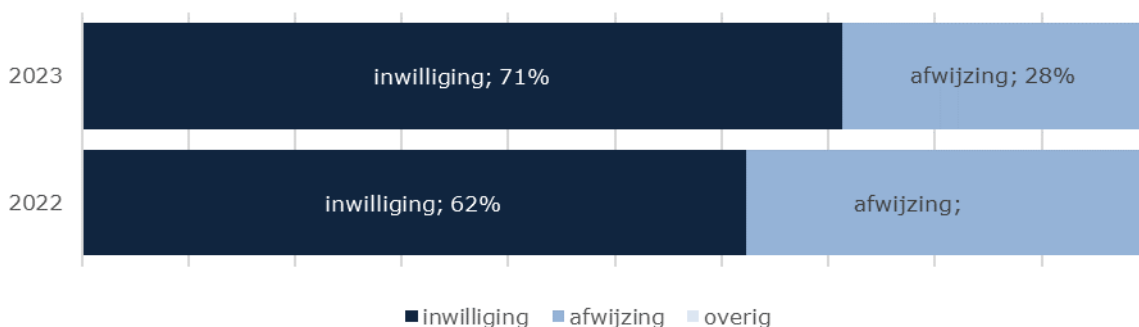
→ **Figuur 5.4:** In **2023** vroegen er **in totaal 1,7 maal zo veel Eritreeërs** in Nederland asiel aan dan in 2022: ong. 2.300 ten opzichte van 1.400 in het gehele jaar. Het verloop was op hoofdlijnen vergelijkbaar, al zette de stijging in het voorjaar in 2023 eerder in dan in 2022.

Figuur 5.5, 5.6 en 5.7 – Eritrese asielaanvragers in 2023 in Nederland naar geslacht en leeftijd ($N_{\text{totaal}} = 2.345$).²⁴³

- **Figuur 5.5:** Zo’n **drie van vier** Eritrese asielaanvragers zijn **mannen**.
- **Figuur 5.6:** Ruim **de helft van de Eritrese mannen** die asiel aanvragen, is **tussen de tien en twintig jaar** (56%). Bij vrouwen valt iets minder dan de helft van de aanvragers in deze leeftijdscategorie (40%).
- **Figuur 5.7:** **Bijna de helft** van de Eritrese asielaanvragers vroeg als **alleenstaande minderjarige** asiel aan. Dit hangt waarschijnlijk samen met de dienstplicht in Eritrea.

Figuur 5.8 – Aantal inwillingen, afwijzingen en overige afdoeningswijzen in geheel 2022 ($N_{\text{totaal}} = 609$) en 2023 ($N_{\text{totaal}} = 1.049$) van asielaanvragen door Eritreeërs.²⁴⁴

→ **Figuur 5.8:** Gemiddeld over 2022 en 2023 **willigde** Nederland **ongeveer twee derde** van het aantal asielaanvragen door Eritreeërs **in**. In 2023 lag het aandeel inwillingen iets hoger dan in 2022.

²⁴³ Bron: METIS Factboards. Geraadpleegd op 22-01-2024.

²⁴⁴ Bron: METIS Factboards. Geraadpleegd op 22-01-2024.

5.2 Jemenieten

Jemenieten behoren al enige tijd tot de meest voorkomende nationaliteiten onder asielaanvragers in Nederland. Ook is Nederland één van de EU-landen die relatief veel asielaanvragen van Jemenieten ontvangt. Om deze redenen zijn aanvragers met de Jemenitische nationaliteit hier uitgelicht.

5.2.1 Ontwikkelingen

Politieke ontwikkelingen en veiligheidssituatie

In het afgelopen tertaal hebben gesprekken plaatsgevonden tussen de Jemenitische internationaal erkende regering en de Houthi's in Riyad en Muscat, waarbij men een **stap dichterbij** een nationaal **staakt-het-vuren** is gekomen. Onder toezicht van de VN is er een routekaart opgesteld waarin afspraken zijn opgenomen over het in gang zetten van een politiek proces, het implementeren van een wapenstilstand, het betalen van ambtenarensalarissen, het hervatten van de olie-export en het heropenen van de wegen in Taiz en andere delen van Jemen waaronder ook de luchthaven van Sana'a.²⁴⁵

Als vergelding voor de Israëlische bombardementen op de Gazastrook hebben de Houthi's vanaf 19 oktober verschillende schepen aangevallen in de Rode Zee in de buurt van Bab el Mandeb, de smalle zeestraat tussen Djibouti en Jemen. Verschillende scheepvaartondernemingen zijn tijdelijk gestopt met het varen via deze belangrijke handelsroute.²⁴⁶ De **steun voor de Palestijnen** die de Houthi's uiten, maakt de groepering populair onder de Jemenieten, maar brengt **mogelijk** ook het bereiken van een **staakt-het-vuren in Jemen in gevaar**.²⁴⁷

Vluchtelingen, ontheemden en de humanitaire situatie

Volgens cijfers van de UNHCR verbleven er eind oktober in Jemen 71.628 vluchtelingen en asielzoekers voornamelijk uit Somalië en Ethiopië²⁴⁸ en telt het land ruim 4,5 miljoen binnenlandse ontheemden.²⁴⁹ De VN en de Houthi's zijn niet tot een akkoord gekomen over een beperkter voedselhulpprogramma waardoor het **Wereldvoedselprogramma** heeft moeten besluiten de voedselhulp aan families in het noorden van Jemen, waar momenteel bijna 10 miljoen mensen hulp nodig hebben, te **staken**. De voedselvoorraden in het gebied zijn zo goed als op en wanneer de voedselhulp weer in gang gezet moet worden zal dit zeker een aantal maanden in beslag nemen.²⁵⁰

²⁴⁵ United Nations, UN envoy welcomes 'significant step' towards ceasefire in Yemen, 23-12-2023, [url](#)

²⁴⁶ NOS, Houthi's laten zien dat zij scheepvaart in Rode Zee kunnen saboteren, 31-12-2023, [url](#)

²⁴⁷ Al-Jazeera, Will the Houthi Red Sea attacks destabilise Yemen's fragile peace?, 06-01-2024, [url](#)

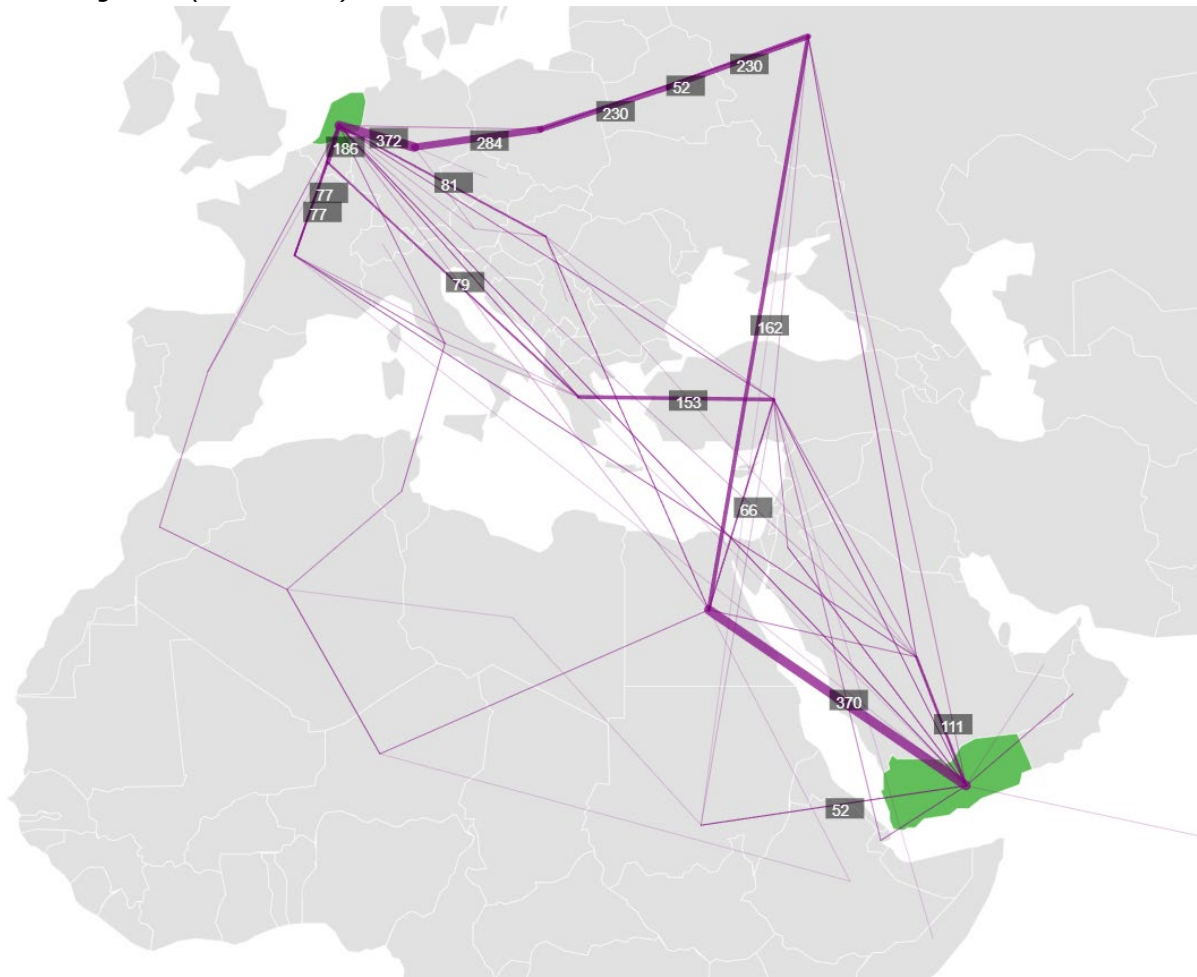
²⁴⁸ UNHCR, Operational Data Portal Refugee Situations: Yemen, voor het laatst bijgewerkt op 30-10-2023, [url](#)

²⁴⁹ UNHCR, Operational Data Portal Refugee Situations: Yemen, voor het laatst bijgewerkt op 04-12-2022, [url](#)

²⁵⁰ United Nations, World News in Brief: WFP 'pauses' north Yemen food aid, human rights and sport, Myanmar latest, 05-12-2023, [url](#)

5.2.2 (Delen van) Routes²⁵¹

Figuur 5.9 Reisroutedelen van Jemenieten die in 2023 (met name tot en met september) asiel aanvragen in Nederland o.b.v. verklaringen van asielmigranten bij het aanmeldgehoor (N=1.075²⁵²)²⁵³*

* Opmerking: exclusief routestappen tussen twee landen waarover minder dan tien keer werd verklaard. Er staan alleen aantallen bij lijnen wanneer het betreffende routedeel door minimaal 50 gehoorde asielaanvragers genoemd is. Begin- en eindpunten van routedelen zijn in het midden van de betreffende landen weergegeven.

➔ *Figuur 5.9* toont dat vrij veel Jemenieten verklaarden **via Egypte** naar de EU gereisd te zijn (**minimaal 34%**). Ook Turkije en afzonderlijk Rusland zijn onderdeel van de nodige reisroutes. **Een kwart** van de gehoorde Jemenieten is hoogstwaarschijnlijk via **Rusland – Wit-Rusland – Polen – Duitsland** naar Nederland gereisd.²⁵⁴ Verder gaf **ongeveer vijftien procent** aan van **Turkije naar Griekenland** gereisd te zijn. Eenzelfde aandeel verklaarde van België naar Nederland gereisd te zijn en/of vanuit Frankrijk.

²⁵¹ Alle aantallen en percentages in deze paragraaf zijn indicatief. De methode is nog verder in ontwikkeling.

²⁵² Dit betreft ruim de helft (54%) van het totale aantal eerste aanvragen door Jemenieten in 2023. Aanmeldgehoren waarin niet letterlijk gevraagd is naar de reisroute zijn vanwege een lagere betrouwbaarheid niet geanalyseerd. Bovendien hebben er, zeker bij relatief recente aanvragen, nog niet altijd aanmeldgehoren plaatsgevonden. Van de aanvragen t/m juli is ongeveer 70 à 75 procent geanalyseerd, van die in augustus en september ongeveer 60 procent, en van oktober t/m december aflopend van ruim 20 naar vier procent.

²⁵³ Bron: IND|DEC, peildatum 12-01-2024. Er bestaat enige onzekerheid over hoeveel van de asielaanvragers hun reis daadwerkelijk in Jemen begonnen zijn. Ten behoeve van de visualisatie is desondanks Jemen als 'startpunt' van de reis gekozen.

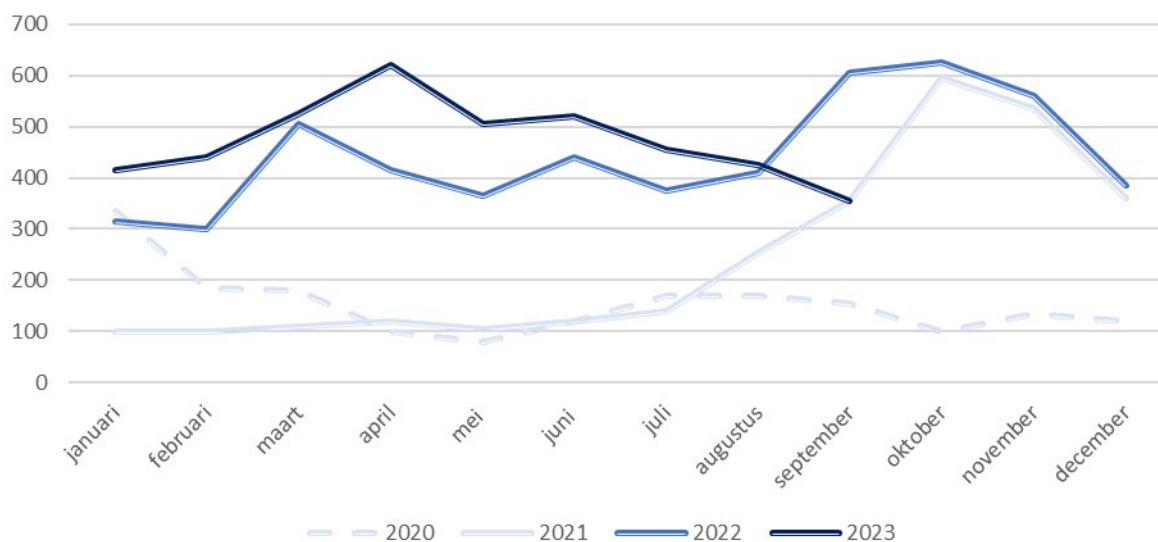
²⁵⁴ Eén vijfde verklaarde van Rusland naar Wit-Rusland gereisd te zijn en één vijfde (vermoedelijk dezelfde) van Wit-Rusland naar Polen. Vijf procent noemde een direct reisdeel Rusland-Polen, maar is vermoedelijk ook via Wit-Rusland gereisd. Dit gezamenlijke kwart betreft in ieder geval zo goed als hetzelfde aantal personen dat aangaf vanuit Polen gereisd te zijn.

5.2.3 Asielaanvragers in de EU en Nederland

Figuren 5.10 tot en met 5.16 geven een beeld van de aantallen Jemenieten die de afgelopen jaren in de EU(+) en Nederland asiel aanvroegen, en informatie over de kenmerken van de aanvragers en beslissingen op aanvragen in Nederland in 2023.

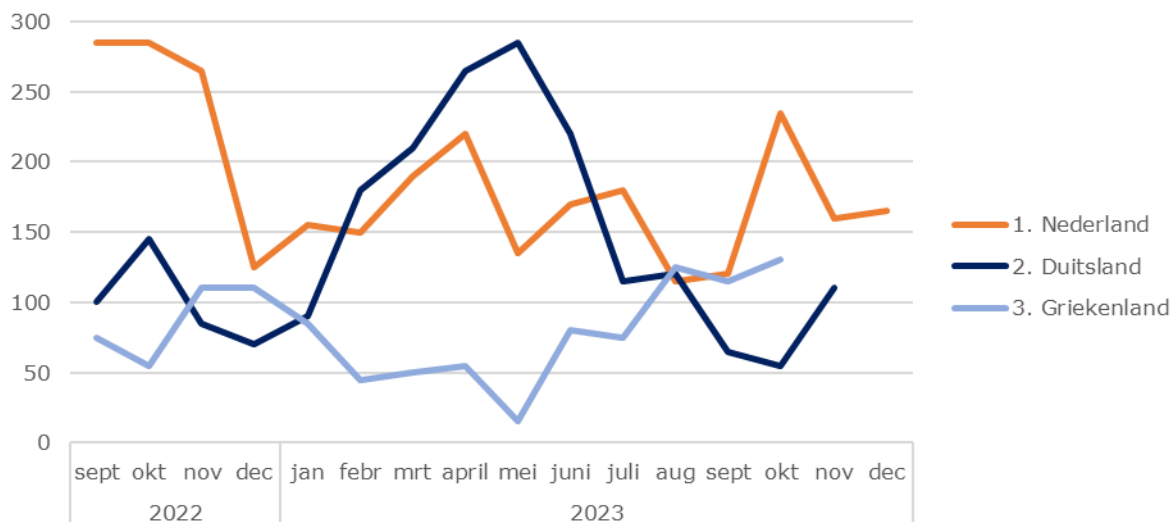
Figuur 5.10 – Aantal eerste asielaanvragen per maand door Jemenieten in de EU van januari 2020 tot en met september 2023²⁵⁵

➔ *Figuur 5.10:* Eind 2021 en 2022 vroegen Jemenieten relatief veel asiel aan in de EU. Ook in april 2023 was het aantal relatief hoog. Erna daalde het aantal tot en met september 2023 flink tot ongeveer 60% van het aantal aanvragen in april.

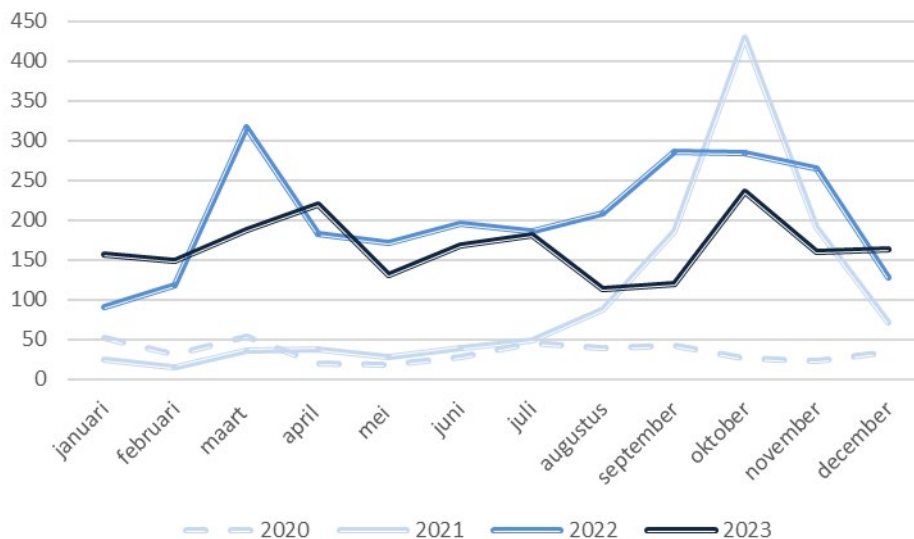
²⁵⁵ Bron: Eurostat. [Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - monthly data](#). Geraadpleegd op 15-01-2024. De cijfers vanaf oktober 2023 waren op het moment van schrijven niet beschikbaar. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbepurende maatregelen van kracht in verband met covid-19.

Figuur 5.11 – Aantal asielaanvragen per maand door Jemenieten in de meest ontvangende EU-landen in januari tot en met oktober 2023 en Nederland, van september 2022 tot en met december 2023²⁵⁶

➔ **Figuur 5.11:** Vooral **Nederland** en **Duitsland** ontvingen afwisselend per maand de meeste asielaanvragen van Jemenieten in de EU van september 2022 tot en met november 2023. Vanaf augustus 2023 heeft **Griekenland** meer aanvragen ontvangen dan Duitsland, na enkele maanden van respectievelijk stijging (GR) en daling (DU). In oktober vroegen relatief veel Jemenieten in Nederland asiel aan.

Figuur 5.12 – Aantal eerste asielaanvragen per maand door Jemenieten in Nederland van januari 2020 tot en met december 2023²⁵⁷

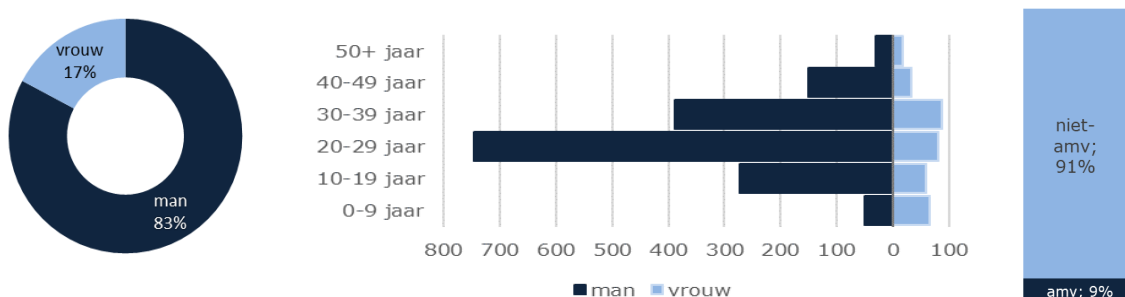

²⁵⁶ Bron: Eurostat. [Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - monthly data](#). Geraadpleegd op 17-01-2023.

²⁵⁷ Bron: IND, 2024, METiS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbeperkende maatregelen van kracht in verband met covid-19.

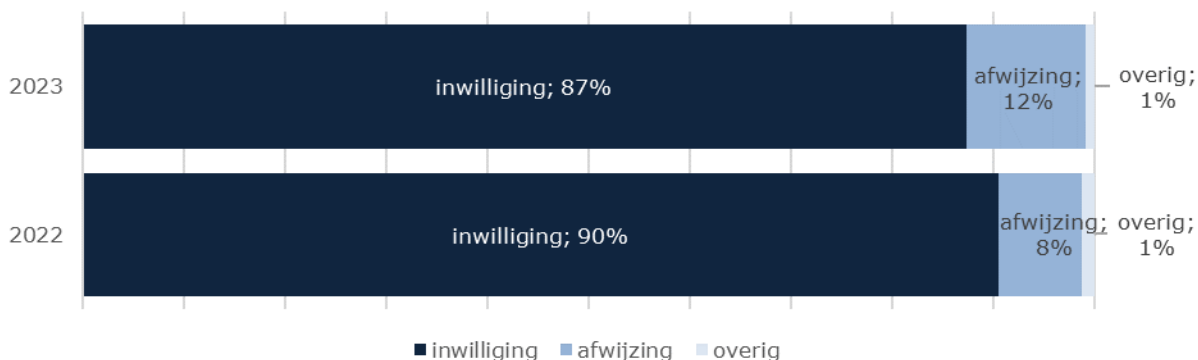
→ **Figuur 5.12:** In **2023** ontving Nederland in de meeste maanden **minder asielaanvragen** van Jemenieten dan in 2022. Gemiddeld was het aantal twintig procent lager. Het aantal aanvragen schommelde in 2023 tussen de 100 en 200 aanvragen per maand.

Figuur 5.13, 5.14 en 5.15 – Jemenitische asielaanvragers in 2023 in Nederland naar geslacht en leeftijd ($N_{\text{totaal}}=1.982$).²⁵⁸

- **Figuur 5.13:** ruim **vier op de vijf** Jemenitische asielaanvragers in 2023 zijn **mannen**.
- **Figuur 5.14:** **driekwart** van alle Jemenitische asielaanvragers is **tussen de 20 en 40 jaar**.
- **Figuur 5.15:** bijna **één op de tien** Jemenitische asielaanvragers vroeg als **alleenstaande minderjarige** asiel aan (9%).

Figuur 5.16 – Aantal inwilligingen, afwijzingen in 2022 ($N_{\text{totaal}} = 1.367$) en 2023 ($N_{\text{totaal}} = 1.972$) van asielaanvragen door Jemenieten.²⁵⁹

→ **Figuur 5.16:** De IND **willigde** in 2022 en 2023 ongeveer **negen op de tien** Jemenitische asielaanvragen **in**.

²⁵⁸ Bron: IND, 2024, METIS Factboards. Geraadpleegd op 22-01-2024.

²⁵⁹ Bron: IND, 2024, METIS Factboards. Geraadpleegd op 22-01-2024.

5.3 Chinezen

In het najaar van 2023 vielen met name op Nederlandse luchthavens relatief hoge aantallen asielaanvragen door Chinezen op. Om deze reden is de Chinese nationaliteit uitgelicht.

5.3.1 Ontwikkelingen

Er lijkt een **nieuwe stijging** zichtbaar te zijn van het aantal Chinezen dat **China wil verlaten** in verband met de **politieke en economische omstandigheden** in het land. Dit wordt wel de **“run” movement** genoemd. In september 2023 was er een stijging van 70% ten opzichte van de voorgaande maand in het aantal Chinese asielzoekers dat via Zuid-Amerika over land naar de Verenigde Staten probeert te komen. De Chinese autoriteiten lijken deze exodus te willen stoppen²⁶⁰ en we zien recentelijk ook een **uitbreiding** van het aantal zogenoemde **“exit bans”**, waarbij mensen om allerlei arbitraire redenen (etniciteit, religie, afwijkende mening) China niet mogen verlaten.²⁶¹

De **onderdrukking** van **Tibetanen** door gedwongen assimilatie lijkt **iets toe te nemen** en **Oeigoeren** worden ook **nog steeds onderdrukt**.²⁶² Ook buiten de provincie Xinjiang worden veel moskeeën gesloten.²⁶³ Daarnaast gaat de onderdrukking van **christelijke groeperingen** die zich niet willen aanpassen aan de wensen van Chinese overheid ook door. Religieuze symbolen moeten bijvoorbeeld worden verwijderd en afbeeldingen van Jezus moet vervangen worden door afbeeldingen van de Chinese president. Dit alles in het kader van de **sinificatie van religies**, wat zoveel wil zeggen als: de religie meer in lijn brengen met de opvattingen van de Chinese staat.²⁶⁴

De **vrijheid van meningsuiting** lijkt **ook verder te verslechteren**. Zo is er nu een wet in de maak waarin het strafbaar wordt om kleding te dragen die “schadelijk of kwetsend wordt geacht voor China.” Deze vaag geformuleerde bepaling zou als uitwerking kunnen hebben dat het verboden wordt om bijvoorbeeld een kimono te dragen, omdat Japan geen excuses heeft gemaakt voor de oorlogsmisdaden uit de Tweede Wereldoorlog in China en dit zou de “gevoelens” van sommigen kunnen schaden.²⁶⁵

²⁶⁰ Radio Free Asia, *U.S. reports sharp rise in people fleeing China amid ‘run’ movement*, 07-11-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁶¹ Safeguard Defenders, *China’s exit bans are now so extreme that one man escaped on a jet ski*, 05-09-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁶² Al Jazeera, *China’s ‘beautiful Xinjiang’ continues to oppress Uighurs*, 12-09-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024;

UN Dispatch, *China is Widening its Crackdown on Tibetan Culture*, 29-09-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁶³ The Associated Press, *China is expanding its crackdown on mosques to regions outside Xinjiang*, Human Rights Watch says, 22-11-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁶⁴ Christian Post, *China’s latest crackdown on underground churches is proving perilous*, 08-12-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁶⁵ Voice of America, *Beijing Drafts Law to Punish Those Who Wear Clothes ‘Detrimental’ to Others*, 14-09-2023, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

5.3.2 (Delen van) Routes²⁶⁶

Figuur 5.17 Reisroutedelen van Chinezen die in 2023 (met name tot en met oktober) asiel aanvroegen in Nederland o.b.v. verklaringen van asielmigranten bij het aanmeldgehoor (N=161²⁶⁷)^{268*}

* Opmerking: exclusief routestappen tussen twee landen waarover minder dan tien keer werd verklaard. Er staan alleen aantallen bij lijnen wanneer het betreffende routedeel door minimaal tien gehoorde asielaanvragers genoemd is. Begin- en eindpunten van routedelen zijn in het midden van de betreffende landen weergegeven.

- ➔ *Figuur 5.17*: Vooral de routedelen **China – Zuid-Korea (29%)** en **Zuid-Korea – Ecuador (19%)** vallen op onder Chinezen die in Nederland asiel aanvroegen in 2023. Soms reisden ze (na deze routedelen) via onder andere Bolivia en Brazilië door naar Europa (vaak rechtstreeks naar Nederland). Over de routedelen via Zuid-Korea en Zuid-Amerika werd enkel in het derde tertaal van 2023 verklaard. Verder heeft bijna één op de vijf Chinezen geen landen onderweg genoemd en zou rechtstreeks van China naar Nederland gevlogen kunnen zijn.²⁶⁹ Ook reisde een deel (13%) van China naar Turkije.

5.3.3 Asielaanvragers in de EU en Nederland

Figuren 5.18 tot en met 5.24 geven een beeld van de aantallen Chinezen die de afgelopen jaren in de EU+ en Nederland asiel aanvroegen, en informatie over de kenmerken van de aanvragers en beslissingen op aanvragen in Nederland in 2023.

²⁶⁶ Alle aantallen en percentages in deze paragraaf zijn indicatief. De methode is nog verder in ontwikkeling.

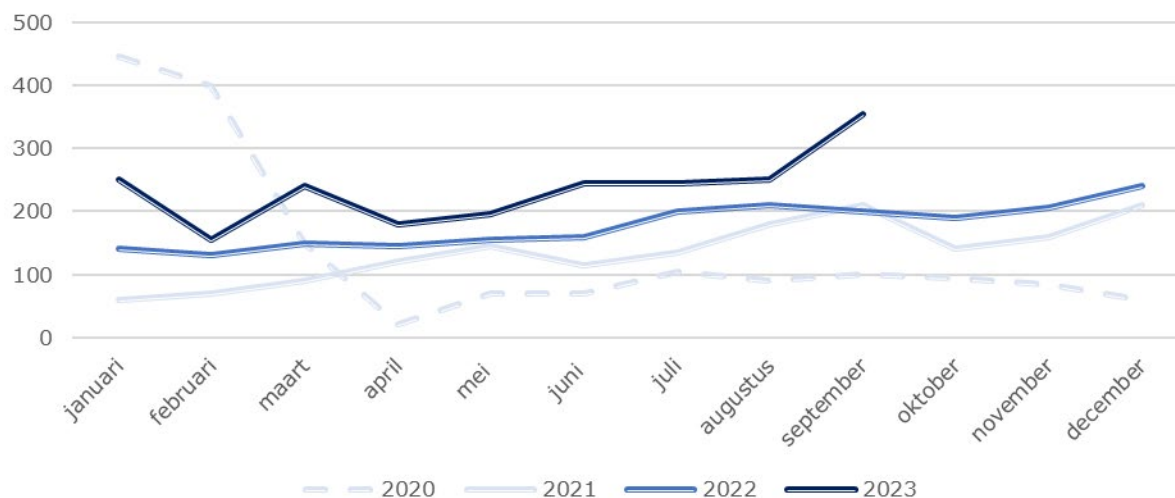
²⁶⁷ Dit betreft 39% van het totale aantal eerste aanvragen door Chinezen in 2023. Aanmeldgehoren waarin niet letterlijk gevraagd is naar de reisroute zijn vanwege een lagere betrouwbaarheid niet geanalyseerd. Bovendien hebben er, zeker bij relatief recente aanvragen, nog niet altijd aanmeldgehoren plaatsgevonden. Van de aanvragen t/m oktober is gemiddeld 44% geanalyseerd, van die in de laatste twee maanden gemiddeld 22%.

²⁶⁸ Bron: IND|DEC, peildatum 12-01-2024.

²⁶⁹ Er kan niet uitgesloten worden dat er wel tussenliggende landen geweest zijn maar dat die niet ter sprake zijn gekomen dan wel gebracht tijdens het aanmeldgehoor.

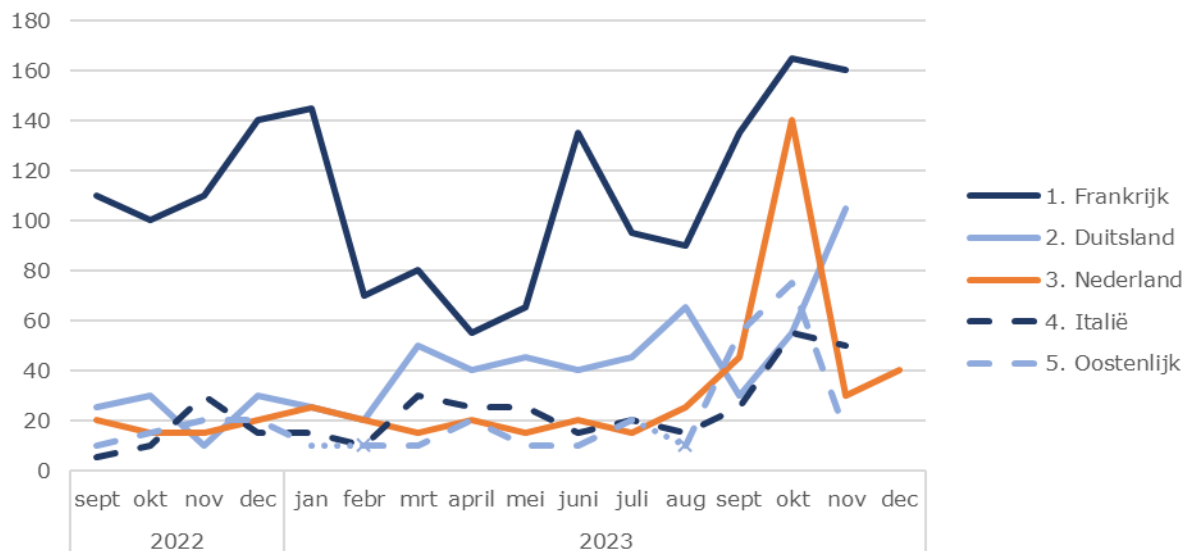

Figuur 5.18 – Aantal eerste asielaanvragen per maand door Chinezen in de EU van januari 2020 tot en met september 2023²⁷⁰

➔ *Figuur 5.18:* Tot en met september 2023 zijn er in de EU meer eerste asielaanvragen door Chinezen geregistreerd dan in dezelfde periode van 2022. In sommige maanden lag het aantal net wat hoger (+20%), in andere maanden lag het flink hoger (+80%).

Figuur 5.19 – Aantal eerste asielaanvragen per maand door Chinezen in de meest ontvangende EU-landen in januari tot en met oktober 2023, van januari 2022 tot en met december 2023²⁷¹

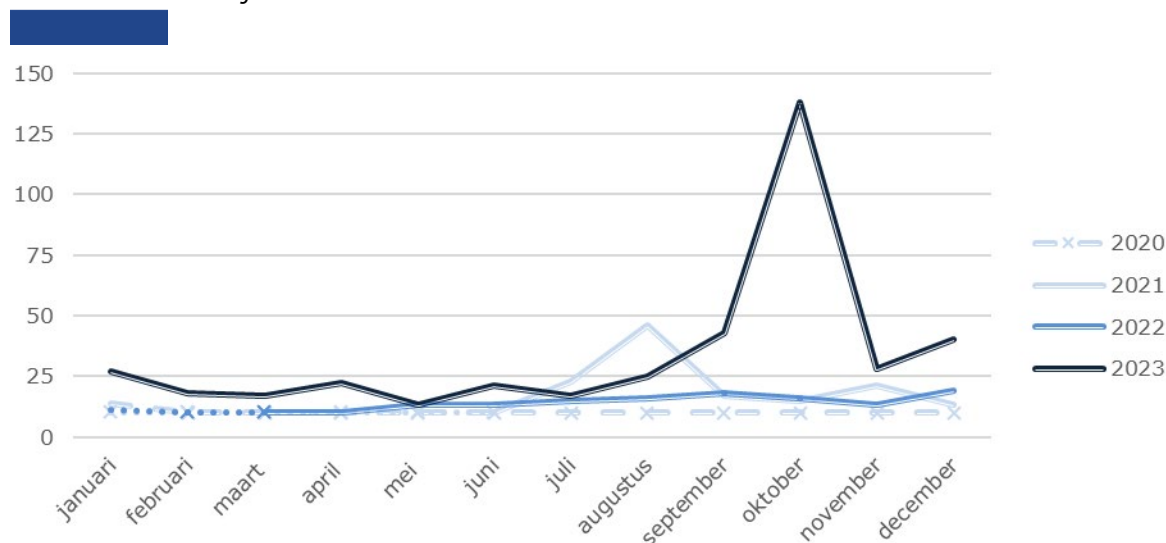

➔ *Figuur 5.19:* **Frankrijk** ontving vanaf in ieder geval september 2022 de meeste asielaanvragen per maand van Chinezen in de EU. Vanaf maart 2023 vroegen meer Chinezen asiel aan in Duitsland dan in de maanden ervoor. In het najaar van 2023 steeg het aantal niet alleen in Frankrijk, maar ook in de andere vier meest ontvangende EU-landen. Vervolgens daalde dat aantal in Nederland en Oostenrijk weer snel.

²⁷⁰ Bron: Eurostat. [Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - monthly data](#). Geraadpleegd op 15-01-2024. De cijfers vanaf oktober 2023 waren op het moment van schrijven niet beschikbaar. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbeperkende maatregelen van kracht in verband met covid-19.

²⁷¹ Bron: Eurostat. [Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - monthly data](#). Geraadpleegd op 15-01-2024.

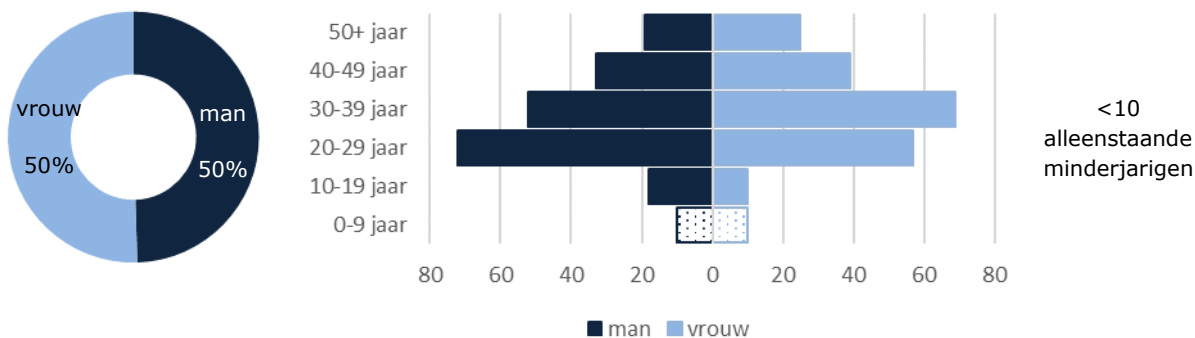
Figuur 5.20 – Aantal eerste asielaanvragen per maand door Chinezen in Nederland van januari 2020 tot en met december 2023²⁷²

* Aantallen kleiner dan 10 weergegeven als '•••x'

➔ **Figuur 5.20:** Van mei 2022 tot en met augustus 2023 vroegen vaak tien à twintig Chinezen per maand asiel aan in Nederland. **Vanaf september en vooral in oktober 2023**, lag dit aantal **aanzienlijk hoger**. In oktober vroegen er maar liefst 138 Chinezen asiel aan in Nederland. Er is onder andere overleg geweest met verschillende luchtvaartmaatschappijen om deze instroom terug te dringen. In november en december 2023 lag het aantal weer flink lager, maar nog steeds hoger dan de eerdere maandinstroom.

Figuur 5.21, 5.22 en 5.23 – Chinese asielaanvragers in 2023 in Nederland naar geslacht en leeftijd* (N_{totaal} = 409).²⁷³

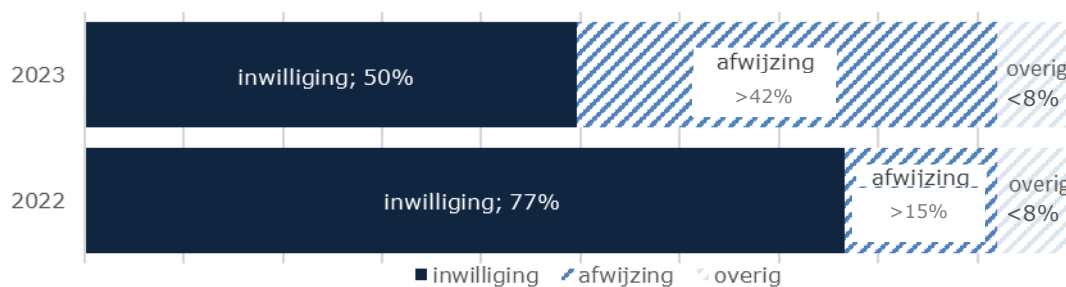
* Aantallen kleiner dan 10 weergegeven als '•••••'

- ➔ **Figuur 5.21:** Er vroegen **ongeveer evenveel** Chinese **vrouwen als mannen** asiel aan in 2023 in Nederland.
- ➔ **Figuur 5.22:** ongeveer **drie op de vijf** Chinese asielaanvragers was tussen de twintig en dertig jaar.
- ➔ **Figuur 5.23:** Er vroegen **bijna geen** Chinezen als **alleenstaande minderjarige** asiel aan (<10).

²⁷² Bron: METIS Factboards. Geraadpleegd op 11-01-2024. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbeperkende maatregelen van kracht in verband met covid-19.

²⁷³ Bron: METIS Factboards. Geraadpleegd op 22-01-2024.

Figuur 5.24 – Aantal inwillingen, afwijzingen en overige afhandelingen door klant in geheel 2022 ($N_{\text{totaal}} = 124$) en ($N_{\text{totaal}} = 119$) van asielaanvragen door Chinezen.²⁷⁴

➔ *Figuur 5.24:* de IND willigde in 2023 de helft van de beoordeelde asielaanvragen van Chinezen in. Een jaar eerder was dit nog ruim driekwart.

²⁷⁴ Bron: METiS Factboards. Geraadpleegd 22-01-2024.

5.4 Palestijnen

Sinds begin oktober 2023 is het geweld op de Westelijke Jordaanoever enorm toegenomen (zie *paragraaf 5.4.1*). Om de mogelijke impact hiervan op de asielaanvragen in Nederland in te kunnen schatten, zoomt deze paragraaf in op asielmigratie door Palestijnen.

Een complicatie is dat er binnen de EU verschillende manieren bestaan waarop Palestijnen geregistreerd worden: met de nationaliteit 'Palestijn' of, wanneer een lidstaat Palestina niet als zelfstandig land erkent, als 'onbekend' of 'staatloos'. Nederland erkent Palestina niet als zelfstandige staat en registreert Palestijnen vaak met nationaliteit 'onbekend' of, als er voldoende ondersteunde documenten zijn, als 'staatloos'. Omdat niet alleen Palestijnen met deze labels geregistreerd worden, is het niet mogelijk een goed zicht te krijgen op asielaanvragen van Palestijnen in de EU en in Nederland.

5.4.1 Ontwikkelingen

Militaire ontwikkelingen

Sinds de militaire aanval 'Al-Aqsa Flood' van Hamas (machthebber in de Gazastrook sinds medio 2007) op Israël van **7 oktober 2023**, wordt de **Gazastrook hevig gebombardeerd door het Israëlische leger**. Op 27 oktober 2023 is Israël begonnen aan een grondoffensief dat begin januari 2024 nog voortduurt. Dankzij de bemiddeling van Qatar, de Verenigde Staten en Egypte is er van 24 november tot 1 december jl. een **tijdelijk staakt-het-vuren geweest** waarbij Hamas en Israël gevangenen hebben geruild en humanitaire hulp is toegelaten.^{275,276} Nieuwe pogingen om gevangenen te ruilen zijn tot begin januari mislukt vanwege de eis van Hamas dat Israël eerst het offensief volledig beëindigt.²⁷⁷ Op 8 december 2023 heeft de Verenigde Staten zijn vetorecht gebruikt om een VN-resolutie, voor een onmiddellijk staakt-het-vuren, tegen te houden.²⁷⁸

Uit het laatste OCHA-rapport 'Hostilities in de the Gaza Strip and Israël' blijkt dat tot en met 7 januari 2024 bijna 23.000 **dodelijke slachtoffers** zijn gevallen en 1.9 miljoen **burgers ontheemd** zijn geraakt in de Gazastrook.²⁷⁹ Ook zijn 146 medewerkers van de UNRWA (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East) om het leven gekomen.²⁸⁰ Met de oorlog in de Gazastrook is het **geweld op de Westelijke Jordaanoever enorm toegenomen**. De Israëlische veiligheidstroepen vallen vluchtelingenkampen binnen en arresteren Palestijnen. Ook worden Palestijnen aangevallen door kolonisten. Van 7 oktober 2023 tot het einde van het jaar zijn hier minstens 320 Palestijnen om het leven gekomen en rond de 5.000 gearresteerd.²⁸¹

Migratie, Palestijnen in omliggende landen

Kort vóór het eind van het Britse mandaat over Palestina en het uitroepen van de staat Israël in 1948 zijn zo'n 750.000 Palestijnen op de vlucht geslagen, zowel binnen Palestina als naar de omliggende landen. Deze Palestijnen mogen sindsdien niet terugkeren van Israël, ondanks dat de VN in december 1948 het recht op terugkeer heeft vastgelegd in Resolutie 194.²⁸² Palestijnse vluchtelingen en hun nakomelingen wonen sindsdien verspreid over Libanon (489.292), Syrië (438.000), Jordanië (meer dan 2 miljoen) en in de Palestijnse gebieden (Westelijke Jordaanoever 3 miljoen en Gazastrook 2.1 miljoen).²⁸³ ²⁸⁴ De Palestijnen in deze vijf gebieden ontvangen hulp van de UNRWA o.a. op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, microkrediet en noodvoorzieningen. Andere Palestijnse bevolkingsconcentraties zijn aanwezig in Saoedi-Arabië (275.000), de Golfstaten

²⁷⁵ ACLED, Fact Sheet: Israel and Palestine Conflict (Updated 31 October 2023), [url](#)

²⁷⁶ OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel | Flash Update #56, 01-12-2023, [url](#)

²⁷⁷ Financial Times, Hamas refuses to discuss new hostage deal before ceasefire, 21-12-2023, [url](#)

²⁷⁸ NOS, VS veto't VN-resolutie staakt-het vuren, maar kritiek op Israël neemt toe, 08-12-2023, [url](#)

²⁷⁹ OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel - reported impact | Day 92, [url](#)

²⁸⁰ UNRWA, UNRWA Situation Report #61 on the situation in the Gaza Strip and the West Bank, including East Jerusalem [url](#)

²⁸¹ Aljazeera, Israeli raids kill five as lethal operations persist in occupied West Bank, 02-01-2024, [url](#)

²⁸² UNRWA, Resolution 194, [url](#)

²⁸³ UNRWA, Where We Work | UNRWA, [url](#)

²⁸⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, algemeen ambtsbericht Palestijnse gebieden april 2022, [url](#)

(140.000), Egypte (50.000-100.000) en Irak (10.000).²⁸⁵ Sinds het begin van het gewapende conflict op 7 oktober jl. zijn een aantal honderden ernstig gewonde en zieke Palestijnen geëvacueerd voor medische behandeling naar de omliggende landen. Deze evacuatie vond plaats via de Rafah-grensovergang, die onder strenge controle staat van Egypte.²⁸⁶

Palestijnen in Jordanië

Over het aantal Palestijnen in Jordanië bestaat in de diverse bronnen geen eenduidigheid. Veel bronnen stellen dat de helft of zelfs meer van de Jordaanse bevolking (de bevolking afgezien van recente vluchtelingen uit Syrië, Jemen, Irak, etc.) van Palestijnse origine is: dit zijn Palestijnen die rond 1948 of later naar Jordanië zijn gekomen en hun nakomelingen. Het overgrote deel hiervan heeft de Jordaanse nationaliteit.²⁸⁷ Daarnaast verblijven er **Palestijnen uit de West-Bank en Gazastrook die niet de Jordaanse nationaliteit hebben maar wel een verblijfsrecht**, dat al dan niet steeds moet worden verlengd.²⁸⁸ Deze twee groepen hebben **minder rechten** in Jordanië **dan de Palestijnse Jordaniërs met de Jordaanse nationaliteit**. Overigens geldt dat er binnen Jordanië spanningen bestaan tussen de oorspronkelijke Jordaniërs ('East-Bankers') en de Jordaniërs met een Palestijnse achtergrond. **Palestijnse Jordaniërs zijn ondervertegenwoordigd in het parlement, in de strijdkracht, in overheidsbanen, maar op economisch gebied domineren ze de privé-sector.**²⁸⁹ Verder verblijven er sinds de oorlog in Syrië iets minder dan 20.000 Palestijnen uit Syrië in Jordanië.²⁹⁰

Er is geen ambtsbericht over de positie van Palestijnen in Jordanië.²⁹¹

Palestijnen in Libanon

Bij de UNRWA in Libanon staan ongeveer 475.000 Palestijnen geregistreerd, naar schatting van UNRWA verblijven 270.000 van hen daadwerkelijk in Libanon en naar schatting van de Libanese autoriteiten (in 2017) ongeveer 170.000. Deze Palestijnen wonen bijna allemaal in een van de twaalf officiële Palestijnse vluchtelingenkampen in Libanon. De Libanese autoriteiten zijn niet aanwezig in deze kampen, de kampen worden de facto gerund door verschillende Palestijnse (gewapende) groeperingen.²⁹² Daarnaast zijn er nog zo'n 30.000 Palestijnen uit Syrië in Libanon. De **kampen** in Libanon zijn **overbevolkt**, de **werkloosheid is hoog**. Palestijnen zijn uitgesloten van veel beroepsgroepen. 93% van de Palestijnen leeft in armoede.²⁹³ **Jonge Palestijnen willen het land verlaten.**^{294 295}

Palestijnen in Syrië

Net als Syriërs (zie §2.5.7), hebben ook Palestijnen in Syrië moeite om in hun levensonderhoud te voorzien. UNRWA beheert negen officiële en drie onofficiële vluchtelingenkampen voor 438.000 Palestijnse vluchtelingen in Syrië. De Syrische burgeroorlog heeft de situatie voor deze vluchtelingen de afgelopen twaalf jaar verslechterd en de hulpinfrastructuur is aanzienlijk beschadigd. Hierdoor hebben **Palestijnse vluchtelingen** opnieuw hun **toevlucht gezocht in de buurlanden.**²⁹⁶

²⁸⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, thematisch ambtsbericht Palestijnen in Libanon januari 2021, [url](#)

²⁸⁶ Middle East Monitor, Only 440 injured Palestinians have left Gaza for treatment, the rest need global intervention, 20-12-2023, [url](#)

²⁸⁷ Minority Rights Group International, World Directory of Minorities and Indigenous Peoples, Jordan. Palestinians, [url](#) en The Century Foundation, Jordan's Nativists Thrive Online—and Might Exacerbate the Country's Divisions, 02-11-2022, [url](#) en Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade, Palestinians in Jordan and Lebanon, 02-03-2015, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁸⁸ Immigration and Refugee Board of Canada, Palestine and Jordan: Passports issued to stateless Palestinians by the government of Jordan, including procedures, entitlements, differences between Jordanian passports issued to Jordanian nationals and those issued to stateless Palestinians; passports issued to Palestinians by the Palestinian Authority, including requirements and procedures, and entitlements, 29-10-2015, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁸⁹ Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade, Palestinians in Jordan and Lebanon, 02-03-2015, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁹⁰ Relief Web, Jordan Humanitarian Fund Annual Report 2020, 06-07-2021, [url](#), geraadpleegd 02-01-2024

²⁹¹ Interessant rapport van de Danish Immigration Service is *Palestinian Refugees. Access to registration and UNRWA services, documents, and entry to Jordan* uit juni 2020: [url](#)

²⁹² Al-Jazeera, Why is Lebanon home to so many Palestinian refugees and leaders?, 06-01-2024, [url](#), geraadpleegd 10-01-2024

²⁹³ UNRWA, Hitting rock bottom- palestine refugees in lebanon risk their lives in search of dignity, 21-10-2022, [url](#), geraadpleegd 10-01-2024

²⁹⁴ Al-Monitor, Young Palestinians in Lebanon dream of a future abroad, 02-05-2023, [url](#), geraadpleegd 10-01-2024

²⁹⁵ Er is een Ambtsbericht over Palestijnen in Libanon uit januari 2021: [url](#)

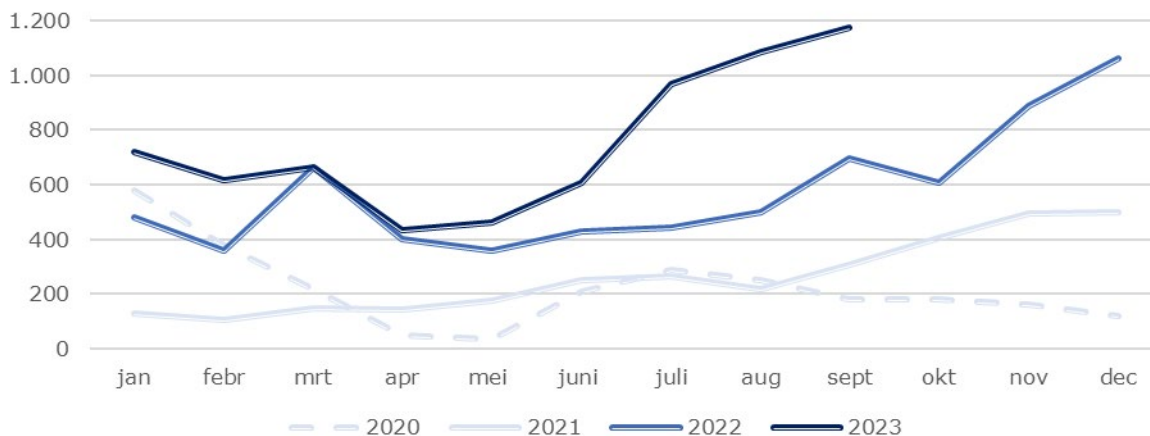
²⁹⁶ DW, Palestinians in the Middle East: Where and how do they live? 29-11-2023, [url](#)

5.4.2 Asielzoekers in de EU en Nederland

Figuren 6.25 geeft een *indicatie* van de aantallen Palestijnen die de afgelopen jaren in de EU(+) asiel aanvragen. Een uitsplitsing van het aantal asielaanvragen door Palestijnen per meest ontvangende EU-landen is achterwege gelaten, gezien de niet eenduidige registratie van asielaanvragen door Palestijnen. Om dezelfde reden zijn verdere cijfers over Palestijnse asielaanvragers in Nederland achterwege gelaten.

Figuur 5.25 – Minimum aantal eerste asielaanvragen per maand door Palestijnen in de EU(+)^a van januari 2020 tot en met november 2023²⁹⁷

^a Omdat niet alle EU-landen de Palestijnen als nationaliteit registreren, betreft het weergegeven aantal een minimum aantal, exclusief registraties van Palestijnen als bijvoorbeeld 'staatloos' en 'nationaliteit onbekend'.

- **Figuur 5.25:** in veel maanden van 2023 lag het aantal asielaanvragen door Palestijnen **hoger dan in dezelfde maanden van 2022**. Omdat niet alle EU-landen de Palestijnen als nationaliteit registreren, betreft het **weergegeven aantal een minimum aantal**, exclusief registraties van Palestijnen als bijvoorbeeld 'staatloos' en 'nationaliteit onbekend'. **Sinds mei 2023 steeg** het aantal asielaanvragen door Palestijnen **fors** van bijna 500 naar ongeveer 1.200 aanvragen per maand. De stijging **kan niet samenhangen met het vanaf oktober 2023 toegenomen geweld op de Westelijke Jordaanoever**.

²⁹⁷ Bron: Eurostat. [Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - monthly data](#). Geraadpleegd op 21-09-2023. De cijfers vanaf oktober 2023 waren op het moment van schrijven niet beschikbaar. In 2020 en 2021 waren grotendeels reisbeperkende maatregelen van kracht in verband met covid-19.